

**T.C.
NİĞDE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN BİLGİSAYAR DESTEKLİ
EĞİTİME VE TEKNOLOJİYE YÖNELİK TUTUMLARI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Eser KAHRAMAN**

**Niğde
Temmuz, 2013**

**T.C.
NİĞDE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN BİLGİSAYAR DESTEKLİ
EĞİTİME VE TEKNOLOJİYE YÖNELİK TUTUMLARI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Eser KAHRAMAN

Danışman: Doç. Dr. Kamil İŞERİ

**Niğde
Temmuz, 2013**

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum **“Türkçe Öğretmenlerinin Bilgisayar Destekli Eğitime Ve Teknolojiye Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”** başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde tez yazım kılavuzuna uygun olarak tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım. 08/07/2013

Eser KAHRAMAN

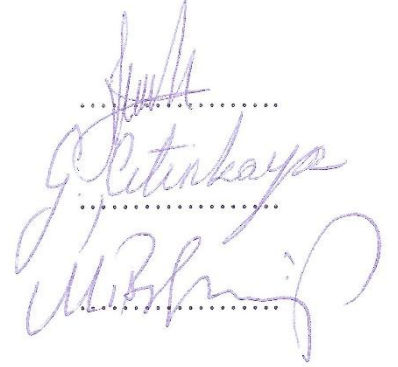
ONAY SAYFASI

Doç. Dr. Kamil İŞERİ ve **Doç. Dr. Emre ÜNAL** danışmanlığında **Eser KAHRAMAN** tarafından hazırlanan “**Türkçe Öğretmenlerinin Bilgisayar Destekli Eğitime Ve Teknolojiye Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**” adlı bu çalışma Jürimiz tarafından Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı Türkçe Eğitimi Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

08/07/2013

JÜRİ:

Danışman : **Doç. Dr. Kamil İŞERİ**
Üye : **Yrd.Doç.Dr. Gökhan ÇETİNKAYA**
Üye : **Yrd.Doç.Dr. Muhammet BAŞTUĞ**

ONAY :

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu’nun tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır. /.../2013

Doç. Dr. Kubilay Yazıcı
Enstitü Müdürü

ÖZET
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN BİLGİSAYAR DESTEKLİ EĞİTİM VE
TEKNOLOJİYE YÖNELİK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ**

KAHRAMAN, Eser

Yüksek Lisans, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı Türkçe Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Kamil İŞERİ

İkinci Tez Danışmanı: Doç. Dr. Emre ÜNAL

Temmuz–2013, 107 sayfa

İçinde bulunduğumuz bilgi ve teknoloji çağında teknolojik yenilikler hızla artmaktadır. Bu doğrultuda teknolojinin eğitimde kullanılması kaçınılmaz bir hal almıştır. Eğitimin uygulayıcısı rolünde bulunan öğretmenlerin de eğitimde teknolojiyi kullanmaları önemli bir unsur olarak göze çarpmaktadır. Gelişmekte olan dünyada sanayileşmiş ve bilgiye dayalı ülkelerde öğretmenin, teknolojiyi eğitimde kullanmanın anahtarıdır olduğunu göstermiştir.

Bu çalışmada, Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Betimsel bir çalışma olan bu araştırmada veriler, A. Arslan (2006) tarafından geliştirilen “Bilgisayar Destekli Eğitim Yapmaya İlişkin Tutum Ölçeği” ve Kıyıcı’nın (2008) geliştirdiği “Teknolojiye Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. Araştırma evrenini, 2011-2012 eğitim-öğretim döneminde Niğde İlinde görev yapan Türkçe öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırma sonucunda Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumlarının olumlu yönde olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Bilgisayar destekli eğitim, eğitim teknolojisi, tutum, Türkçe öğretmeni.

ABSTRACT

TURKISH TEACHERS 'ATTITUDES TOWARDS COMPUTER EDUCATION AND TECHNOLOGY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN

KAHRAMAN, Eser

Master of Art, Turkish Education Department Department of Turkish Education

Thesis Advisor: Associate Professor Doctor Kamil İŞERİ

Second Advisor: Associate Professor Doctor Emre ÜNAL

July-2013, 107 pages

Technological innovations were in the age of information and technology is increasing rapidly. In this context the use of technology in education has become inevitable. Education, the role of the practitioner to use technology as an important element in the education of teachers are outstanding. Industrialized countries in the developing world and knowledge-based teacher, has shown that the key to using technology in education.

In this study, Turkish teachers' attitudes towards computer-based training and technology to examine the relationship between. The data in this study is a descriptive study, A. Arslan (2006) developed the "Computer Assisted Education Attitude Scale" and K1y1c1's (2008) developed "Technology Attitude Scale" was collected using. The study population in the 2011-2012 academic year, Turkish teachers are working in the province of Niğde.

As a result of research and technology in Turkish teachers' attitudes towards computer-aided education has been found to be positive.

Keywords: Computer aided education, educational technology, attitude, turkish teachers

ÖN SÖZ

Bilgi ve teknoloji çağı olarak adlandırılan günümüzde özellikle de yirminci yüzyılın sonlarından itibaren hızla gelişen bilişim teknolojileri, eğitim alanında da kendine yer bulmaya başlamıştır.

Öğretimin vazgeçilmez ögesi ve anahtarı konumunda olan öğretmenlerin de bilgi ve teknoloji çağında yol gösterici rolleri gereği, bilgisayar destekli eğitim ve teknolojiye yönelik tutumları büyük önem arz etmektedir.

Bu çalışma Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumlarını ortaya koymak ve bu konuda yapılacak çalışmalara kaynak olmak amacıyla yapılmıştır.

Tez çalışmamda beni yönlendiren ve her zaman destekleyen, tezim esnasında yaşadığım güçlüklerde yardımlarını esirgemeyen değerli hocam ve danışmanlarım; Doç. Dr. Kâmil İŞERİ ve Doç. Dr. Emre ÜNAL'a şükranlarımı sunar; beni her zaman destekleyip, yanımda olan hayat arkadaşım, sevgili eşime teşekkür ederim.

Temmuz 2013

Eser KAHRAMAN

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖN SÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLO LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
KISALTMALAR	xii
EKLER LİSTESİ	xiii

GİRİŞ	1
1.1.Araştırmanın Problemi	2
1.2.Araştırmanın Amacı	3
1.3.Araştırmanın Önemi	3
1.4.Araştırmanın Sınırlılıkları	4

İLGİLİ ALAN YAZIN	5
2.1 Eğitim, Öğretim, Teknoloji	5
2.1.1 Eğitim	5
2.1.2 Öğretim	7
2.1.3 Teknoloji	8
2.2 Eğitim Teknolojisi	9
2.2.1 Eğitim Teknolojisinde Kullanılan Araçlar	14
2.2.2 Eğitimde Teknoloji Kullanımının Önemi	16
2.2.3 Eğitimde Teknoloji Kullanımının Yararları	17
2.3 Öğretim Teknolojisi	21
2.4 Eğitimde Bilgisayar Kullanımı	24
2.4.1 Eğitimde Bilgisayar Kullanımının Yararları	27
2.4.2 Eğitimde Bilgisayar Kullanımının Sınırlılıkları	29
2.4.3 Türkiye’de Bilgisayarların Eğitimde Kullanımı	30
2.4.3.1 Eğitimde Fatih Projesi	34
2.5 Teknoloji Kullanımı ve Tutum	34

2.6 Bilgisayar Destekli Eğitim ve Öğretim-----	37
2.6.1 Bilgisayar Destekli Eğitimin Yararları-----	39
2.6.2 Bilgisayar Destekli Eğitimin Sınırlılıkları-----	40
2.6.3 Bilgisayar Destekli Eğitimde Öğretmenin Önemi ve Rolü-----	42
2.7 Türkçe Dersinde Bilgisayar Destekli Eğitim-----	46
2.8 İlgili Araştırmalar-----	50
2.8.1 Bilgisayar Destekli Eğitime ve Teknolojiye Yönelik Tutumlara İlişkin Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar-----	50
2.8.2 Bilgisayar Destekli Eğitime ve Teknolojiye Yönelik Tutumlara ilişkin Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar-----	55
2.8.3 Bilgisayar Destekli Eğitimin Öğrenci Başarısına ve Kalıcı Öğrenmeye Etkisi Üzerine Yapılan Araştırmalar-----	58
 YÖNTEM-----	61
3.1 Araştırmanın Modeli-----	61
3.2 Araştırmanın Çalışma Evreni ve Örneklem-----	61
3.3 Veri Toplama Araçları-----	64
3.3.1 Bilgisayar Destekli Eğitime İlişkin Tutum Ölçeği-----	64
3.3.1.1 Bilgisayar Destekli Eğitime İlişkin Tutum Ölçeğinin Geçerliğine ve Güvenilirliğine İlişkin Bulgular-----	65
3.3.2 Teknolojiye Yönelik Tutum Ölçeği-----	65
3.3.2.1 Teknolojiye Yönelik Tutum Ölçeğinin Geçerliğine ve Güvenilirliğine İlişkin Bulgular-----	65
3.4 Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması-----	66
 BULGULAR VE YORUMLAR-----	67
4.1 Problem Cümlesine İlişkin Bulgular-----	67
4.1.1 Araştırmanın İlk Alt Problemine İlişkin Bulgular-----	68
4.1.2 Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular-----	68
4.1.3 Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular-----	69
4.1.4 Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular-----	71
4.1.5 Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular-----	71
4.1.6 Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular-----	72
 SONUÇ VE ÖNERİLER-----	74

5.1 Sonuçlar-----	74
5.2 neriler -----	78
 KAYNAKÇA-----	79
EKLER LİSTESİ -----	95
ÖZGEÇMİŞ -----	107

TABLO LİSTESİ

Tablo 1 Eğitim Programı Temel Öğeleri Açısından Eğitim Teknolojisinin Kapsamı	10
Tablo 2 Araştırma Örnekleminin Cinsiyete Göre Dağılımı	61
Tablo 3 Araştırma Örnekleminin Kıdem'e Göre Dağılımı.....	62
Tablo 4 Araştırma Örnekleminin Gelir Durumuna Göre Dağılımı	62
Tablo 5 Araştırma Örnekleminin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı	63
Tablo 6 Araştırma Örnekleminin Bilgisayar Kullanma Sürelerine Göre Dağılımı	63
Tablo 7 Araştırma Örnekleminin Kendine Ait Bilgisayarı Olmalarına Göre Dağılımı	64
Tablo 8 Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve bilgisayara yönelik tutumları arasındaki ilişkiye yönelik korelasyon tablosu.....	67
Tablo 9 Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve bilgisayara yönelik tutumlarının cinsiyete göre farklılığını gösteren bağımsız t testi sonuçları.....	68
Tablo 10 Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve bilgisayara yönelik tutumlarının kıdeme göre farklılığını gösteren Kruskal Wallis testi sonuçları.....	68
Tablo 11 Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve bilgisayara yönelik tutumlarının aylık gelirlerine göre farklılığını gösteren Kruskal Wallis testi sonuçları	69
Tablo 12 Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve bilgisayara yönelik tutumlarının eğitim durumlarına göre farklılığını gösteren Kruskal Wallis testi sonuçları.....	71
Tablo 13 Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve bilgisayara yönelik tutumlarının bilgisayar kullanma sürelerine göre farklılığını gösteren Kruskal Wallis testi sonuçları	71
Tablo 14 Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve bilgisayara yönelik tutumlarının bilgisayara sahip olma durumlarına göre farklılığını gösteren Kruskal Wallis testi sonuçları.....	72

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 Dale'in Yaşantı Konisi	17
Şekil 2 Öğrenmede Duyu Organlarının Hatırlama Oranları	18
Şekil 3 Öğrenmede Duyu Organlarının İşlevi	19
Şekil 4 Öğretimsel Teknolojinin Tanımı	23
Şekil 5 Bilişsel Çoklu Ortam Öğrenme Teorisi	47

KISALTMALAR

Kısaltma Açıklaması

AECT : Association for Educational Communications and Technology
(Eğitim İletişim ve Teknoloji Derneği)

Akt : Aktarma

BDE : Bilgisayar Destekli Eğitim

BDÖ : Bilgisayar Destekli Öğretim

BİLGEM : Bilgisayar Eğitimi ve Hizmetleri Genel Müdürlüğü

BİT : Bilgi İletişim Teknolojileri

CAST : Öğretmenler İçin Çin Bilgisayar Tutum Ölçeği (Chinese
Computer Attitude Scale for Teachers)

Çev. : Çeviren

DPT : Devlet Planlama Teşkilatı

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

SPSS : Statistical Package for the Social Sciences

vb. : ve benzeri/ve benzerleri

vd. : ve diğerleri

EKLER LİSTESİ

EK-1: Bilgisayar Destekli Eğitim Yapmaya İlişkin Tutum Ölçeği İzin Belgesi

EK-2: Teknolojiye Yönelik Tutum Ölçeği İzin Belgesi

EK-3: Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü Araştırma İzin Belgesi

EK-4: Niğde Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı Araştırma İzin Belgesi

EK-5: Niğde Valiliği Araştırma İzin Onay Belgesi

EK-6: Niğde İl Milli Eğitim Müdürlüğü Yazısı

EK-7: Ölçek Bilgi Formu

EK-8: Bilgisayar Destekli Eğitim Yapmaya İlişkin Tutum Ölçeği

EK-9: Teknolojiye Yönelik Tutum Ölçeği

GİRİŞ

Bilgi çağı olarak adlandırılan bu çağda bilgi teknolojilerinin kullanılmasıyla bilgi üretimi önem kazanmış, artan bilgiyle beraber bilgi toplumları ortaya çıkmıştır. Alkan'a (1974: 339) göre bilgi patlamasının sonucu olarak bilginin fonksiyonları ve kazanılma biçimi değişmekte, bilimsel ve teknolojik bir nitelik kazanan çağdaş toplum dünün toplumuna kıyasla yapısal ve fonksiyonel farklılıklar göstermektedir. Yeni teknolojik gelişmeler toplumların ekonomik, sosyal ve aynı zamanda eğitim yapılarını da etkilemektedir. Bütün bu gelişmeler eğitimde değişme ve gelişmelere yol açmaktadır.

Teknolojinin gelişmesiyle beraber eğitim sistemleri etkilenmekle kalmayıp, eğitim sistemi içerisindeki öğretim faaliyetleri de bu doğrultuda etkilenmiştir. Pala'ya (2006: 178) göre bilgi teknolojilerinin gelişmesi, eğitim sisteminin yapısını ve eğitim ortamlarında uygulanan öğrenme-öğretme faaliyetlerini etkilemektedir.

Günümüzde önemini artırmaya devam eden bilgi teknolojileri, eğitime de farklı sorumluluklar yüklemiştir. Akkoyunlu (1998a: 3) eğitimin günümüzde bireylere bir yandan yeni teknolojileri öğretmek bir yandan da bu teknolojileri kullanabilen bireyler yetiştirmekle yükümlü olduğunu belirtmektedir.

Son yıllarda yapılan araştırmalarda etkili ve kalıcı öğrenmenin öğrencinin de bu sürece katılması ile gerçekleşeceğini göstermektedir. Ülkemiz de bu doğrultuda 2005 yılından itibaren ilköğretim düzeyindeki programlarda büyük bir değişikliğe giderek yapılandırmacı yaklaşımı temel alan bir öğretim programını benimsemiştir. Jonassen, Peck and Wilsom (1999: 218) yapılandırmacı eğitim anlayışında teknolojinin, etkin öğrenme, amaçlı öğrenme, özgün öğrenme ve işbirlikli öğrenme modellerinde kullanımının amaçlandığını belirtmektedir (Akt: Şaşan, 2002: 50). Teknolojinin eğitim sürecinde etkin kullanımıyla beraber eğitimciler ve basılı materyaller artık tek bilgi kaynağı olmaktan çıkmıştır. Öğrenciyi merkeze alan bu yaklaşım öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına uygun öğrenme ortamlarının hazırlanmasını zorunlu kılmaktadır. Öğrenme ortamlarının teknolojik araçlarla zenginleştirilmesi öğrenme sürecinde öğretmene büyük faydalar sağlayabilecektir. Klasik eğitim anlayışında öğretmenler

sınıf içi etkinliklerde öğrenme ortamını yöneten değil de öğrencileri yöneten konumunda bulunmaktadır. Şaşan (2002: 52) bu süreçte öğretmenlerin bilgi vermek yerine öğrenme ortamını düzenlemelerini ve danışmanlık rollerini üstlenmeleri gerektiğini belirtmektedir. Özden, Çağıltay ve Çağıltay (1997) bu sistemin en etkili olarak kullanımının ancak bilgili, teknolojiyi kullanma konusunda iyi yetiştirilmiş eğiticilerin yol gösterici rolünü oynadığı eğitim-öğretim ortamlarının yaratılmasıyla mümkün olabileceğini ifade etmiştir. Bu yönüyle eğitimde teknoloji kullanımında ve öğrenme ortamlarının buna göre düzenlenmesinde öğretmenlere çok büyük görevler düşmektedir.

Eğitimde öğretmenlerin bilgisayar destekli eğitime ve eğitim teknolojisine yönelik tutumlarının ortaya konması, eğitim teknolojilerinin eğitim sürecinde çok daha verimli kullanılabilmesi için büyük önem taşımaktadır. Alan yazın incelendiğinde Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitim ve teknolojiye yönelik tutumlarına ilişkin fazla çalışmaya rastlanmamaktadır. Ayrıca seçilen tez konusunun alana katkı sağlaması düşünülmektedir.

1.1. Araştırmanın Problemi

“Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumları arasındaki ilişki ne düzeydedir?” sorusu araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır.

Bu probleme bağlı olarak araştırmanın alt problemleri şunlardır:

1. Bilgisayar destekli eğitim ve teknolojiye yönelik tutumlar cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
2. Bilgisayar destekli eğitim ve teknolojiye yönelik tutumlar kıdeme göre farklılık göstermekte midir?
3. Bilgisayar destekli eğitim ve teknolojiye yönelik tutumlar aylık gelire göre farklılık göstermekte midir?
4. Bilgisayar destekli eğitim ve teknolojiye yönelik tutumlar eğitim durumuna göre farklılık göstermekte midir?
5. Bilgisayar destekli eğitim ve teknolojiye yönelik tutumlar bilgisayar başında geçirilen süreye göre farklılık göstermekte midir?

6. Bilgisayar destekli eğitim ve teknolojiye yönelik tutumlar bilgisayar sahibi olmalarına göre farklılık göstermekte midir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Türkçe öğretmenlerinin cinsiyet, kıdem, aylık gelir, eğitim durumları, bilgisayar başında geçirilen süre ve kişisel bilgisayar sahibi olma değişkenleri açısından bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi incelemektir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Yirminci yüzyılın sonlarından itibaren hızla gelişen bilişim teknolojileri, eğitimde teknoloji kullanımına yer vermemizi ve olanaklarından yararlanmamızı zorunlu kılmış; teknolojiyi derslerle bütünleştirmek etkili ve kalıcı öğrenme için kaçınılmaz hale gelmiştir.

Türkçe dersinin amaçlarından biri de ana dilimizi doğru ve güzel kullanmayı sağlamaktır. İşeri (2006: 8) de çağı yakalamanın, bilimsel dünyada ve değişen dünya koşullarında var olmanın araçlarından birisinin ve en önemlisinin dil olduğuna dikkat çeker. İşeri'ye (2006) göre dil, iletişimin temel aracıdır. Bu nedenle dil iyi öğrenilmeli ve doğru kullanılmalıdır.

Türkçe öğretmenleri derslerinde teknolojiden yararlanarak, öğrencilerinin Türkçe dersine karşı olumlu bir tutum beslemesini sağlamakla kalmayıp, eğitim ve öğretimde kalite ve verimliliğin artmasını sağlayabileceklerdir.

Önkaş'a (2008: 2) göre; insanlar duygu ve düşüncelerini; konuşma, yazma ve okumayla dile getirirler. Aslında dinleme de insanın duygu ve düşünce durumu hakkında bize bilgi verir. Biz karşımızdaki insan veya öğrenciye baktığımız zaman sağlıklı bir dinleme yapıp yapmadığını anlarız. Sağlıksız yapılan konuşma-yazma ve okuma-dinleme, karşıdaki insanda istenilen etkiyi yaratamaz. Dolayısıyla böyle bir durumda, sağlıklı iletişimden söz edilemez. Ana dil becerileri dediğimiz bu becerilerin nitelikli hale getirilmesi için teknoloji destekli eğitim, vakit kaybını önleyeceği gibi öğrencilere hem işitsel, hem görsel açıdan hitap edebilecektir.

Öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumları, eğitim-öğretim faaliyetlerinin daha verimli ve sağlıklı olabilmesi açısından büyük önem arz etmektedir. Sözü edilen çalışmada Çelik ve Bindak (2005: 29) öğretmenlerin bilgisayara ve BDE'ye karşı olan tutumlarının onların bilgisayarı

eğitim ğretim sürecinde kullanabilmesinde belirleyici rol oynadığına dikkat çekmektedir. Bununla beraber elik ve Bindak (2005:29) bilişim teknolojilerinin etkin kullanımının sağlanabilmesi için öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumlarının incelenmesine ve tutumlarının pozitif hale getirilmesi gerektiğini belirtmektedirler..

Türkçe ğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumlarının bilinmesi eğitim teknolojilerini derslerinde etkin ve verimli bir şekilde kullanabilmeleri için son derece önem taşımaktadır. Pala (2006: 179) eğitim teknolojilerine karşı ğretmen tutumlarının ortaya konulmasının, eğitimde teknolojik ögelerin sürece dahil edilmesi için gerekli olan n şartların belirlenmesinde önemli bir aşama olduğunu belirtmektedir. Konuyla ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde; Türkçe ğretmenlerinin teknolojiye yönelik tutumlarını inceleyen Karasakaloğlu, Saracaloğlu, ve Ua'nın 2011 yılında yaptıkları çalışma dışında bir çalışmaya rastlanmamıştır. Türkçe ğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanmaması bu çalışmanın yapılmasını gerekli kılmıştır.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmada kullanılan ölçekler, 2011-2012 eğitim-ğretim yılında Niğde İl Milli Eğitim Mdrlğne bağlı ilköğretim okullarında görev yapan tüm Türkçe ğretmenlerine ulaştırılmıştır. Neticede 108 Türkçe ğretmeni ölçeklere yanıt vererek çalışmaya katılmıştır. Bu alışma 108 Türkçe öğretmeniyle sınırlı tutulmuştur.

İLGİLİ ALAN YAZIN

2.1 Eğitim, Öğretim, Teknoloji

2.1.1 Eğitim

Eğitim genel anlamda bireyde davranış değiştirme sürecidir. Diğer bir deyişle, eğitim sürecinde yer alan bireyin davranışlarında bir değişme olması beklenmektedir. Ertürk ve (1972: 12) ve Demirel (2006: 6) eğitimi, bireyde kendi yaşantısı yolu ile kasıtlı ve istendik davranış değişikliği meydana getirme süreci şeklinde nitelendirmektedir. Tezcan'a (1981: 4) göre eğitim, bireylerin toplumsal yeteneğinin en elverişli düzeyde kişisel gelişmesinin elde edilmesi için seçilmiş ve deneyimli bir çevreyi içine alan toplumsal bir süreç olarak nitelendirmektedir.

Eğitim ile ilgili gelişmeler göz önüne alındığında; eğitim, bireyin gelişimi için eskiden olduğu gibi günümüzde de önemini korumaktadır. Bu konuda Varış (1991: 1) eğitimi, "insanın kalıtsal güçlerinin geliştirilip istenen özelliklerle yoğunlaşmış bir kişiliğe kavuşması için kullanılacak önemli bir araç" olarak görmektedir. Eğitim bu yönüyle insanın kişilik gelişimi için önemli bir anahtar rolündedir. Aynı konuda Senemoğlu (2012: 1) da eğitimi "insanın kişiliğini besleme süreci" ve "insan sermayesine yapılan yatırım" olarak dile getirmektedir. Senemoğlu'na (2012:1) göre eğitim aynı zamanda "bireyi, istendik nitelikte kültürleme süreci"dir. Yani eğitim, insanın doğuştan getirdiği kabiliyetlerinin gelişmesi ve kültürlenip yeni dünyaya adapte olması için vazgeçilmez bir unsurdur.

Bunun yanında eğitim anlayışlarına bağlı olarak tanımlamalarda birçok farklılık görülmektedir. Erden'e (1998: 67) göre, eğitim, davranış değiştirme, davranış oluşturma amaçlı etkinlikler bütünü olduğudur. "Eğitim düzeyinin göstergesi insanların davranışlarıdır" ifadesiyle eğitimin davranış boyutuna dikkati çekmekte, eğitimin amaçlı bir etkinlik olduğuna vurgu yapmaktadır.

Eğitime ilişkin tanımlarda geçen ortak noktalar şu şekilde ortaya konmuştur (Özçelik, 1992; Akt: Tosun, 2006: 8-9):

- a) Eğitimin süreç yönü vardır. Eğitim etkinliklerinin gerçekleşmesi için belli bir zamana ihtiyaç vardır.
- b) Eğitimin özü davranış kazandırmadır.
- c) Eğitim bireyde gelişme ve ilerleme yaratmalıdır.
- d) Eğitim süreci ancak değerlendirilerek kontrol edilebilir, geliştirilebilir.

Eğitim insanın doğumundan başlayarak ölene kadar devam eden bir süreci içermektedir. Tosun'a (2006: 10) göre; insanın en temel özelliği eğitimidir, insan doğuştan getirdiği birkaç davranış dışında tüm davranışlarını öğrenmek zorundadır ve ölene kadar da eğitimini tamamlamış sayılamaz.

N. Fidan (2012: 5) eğitimin uygulanış biçimlerini aşağıdaki biçimde açıklamaktadır:

Eğitim, genellikle formal ve informal olarak iki şekilde gerçekleşir. Önceden hazırlanmış, belli bir program çerçevesinde yürütülen, amaçlı ve planlı eğitim şekline formal eğitim denir. Eğitim sürecinin belli aşamalarında ve sonucunda değerlendirmeler yapılır. Her türlü okul eğitimi formal eğitim kapsamındadır. Yaşam içerisinde kendiliğinden oluşan, planlı olmayan eğitim informal eğitim adını alır. Kişi, karşılaştığı durum ve içinde bulunduğu grubun üyeleri ile etkileşimde bulundukça yeni şeyler öğrenir. Bu tür öğrenmeler ailede, sokakta, işyerinde, okulda, kısacası yaşamın akışı içerisinde kendiliğinden gerçekleşir.

İnsan, hayatı boyunca eğitim süreci içerisinde olup formal ya da informal olarak bu süreci devam ettirmektedir. Senemoğlu (1997: 92) bu süreç içerisinde eğitimcilerin amacının “eğitim sürecinde geçerli öğrenmeleri sağlamak, istenmedik hatalı yan ürünleri en aza indirmek, hatta yok etmek” olduğunu belirtmektedir. Buna göre eğitim sürecinin sağlıklı olmasının tek şartı öğretim faaliyetlerinin kusursuz olması ve istendik davranışların gerçekleşebilmesine olanak tanınmasıdır.

Yapılan tanımlardan yola çıkarak; eğitim, doğumdan ölüme kadar devam eden bir süreçtir. Eğitim etkinliklerinin gerçekleşebilmesi için de belli bir zamana ihtiyaç vardır. Davranış kazandırma ise eğitimin özünü oluşturmaktadır. Eğitim bireyi geliştirmeli ve bireyde olumlu ilerleme ortaya koymalıdır. Bu süreçte birey bilgi, beceri, tutum ve buna bağlı olarak bazı önemli değerler kazanır. Bu süreç içerisinde

yer alan bireyin davranışlarında da fark edilir değişiklikler gözlemlenir. Kısaca eğitim, en geniş anlamıyla, bireyde yaşantıları yoluyla davranış değişikliği meydana getirme sürecidir.

2.1.2 Öğretim

Öğretim genel anlamıyla bilgi verme, öğretme işidir. Alıcıgüzel (1979: 13-14) öğretimi, “ekseninde öğrencinin yer aldığı; öğretmen, amaç, konu, metot ve çevre öğelerinin karşılıklı ilişki ve etkileşiminden oluşan karmaşık bir süreç ve öğrencilerin öğrenmelerini en iyi biçimde gerçekleştirmek için öğretmenin öğrencilere yaptığı düzenli etkiler” olarak; Başar (2001: 1) “davranışın sağlanması amacıyla yapılan ön çabalar”, Türk Dil Kurumu Sözlüğü’nde “Belli bir amaca göre gereken bilgileri verme, öğrenmeyi kolaylaştıracak etkinlikleri düzenleme, gereçleri sağlama ve kılavuzluk etme işi ” olarak tanımlamaktadır.

Eğitim, insanda bir değişiklik meydana getirecekse bu değişim istenilen biçimde, amaca ve plana uygun olarak gerçekleşmelidir. Açıkgöz’e (1996: 13) göre öğretim, amaçlı ve planlı etkinliklerden oluşan bir süreçtir olup, insan davranışlarının amaçlı olup olmamasına göre şekil almaktadır.

Etkili bir öğretim, uygun bir çevre ve araç-gereçler yardımıyla yapılabilir. Nitekim Büyükkaragöz ve Çivi (1999: 31), okulda öğretmenin öğretimi gerçekleştirebilmek adına mevcut eşya ve durumlardan yararlanarak öğrenmeyi kolaylaştırıcı bir ortam ortaya koyduğunu ifade eder. Öğrenciler de ortaya konan bu çevrede öğretmen rehberliğinde bilgi, beceri, tavır ve idealler kazanırlar. Büyükkaragöz ve Çivi, bunların öğrenciye kazandırılması faaliyetlerine öğretim; bu faaliyetler neticesinde öğrencide meydana gelen düşünüş ve davranışlarındaki değişimlere eğitim adını vermektedir. Bu nedenden ötürü öğretim, eğitimin bir aracıdır.

Bireyler hayatları süresince öğrenme faaliyetinin içinde olmaları hem mesleki hayatlarının, hem de bireysel gelişimlerine katkı sağlar. Bu nedenle bireyler yaşamları boyunca eğitimlerini devam ettirmelidir. “Yaşama ve öğrenme karşılıklı etkileşim içindedir ve birbirini zenginleştirir. Yaşam boyu öğrenme, yaşamın daha nitelikli sürdürülmesine yardımcı olur” (Demirel, 2007: 221).

Knapper (2008: 1) etkili öğrenme ve öğretim için öğretim yöntem ve tekniklerinin sağlıklı, deneye dayalı, kanıtlara dayalı olması gerektiğine vurgu yapmıştır. Knapper (2008) ne kadar öğrenildiğine değil öğrenme süreci ve öğrenme ortamına dikkat

çekmektedir. Öğrenme ortamlarının eğitim sürecinde etkileşimi destekler nitelikte olması öğrenme ve öğretme sürecini olumlu yönde etkileyecektir.

Yapılan tüm tanım ve açıklamaları özetlemek gerekirse; “öğretim, eğitim süreci, içerisinde bir çaba, etkinlik, bilgi verme işi ve süreçteki faaliyetler bütünüdür” denilebilir.

2.1.3 Teknoloji

Günümüzdeki gelişmeler eğitimin teknoloji alanında kullanımını zorunlu kılmaktadır. Her kavramın zaman içerisinde ve ihtiyaca göre anlamını değiştirmektedir. Bu nedenle kavramların hangi amaçlarda kullanıldığı da önem kazanmaktadır. Alan yazında teknoloji değişik biçimde tanımlanmaktadır.

Teknoloji, Türk Dil Kurumu Sözlüğü’nde; “İnsanın maddi çevresini denetlemek ve değiştirmek amacıyla geliştirdiği araç gereçlerle bunlara ilişkin bilgilerin tümü” şeklinde tanımlanmıştır.

Seattler (1968: 5-6) teknolojinin Latince texere fiilinden türetildiğini, örnek, oluşturmak (construct) anlamına geldiğini, birçoklarının düşündüğü gibi teknoloji “makine kullanmak” anlamına gelmemektedir. Seattler’e göre; teknoloji, bilimin uygulamalı bir sanat dalı haline dönüşmesidir.

Teknoloji genellikle donanım ve araç-gereç olarak tanımlanmaktadır. Earle (2002: 6) teknolojinin herkes tarafından kabul edilen tanımının “teknoloji eşittir makine“ olduğunu ama bunun da sınırlı bir bakış tarzından kaynaklandığını da ifade etmektedir.

Perrin’e (2012: 1) göre teknoloji, bir sorunu çözmek ya da bir amaca ulaşmak için gerçekleştirilebilecek özel bir fonksiyon, bir sistem olmasının yanında, insanların yönetme, kontrol etme ve doğaya uyumun yanında mevcut durumdan en fazla verimi ve kazancı elde etme isteğiyle şekillenmektedir. İnsan yaşam boyunca karşılaştığı güçlüklerle karşı teknolojiyi kullanma becerisini göstermiştir. Simon (1983: 1) teknolojiyi, insanın bilimi kullanarak doğaya üstünlük kurmak için tasarladığı bir disiplin olarak tanımlamaktadır.

Alkan’a (1984: 340) göre teknoloji, kuramsal bilgileri uygulamaya koyma yöntemidir. Bu yöntemle, bilimsel ilkeler, insan-makine sistemlerinin tasarlanması,

organizasyonu ve işletilmesine uygulanmakta ve fonksiyonel yapılar geliştirilmektedir.

Bazı araştırmacılar teknolojiyi sosyolojik açıdan ele almışlardır. Earle'e (2002) göre araçların tümü insanların rahatı ve ihtiyacı için vardır. Yöntem kullanılarak pratik amaçlar için kullanılır.

Teknoloji, eğitim ortamlarında da kendini göstermekte olan, aynı zamanda eğitim sürecinde etkileşimi sağlayan bir vasıttır. Uysal ve Gazibey (2010: 484) de teknoloji için; "bilimle elde edilen bilginin uygulamaya dönüştürülmesi sürecinde kullanılan bir köprü" ifadesini kullanır.

Teknoloji eğitim süreci içerisinde sisteme yardım eden, etkileşimi sağlayan bir vasıta olarak görülebilir. Bu nedenle teknolojinin ne kadar ileri olduğundan ziyade teknolojiyi amaç doğrultusunda kullanma becerisi de önem kazanmaktadır. Bu durum teknolojinin eğitim-öğretim sistemlerinde kullanılmasını zorunlu kılmaktadır.

2.2 Eğitim Teknolojisi

Bilim ve teknolojideki hızlı gelişmeler birçok alanda olduğu gibi eğitim uygulamalarını da etkilemektedir. Eğitim ve toplum teknolojiyle yakın ilişki içerisinde. Sakallı, Bakay, ve Hüssein (2008) teknoloji toplumu değiştirdikçe, insanların genel beceri düzeylerinin değiştiğini ve doğal olarak eğitimden beklentilerin de bu doğrultuda arttığını belirtmektedir.

Bunun yanında eğitim etkinlikleri içerisinde öğrenme-öğretme ortamlarının eğitimciler ve öğrenciler açısından ilgi çekici ve güdüleyici alanlar olarak zenginleştirilmesi gerekmektedir. Bu zenginleştirme etkinlikleri teknolojinin eğitimde kullanımıyla mümkün olabilir. Bilişim teknolojilerini çok daha verimli kullanabilmek için eğitim teknolojisi kavramına değinmek gerekir.

Günümüzde eğitim ve teknoloji, toplumu etkileyen en büyük etkenlerden biridir. Özkul ve Girginer'e (2001: 1) göre; teknoloji alanında yaşanan değişim ve gelişmeler, eğitimi, buna bağlı olarak da toplumu etkilemektedir. Toplumu etkilemesi yönüyle teknoloji ve eğitim birbiriyle çok fazla ilintili kavramlardır. Bu noktada eğitim teknolojisi kavramı ortaya çıkmaktadır (Akt: Öztopçu, 2003: 1)

Eğitim teknolojisi alanında çalışmalar yapan araştırmacılar ve bilim adamları eğitim teknolojisini değişik ifade ve farklı yönlerle ele almışlardır.

Engler’e (1972: 62) göre eğitim, öğretmen, öğrenci ve çevre arasında bir iletişim ağı olarak görüldüğü takdirde öğretim teknolojisinin bu ilişkileri tanımlamadaki görevi anlaşılabilir. Engler, bu ifadesiyle iletişim ağı olan eğitimle öğretim teknolojilerinin birbirini tamamlayan bir bütün olduklarını vurgulamaktadır.

İşman (2002: 72) eğitim teknolojisini, öğrenme-öğretme ortamlarını etkili bir şekilde tasarımlayan, öğrenme ve öğretmede meydana gelen sorunları çözen, öğrenme ürününün kalitesini ve kalıcılığını artıran bir akademik sistemler bütünü olarak tanımlamaktadır.

Alkan (1974: 341-342) eğitim teknolojisini “belirli eğitim hedefleri yönüyle belirli bir içeriği uygun süreçler yoluyla uygulamaya koymak ve bu uygulama sonuçlarını değerlendirme faaliyeti” olarak niteler. Alkan’a (1974) göre, eğitim teknolojisi eğitim programının bütünüyle ilgili olup, tek bir öge veya yöntem eğitim teknolojisi sıfatını açıklamaya yetmez. Alkan, eğitim teknolojisinin kapsamını aşağıdaki tabloda şöyle açıklamaktadır:

Sorular	Ögeler	Fonksiyonlar
Niçin	Hedefler	İstendik Davranış
Ne	İçerik	Eğitim Yaşantıları
Nasıl	Süreçler	Ortamlar, Yöntemler, Teknikler
Sonuç	Değerlendirme	Ölçme Süreç ve Araçları

Tablo 1 Eğitim Teknolojisinin Kapsamı

Bu alanda çalışan bilim adamları eğitim teknolojileri kavramlarına farklı yorumlar getirerek değişik tanımlamalarda bulunmuşlardır:

Eğitimde teknoloji kullanımı, süreç içerisinde yaşanabilecek problemlere çözüm üretmeyi de amaçlamaktadır. “Eğitim teknolojisi, öğrenme çevresinin iletişim bakımından etkili duruma getirilmesi gibi konular ve bu konulara ilişkin sorunlar ile uğraşan eğitim alanıdır, maddi ve manevi ortamlarda insan gücünün en iyi şekilde kullanılmasını, eğitim sorunlarının çözümlenmesini, kalitenin yükseltilmesini ve verimliliğin artırılmasını sağlayan bir sistemler bütünüdür” (Oğuzkan, 1983: 48; Rıza, 1997: 28). Yapılan tanımlamalarda eğitim teknolojisinin eğitim süreci içerisinde çıkabilecek sorunlara çözüm üretici rolüne vurgu yapılmaktadır.

Alkan (1974: 339) öğretme-öğrenme sürecindeki yeniliklerin bu oluşumu simgeleyen tipik gelişmeler olduğunu, bu oluşum içerisinde kendine yer bulan eğitimde de yeni teknolojilerden söz etmenin de çok doğal olduğunu ifade eder. Alkan'ın (1974) da dediği gibi 21. yüzyılın bilgi ve teknoloji çağı olarak adlandırıldığı günümüzde, eğitim de teknolojiden olabildiğince yararlanacak ve bunu sürece ve öğretim faaliyetlerine yansıtacaktır. Teknolojinin eğitimde kullanılması eğitim ve öğretim faaliyetlerine tarif edilmez kolaylık ve fayda sağlayabilecektir.

Pek çok alanda olduğu gibi bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanılması birçok kolaylık sağlamasının yanı sıra eğitimde kaliteyi artıracaklarını da söylenebilir. “Eğitim teknolojisi kalitenin yükseltilmesini ve verimliliğin artırılmasını sağlayan bir sistemler bütünüdür. Eğitim ve teknoloji ayrı kavramlar olmasına rağmen, öğrenme-öğretme ortamlarında kaliteyi arttırmak için birlikte kullanılmaktadır” (Rıza, 1997: 28; Tosun, 2006:1)

Nitekim Demirer'in (2006) 2004-2005 eğitim-öğretim yılında 71 6.sınıf öğrencisiyle başarı testi ve tutum ölçeği kullanarak dört hafta boyunca yürüttüğü çalışmada, öğrenciler deney ve kontrol grubu olarak ikiye ayrılmıştır. BDÖ yöntemi deney grubu ile geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubu aralarında anlamlı bir fark bulunmuş, bulgulara göre BDÖ yöntemi geleneksel yöntemle göre daha etkili bulunmuştur. Kalıcılık açısından yine BDÖ yöntemi geleneksel yöntemle göre daha etkili çıkmıştır. Bununla beraber başarı açısından BDÖ uygulanan grup geleneksel yöntem uygulanan gruba göre daha başarılı bulunmuştur.

N. Kaya (2008) ilköğretim okullarında interaktif bilgisayar destekli öğretimin Sosyal Bilgiler dersinde kullanımının akademik başarıya etkililiği üzerine bir araştırma yapmıştır. Araştırmada interaktif bilgisayar destekli öğretimin öğrencinin başarısını artırdığı tespit edilmiştir. Araştırmayla, teknolojik olanakların mümkün mertebe eğitim hizmetlerinde olması ve öğretmenlerin de derslerinde etkin bir şekilde kullanmaları gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Ertürk de (1972: 104) eğitim teknolojisinin katkısı uzmanlar tarafından en uygun biçimde planlanması ve gerekli araç-gereçler sağlanarak öğretmenin istifadesine sunulması gerektiğini ifade etmektedir.

Çilenti'ye (1988: 29) göre eğitim teknolojisi, “...bireyleri eğitimin özel amaçlarına ulaştırma yollarını inceleyen bilim dalıdır”. Çilenti (1988) eğitimin

bireyde planlı ve istendik davranış değiştirme süreci olduğundan yola çıkarak, eğitim teknolojisini eğitimin özel amaçlarına ulaştırma yönünü ortaya koymaya çalışmıştır. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2006: 3) yetiştirilmesi istenen birey tipi; dinlediklerini, izlediklerini ve okuduklarını anlayan; duygu, düşünce ve hayallerini anlatan; eleştirel ve yaratıcı düşünen, sorumluluk üstlenen, girişimci, çevresiyle uyumlu, olay, durum ve bilgileri kendi birikimlerinden hareketle araştırma, sorgulama, eleştirme ve yorumlamayı alışkanlık hâline getiren, estetik zevk kazanmış ve millî değerlere duyarlı bireylerdir. Öğrenci birikim ve deneyimlerinden hareketle sorunlara çözümler üretebilen bireyler haline gelmelidir. Al-Zeidiyeen, Mei ve Fook'a (2010) göre; teknoloji, kelime işlemcilerin kullanımı vasıtasıyla öğrencilerin düşünmelerinin ve yazmalarının nitelik ve niceliğini artırabilecek, aynı zamanda öğrencilerin kritik (eleştirel) düşünmelerini ve onların kendi çalışmalarını organize etmelerini, analiz etmelerini yorumlamalarını geliştirmelerini ve değerlendirmelerini geliştirebilmeyi sağlayabilecek, öğrencilerin ifade yeteneklerini geliştirmeyi teşvik edebilecektir (Akt: Karasakaloğlu vd., 2011: 27). Bu yönüyle teknoloji Türkçe Dersi Programı'nda yer alan yetiştirilmek istenen birey tipine ulaşmada büyük kolaylık sağlayabilecek ve hız kazandırabilecektir.

Hızal (1984: 389) eğitim teknolojisini, öğrenme sürecinde her öğrencinin bireysel nitelikleri göz önünde bulundurularak öğretmenin doğrudan karışmasına gerek kalmadan, öğrencinin kendi kendine öğrenmesine olanak veren bir öğrenme süreci olarak nitelendirmektedir. Eğitim teknolojisinin süreç içerisinde kullanımıyla kendi kendine öğrenebilen ve bireysel niteliklerini geliştirebilen bireyler yetişebilecektir. Bu durum eğitim teknolojisinin işlevinin, tam öğrenmeyi gerçekleştirmek ve öğrencilerin tümüne istenilen nitelikleri kazandırmak anlamına geldiğini göstermektedir (Özbilgin, 1991: 154-158; Çilenti, 1988).

Günümüzde eğitim teknolojisi üzerine yapılan tartışmaların odağı genellikle teknolojik araçlar üzerine olmaktadır. Hâlbuki eğitim bir süreç olduğuna göre eğitim teknolojilerinde de sürece yoğunlaşılması daha doğru olacaktır. N. Fidan (1985: 175) da eğitim teknolojisinin tanımını yaparken bu konuya dikkat çekerek; eğitim teknolojisinin, iletişim araçlarının (radyo ve televizyon gibi) eğitimin etkinliğini arttırmak için kullanılması anlamında olmayıp, eğitim teknolojisi çalışmalarındaki ağırlığın öğrenme-öğretme sürecinin etkililiği üzerin e olduğunu bliertmektedir. Doğdu ve Arslan da (1993: 16) bu görüşe paralel olarak; eğitimde etkinliğin ve

verimliliğin artmasının sadece okula çok sayıda araç girmesiyle bağımlı olmayıp, eğitim teknolojisi işi olduğundan söz eder.

Eğitim teknolojisi; toplumu, teknolojiyi, sistemleri ve eğitimi barındıran büyük kapsamlı bir yapıdır. Ergin'e göre (1995: 6) eğitim teknolojisi aynı zamanda öğrenme ile ilgili sorunların analiz ve çözümünde, insanları, yöntemleri, düşünceleri, araç-gereçleri ve organizasyonu içeren karmaşık ve tümleşik bir süreçtir.

Alkan (1997: 22) eğitim teknolojisini “eğitim felsefelerince belirlenen eğitim hedefleri ve değerlerine erişebilmek için gerekli yol ve yöntemlerle ilgilenen bir disiplindir” ifadeleriyle tanımlamaktadır. Alkan'a (1984: 340) göre eğitim teknolojisi, öğrenme ve öğretmeyi en iyi biçimde planlayıp gerçekleştirebilmek ve gerekli değerlendirmeyi yapabilmek amacıyla, öğrenme ve öğretme sürecine sistematik bir yaklaşımdır. Bu tanım istenilen öğretim hedeflerine ulaşmada öğretim sürecinin sistemli bir şekilde ele alınarak planlanmasının önemini belirtmektedir. Alpar, Batdal, ve Avcı (2007: 25) da eğitim teknolojisini “ortaya çıkan bilgi birikiminin eğitim etkinliklerinde sistematik bir yaklaşımla uygulamaya konması süreci” olarak tanımlamaktadır.

Eğitim teknolojisi eğitim ve öğrenme süreçlerinin tümünde yer alabilecek bir yöntem olarak da düşünülebilir. “Eğitim teknolojisi; tüm öğrenme ve öğretim süreçlerinin tasarım, uygulama ve değerlendirmesinde kullanılan sistemli bir yöntem, eğitim uygulamalarına bilimsel, sistematik, bütüncül bir yaklaşımdır” (Rıza, 1997: 27-28; Uşun, 2004: 6).

Meral (1991: 357) eğitim teknolojisini teknoloji çeşidi olarak görerek “çağımız eğitiminde sayı ve kalite yönünden problemlerin çözümünü, öğretim programları ve onun uygulamada rehberi olan planların işlevlerini yerine getirebilmelerini gerçekleştirebilmek için gereksinim duyulan teknoloji” tanımını yapar.

Eğitim teknolojisi, eğitim sorunlarının çözümlenmesini, kalitenin yükseltilmesini ve verimliliğin artırılmasını sağlayan bir sistemler bütünü olmasının yanında, Alkan (1997) eğitim teknolojisinin esas hedeflerini aşağıdaki şekilde belirtmektedir:

- a. Kuramsal bilgileri ve bilimsel ilkeleri sosyal çevrede ortaya çıkan eğitim sorunlarına uygulamayı, uygulama süreçleri düzenlemeyi ve bunları gerektiğinde tekrarlamayı,
- b. Eğitim sorunlarını rasyonel ve bilimsel araştırma konusu yapmayı,

- c. Eğitim kuramlarını eğitimin her alanında ve bir bütünlük içinde uygulamaya intikal ettirmeyi,
- d. Öğretim programları içeriğinde devamlılık sağlamayı,
- e. Öğretme-öğrenme süreçlerini öğrenci kabiliyetlerine adapte etmeyi,
- f. Eğitim yaşantılarının meydana geldiği çevreyi başarılı biçimde kontrol etmeyi, kapsamakta ve öğrenme-öğretme süreçlerini bu esaslar üzerinden ele almaktadır.

2.2.1 Eğitim Teknolojisinde Kullanılan Araçlar

Eğitimde meydana gelen teknoloji kaynaklı değişimler eğitimde kullanılan araçları da etkilemiştir. 1960'lı yıllara kadar eğitimde araç kullanımı öğretmenin arzusuna bırakılırken günümüzde eğitimin vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Özellikle ilköğretimde kullanılacak araç-gereçler etkili ve verimli öğrenme için büyük önem taşımaktadır. Odabaşı ve Namlu'ya (1998: 97) göre bunun nedeni; bu dönemdeki öğrencilerin, somut işlemsel dönemde bulunmalarıdır. Soyut düşünme yetenekleri henüz gelişmemiş olup, öğrenmelerini somut yaşantılara dayalı olarak gerçekleştirmektedirler. İlkokulda kazandırılacak davranışlar, daha sonraki okul kademelerinde gerçekleştirilecek öğrenmeler için önkoşul niteliğindedir. Bu bakımdan ilköğretim kademesindeki eğitimin nitelikli olması büyük önem taşımaktadır. Nitelikli eğitim de öğrenme ortamlarının çeşitli araçlarla zenginleştirilmesine bağlıdır.

Eğitimde araç-gereç kullanımı öğretme-öğrenme sürecinde öğrenen ve öğretene için de son derece büyük önem taşımaktadır. Odabaşı ve Namlu'ya (1998: 97) göre öğretimde araç-gereçlerden yararlanma, konunun daha etkili olarak sunulması, öğrenmeye açıklık getirilmesi, gözlem olanaklarının artırılması ve öğrencilerin birkaç duyu organına bir anda hitap edilmesi gibi fırsatları yaratmaktadır.

Öğrenme-öğretme sürecinde kullanılan araç-gereçler öğretmen olmadan tek başına bir anlam ifade etmemektedir. Odabaşı ve Namlu (1998: 97) araç-gereçlerin, ancak öğretmenle birlikte ve öğretmenin çabasıyla işlevsel olabilen öğretme-öğrenme yardımcıları olduğunu belirtmektedir.

Sınıf ortamında kullanılan araç-gereçlerin çeşitliliği öğrenme-öğretme sürecinde önem taşımaktadır. Günümüz sınıf ortamlarında görsel ve işitsel araçların kullanımı daha çok ön plana çıkmaktadır. Eğitimde doğru aracı kullanmak öğrenci ve öğretmene

büyük faydalar sağlayacaktır. Şahin ve Maden (2011: 1) eğitimde araç-gereç kullanımının etkili bir öğrenme ortamının oluşmasına ve öğrencilerin hedeflere daha kolay ulaşmasını sağlayarak, eğitim programının başarıya ulaşmasında önemli bir rol oynadığını belirtmektedir. N. K. Fidan'ın (2008) 4. ve 5. sınıf öğretmenlerinin katıldığı ilköğretimde araç-gereç kullanımına ilişkin öğretmen görüşlerine yönelik çalışmada öğretmen görüşlerine başvurmuştur. Çalışmada, öğretmenlerin derslerinde araç gereç kullanmalarının hem öğretmen açısından hem de öğrenciler açısından oldukça yararlı sonuçlar doğuracağı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenler, araç gereçle yapılan öğretimin verimli ve etkili olduğu inanmaktadırlar. Araç gereçle yapılan öğretimin, çocuklarda kalıcı öğrenmeyi sağladığı, öğrencilerin derse karşı ilgilerini artırdığı, onların eğlenerek öğrenmelerini sağladığı, aktif katılım sağladığı, öğrenilen bilgilerin günlük hayata transferinin olduğu yönünde görüşlerini belirtmişlerdir. Bunun yanında öğretmenlerin; teknolojik gelişmelere, eğitim teknolojilerine karşı geliştirdikleri tutumların olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna rağmen, öğretmenlerin eğitim teknolojilerini yeterli oranda kullanmadıkları da belirtilmektedir.

Öğretmenlerin öğrenme-öğretmen sürecinde araç-gereçlere karşı tutumları sınıflarında bilgisayarı ve teknolojiyi kullanmalarıyla yakından ilgilidir. N. K. Fidan (2008) yapmış olduğu araştırma sonuçlarına dayanarak öğretmenlerin araç-gerece ilişkin olumlu ve olumsuz tutuma sahip olmalarının teknolojinin derslerde kullanılmasında önemli bir değişken olduğunu belirtmektedir.

Her öğrencinin öğrenme stili aynı değildir. Öğrencilerin farklı duyu organlarına hitap eden araçlar öğrencide hızlı ve kalıcı öğrenmeler sağlayacaktır. Aynı zamanda öğrenciler, görsel ve işitsel uyaranlar sunan bu araçlar yoluyla derste motivasyonları bozulmadan eğlenceli bir şekilde dersi işleyebileceklerdir. Gomez, Wu, ve Passerini (2010: 383) bilgisayar destekli öğrenme etkinlikleri sonucunda öğrencilerin geleneksel yöntemle göre öğrenciler derslere daha motive olup derslerden daha fazla zevk aldıklarını belirtmektedirler.

Öğretmenler derslerinde mümkün olduğunca farklı teknolojik araç-gereç kullanarak öğrenme-öğretme sürecini daha verimli hale getirebilirler. Aksoy (2005: 1) eğitimde kullanılan bilgisayar ve ekli araçları şu şekilde sıralamaktadır: Yazı tahtası, kalem, kağıt, boya, daktilo, ses kaydedici cihaz, görüntü kaydedici, video vb., teyp,

telefon, yazılı mesaj olarak e-posta, kütüphane, internet, gazete, TV. Tüm bunlara ek olarak akıllı tahtalar, elektronik küpler, tablet bilgisayarlar, test okuma cihazları, kameralar ve dijital kitap okuyucuları da listeye dahil etmek gerekir.

2.2.2 Eğitimde Teknoloji Kullanımının Önemi

Eğitim ve öğretim sürecinin sağlıklı, hızlı ve etkili bir biçimde devam edebilmesi için eğitimde teknoloji kullanımı artık bir zorunluluk haline gelmeye başlamıştır. Tosun (2006: 1) eğitim teknolojisinin en temel amacının kalıcı bilgi vermek amacıyla, öğrenme-öğretme sürecinde belirli yöntemlerin uygulanarak, yararlanılan araç ve gereçlerin en etkin bir biçimde kullanılması olduğunu belirtmektedir.

Öğrenme ortamlarının teknolojik aletlerle yardımıyla zenginleştirilmiş olması öğrencilerin derse olan ilgilerini artırabilecek ve bireysel öğrenmeye olanak sağlayabilecektir. Şimşek (1995: 314) eğitim teknolojisinin temel işlevinin öğrenme-öğretme süreçlerini daha etkili ve verimli hale getirmek olduğunu belirtmektedir.

Son zamanlarda öğrencilerin anlama ve kavrama yetileri üzerine birçok araştırma yapılmaktadır. Yapılan araştırmalarda geleneksel yöntem kullanılarak yani teknolojik aletler kullanılmadan yapılan öğretim etkinliklerinde öğrencilerin pasif durumda kaldıkları ve istenilen düzeyde öğrenme gerçekleştiremedikleri tespit edilmiştir. Bu sonuçlar da geleneksel yöntem yerine farklı bir öğretim modelinin gerekliliğini ortaya koymuştur. Sakallı, Bakay ve Hüssein (2008) 40 öğretmen üzerinde yaptıkları çalışmada eğitim teknolojisinin kullanılmasının öğrencinin öğrenmesine daha fazla katkı sağladığı düşüncesinde olduklarını saptamışlardır. Yapılan araştırmalarda elde edilen bulgular bize bilgisayar destekli eğitimin geleneksel eğitim modeline bir alternatif olduğunu ortaya koymaktadır.

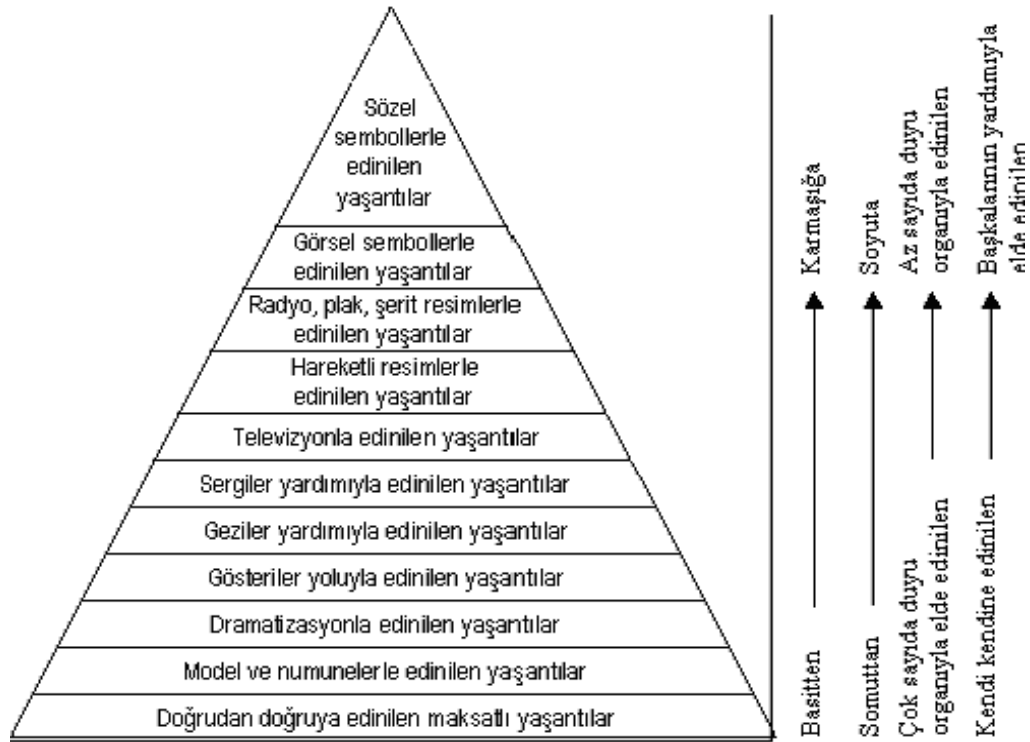
Öğrenme-öğretme ortamlarının yeni teknolojik araç-gereçlerle zenginleştirilmesi sürecin daha verimli ve sağlıklı olmasını sağlayabilecektir. Eskrootchi ve Oskrochi (2010) teknoloji açısından zengin bir öğrenme ortamında proje tabanlı öğrenme etkinliğini araştırmışlardır. 72 öğrenci üzerinde gerçekleştirdikleri deneysel araştırma sonucunda; aktif deneyim ve yapılandırılmış bilgiyle öğrencilerin daha iyi öğrendiklerini ortaya koymuşlardır. Ayrıca araştırmada öğrencilere okulda teorik bilgi verildikten sonra öğrencilerin edindikleri bilgileri uygulamaya dökemedikleri ortaya konmuştur. Bu araştırma bize bilgi teknolojisinin ne denli gerekli olduğunu ortaya koymaktadır.

Akkoyunlu (1998b: 38) eğitim sistemlerinin bilgi çağına uygun, bilgi toplumuna ait özellikler taşıyan bireyler yetiştirmelerinin gerekliliğini vurgular. Akkoyunlu (1998) eğitim kurumlarının bireyleri yeni teknolojilerden haberdar kılma ve onları nasıl kullanacaklarını öğretmelerinin önemine değinip eğitim kurumlarının da yeni teknolojileri kullanmaları gerektiğine vurgu yapar.

2.2.3 Eğitimde Teknoloji Kullanımının Yararları

Eğitim teknolojisinin sağladığı yararlar üzerine çokça araştırma yapılmıştır. Öğretimde araç-gereç kullanmanın öğrenmeyi artırdığı tüm araştırmacılar tarafından kabul edilen bir gerçektir.

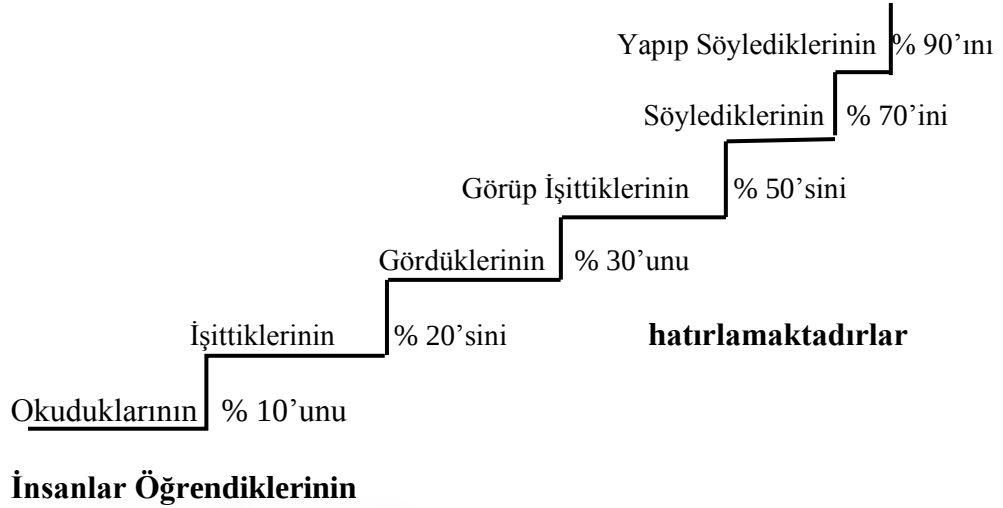
Çilenti (1979: 40) Amerikalı eğitimci Edgar Dale'in, değişik eğitim araç ve yöntemleriyle kazanılabilecek yaşantı çeşitlerini somuttan soyuta, basitten karmaşığa, beş duyu organıyla edinilenden bir duyu organıyla edinilene, kendi kendine edinilenden başkasının yardımıyla edinilene doğru bir koni biçiminde sıralayarak “yaşantı konisi” adını verdiği bir koni oluşturduğuna belirtmiş; böylece yaşantılarla birlikte, eğitim araç ve yöntemlerini de yukarıda sayılan ölçütlere göre sınıfladığını ifade etmiştir.

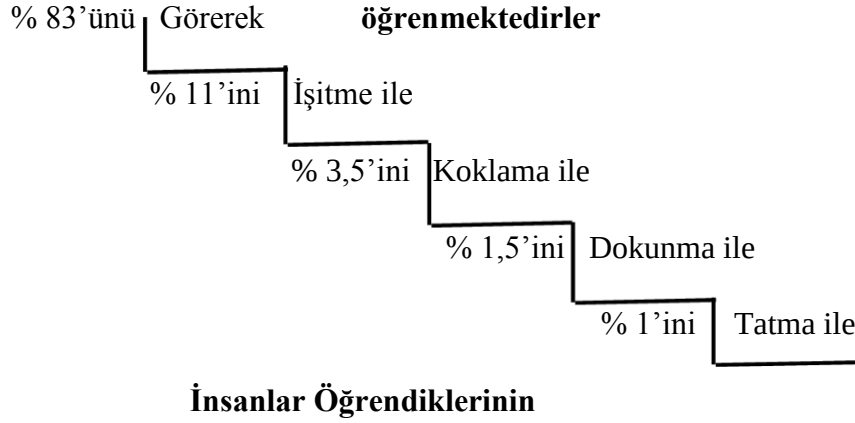
Şekil 1 Dale'in Yaşantı Konisi

Televizyon, hareketli resimler, radyo, plak ve şerit resimlerle edinilen yaşantılar koninin orta ve üst kısmında yer almaktadır. Buradaki terlerine bakarak teknolojik araçların göze ve kulağa etki yapan, daha soyut ve karmaşık yaşantılar elde edilmesini sağlayabilen araçlar olduğunu söyleyebiliriz. Demirel, Seferoğlu ve Yağcı (2001) bilgisayarların renkli grafikler, sesler, hareketli resimler, canlandırma vb. sayesinde öğretime çeşitlilik, canlılık ve kaliteyi getirdiğini belirtmektedir (Akt: Özel, 2008: 11). Günümüz eğitim teknolojilerinde kullanılan akıllı tahtaların, bilgisayarların, tabletlerin ve internet teknolojisinin de hem göze hem kulağa etki etmeleri bakımından karmaşık ve soyut yaşantılar elde edilmesine katkı sağlayacakları düşünülebilir.

Öğrenme stillerinin farklılık göstermesi öğretmeni farklı yöntem ve teknikleri süreç içerisinde uygulamaya yöneltmektedir. N. K. Fidan (2008: 49) derste öğretmenin kullanacağı yöntem ve tekniklerin, birden fazla duyu organını etkilerse öğrenmenin daha kalıcı hale geleceğini belirtmektedir. Öğrenme-öğretme sürecinde daha çok duyu organına hitap edecek öğretim araçlarına ihtiyaç vardır. Bunu bir şemayla gösterecek olursak (Tezci, 2011:17):

Şekil 2 Öğrenmede Duyu Organlarının Hatırlama Oranları

Şekil 3 Öğrenmede Duyu Organlarının İşlevi

Dursun'a (2006) göre etkili ve kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesi için daha çok duyu organına ulaşan görsel ve işitsel araçlarla oluşturulacak öğrenme ortamlarına başvurmak son derece önem taşımaktadır (Akt: N. K. Fidan, 2008: 49). Milli Eğitim Bakanlığı teknolojinin eğitimde kullanılmasını sağlamak ve yaygınlaştırmak amacıyla çeşitli projeler geliştirmekte ve uygulama sürecini gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Bunun en son örneği "Fatih Projesi" adıyla hayata geçirilen proje oluşturmaktadır. Burada amaç, teknolojideki gelişmelerden yararlanarak eğitim-öğretim ortamlarını çağdaş bir anlayışla düzenleyerek eğitimin niteliğini artırmaktır.

Eğitimde çağdaş anlayış öğretmenin rolünü değiştirdiği gibi öğrencinin de rolünü değiştirmektedir. Yapılan araştırmalar kalıcı öğrenmenin yaparak ve yaşayarak yani bireyin (öğrencinin) sürece aktif bir biçimde katılarak gerçekleştiğini ortaya koymaktadır. EARGED'de (2007: 83) belirtildiği üzere; öğrenci, daima edilgen, öğretilen konumdan, kendi öğrenmesi için çaba gösteren etkin konuma geçmeli, yaparak ve yaşayarak öğrenme sürecine katılmalı, bunun yanında eğitim teknolojisi, öğrencinin etkin bir yapıya kavuşmasında ve öğretmenin bu yeni rolü gerçekleştirebilmesinde en büyük yardımcısı olacaktır.

Eğitim teknolojisinin yararları dolaylı ve dolaysız yararları olmak üzere iki sınıfa ayrılmıştır (Rıza, 1997: 67-79):

1. Dolaylı yararları:

- a) Yaratıcılığa sevk etmesi,
- b) Fırsat eşitliği oluşturmaları,
- c) Motivasyon yaratması,
- d) Eğitimi bireyselleştirmesi,
- e) Serbest eğitimi sağlaması,
- f) Birinci kaynaktan bilgiyi sağlaması,
- g) Kopya edilebilen bir sistem oluşturmaları,
- h) Öğretmenin rolünü geliştirmesidir.

2. Dolaysız yararları

- 1. Aktif öğrenmeyi sağlar
- 2. Öğrenmeyi kolaylaştırır.
- 3. Somut öğrenmeyi gerçekleştirir.
- 4. Düşüncede sürekliliği sağlar.
- 5. Aşamalı öğrenmenin temelini kurar.
- 6. Değişik sınıf ve düzeylerden özel hedefleri gerçekleştirir.
- 7. Üretimi artırır.

EARGED (1999: 86-87) de eğitim teknolojisinin etkili bir biçimde kullanıldığında birçok yararı sağlayacağını aşağıdaki biçimde maddeler halinde sıralamaktadır.

1. Öğrenci başarısını artırır: Eğitim teknolojisi ve ilgili öğretim materyalleri hazırlanırken, öğretim ortamının düzenlenmesinden öğrencilerin farklı öğrenme biçimlerine ve farklı öğrenme hızlarına kadar her türlü farklılık dikkate alınacağından öğrenci başarısı artar.

2. Öğrencinin dikkatini sürekli tutar ve güdülenmesini sağlar: Öğrenme etkinliği süresince mümkün olduğunca çok duyu organına hitap edileceği için, ilgiyi öğretim etkinlikleri üzerinde canlı tutar ve öğrenmeye karşı güdülenmeyi artırır.

3. Unutulmayan, kalıcı bilgiler kazandırır: Gerçekleştirilecek etkinlikler ile öğrenciler, ya deney vb. etkinliklerle bizzat, ya da bilgisayar destekli çoklu ortamlarla (multimedya) sanal olarak yaparak ve yaşayarak öğrenecekleri için, belirlenen hedeflere ulaşırlar. Kalıcı, yaparak ve yaşayarak, zevkli, ilerde kullanabilmek üzere pekiştirilmiş öğrenmelerin gerçekleşebilmesi, eğitim teknolojisi olanaklarının eğitim

ortamında bulundurulabilmesi ile doğru orantılıdır. Eğitim teknolojisi, yalnız öğrencinin değil öğretmenin de yardımcısıdır.

Eğitim teknolojisi, sınıfta disiplin problemini ortadan kaldırabilmekte, öğrenciyi güdüleyip yönlendirebilmekte, kalıcı, unutulmayan öğrenmelere olanak sağlayacak çoklu ve zevkli ortam oluşturabilmektedir. Zamandan, ekonomiden ve öğrenme hızından kazandırabilmekte, bilgiye ulaşmayı ve bilgiyi kolay kullanabilmeyi sağlamakta, öğretmeni geliştirip, gücünü arttırmakta, onun sınıfta daha etkili bir sunum yapmasını kolaylaştırmakta ve eğitim amaçlarına ulaşarak nitelikli insanlar yetiştirilmesine temel oluşturabilmektedir.

2.3 Öğretim Teknolojisi

Eğitim teknolojisi ve öğretim teknolojisi kavramları ilgili yayınlarda genellikle birbirinin yerine kullanılan kavramlardır. Koşar’a (2003: 3) göre öğretim teknolojisi terimini tercih edenler iki temel noktayı vurgulamaktadırlar. Birinci nokta, "öğretim" teriminin teknolojinin işlevini tanımlamak için daha uygun olduğu düşüncesidir. İkinci nokta, eğitim teknolojisinin çoğunlukla bir okul veya eğitim ortamını belirttiği için "öğretim" teriminin daha uygun olduğu düşüncesidir.

Öğretim teknolojileri alanının algılanmasında bazı farklılıklar yaşanmaktadır. Eisele ve Eisele (1994: 2) eğitim teknolojisinin öğrenme ve öğretmeye sistem yaklaşımını uygulama olarak görülmesini yanlış bulmaktadır. Eisele ve Eisele (1994)’e göre tüm bunlar ve bunların ötesinde bir “olgu”dur.

Karademirci (2010: 397) de eğitim ve öğretim teknolojisi kavramlarının tanımındaki yanlışlara dikkat çekerek; “öğretmek”in bildirmek ya da doğrudan bilgi vermek anlamına geldiğini, “öğretim” kelimesinin ise öğretme eylemi olarak tanımlanabileceğini söyler. Karademirci (2010) “Teknoloji” kelimesini de Yunanca “techne” kökünden geldiğini ve “şey”leri işlevli hale getirme sanatı ve zanaatı şeklinde tanımlar. Karademirci’ye (2010) göre “teknoloji, sanat ve zanaata sistematik yaklaşımı ifade eden “technologia” kelimesinden türer. Yapılan tanımlardan hareketle “öğretim teknolojisi”, “herhangi bir çeşit bilgiyi vermek için sanat ve zanaatta sistematik yaklaşım”ı ifade etmektedir.

Teknoloji ve bilgi çağında insanlar, daha fazla bilgiyi, daha kısa zamanda, daha kalıcı bir biçimde yaşama geçirmek zorunda kalmaktadır. Bu sebeple de geleneksel öğretim anlayışı bilgi, beceri ve tavırların kazanılmasında yetersiz kalmaktadır.

Alkan'a (1984: 12) göre, "bugünün problemlerinin, dünün yöntemleriyle, geleceğe dönük olarak çözölemeyeceği anlaşılmıştır". Alkan'ın (1984: 12) Skinner'den aktardığına göre; "Eğer eğitim ortamlarımızı (sınıflarımızı) mutfaklarımız kadar teknolojik materyallerle donatabilseydik eğitimdeki sorunları büyük ölçüde azaltabilecektik" derken, teknolojilerin öğrenme ortamlarında kullanılması gerektiğini ifade etmeye çalışmıştır.

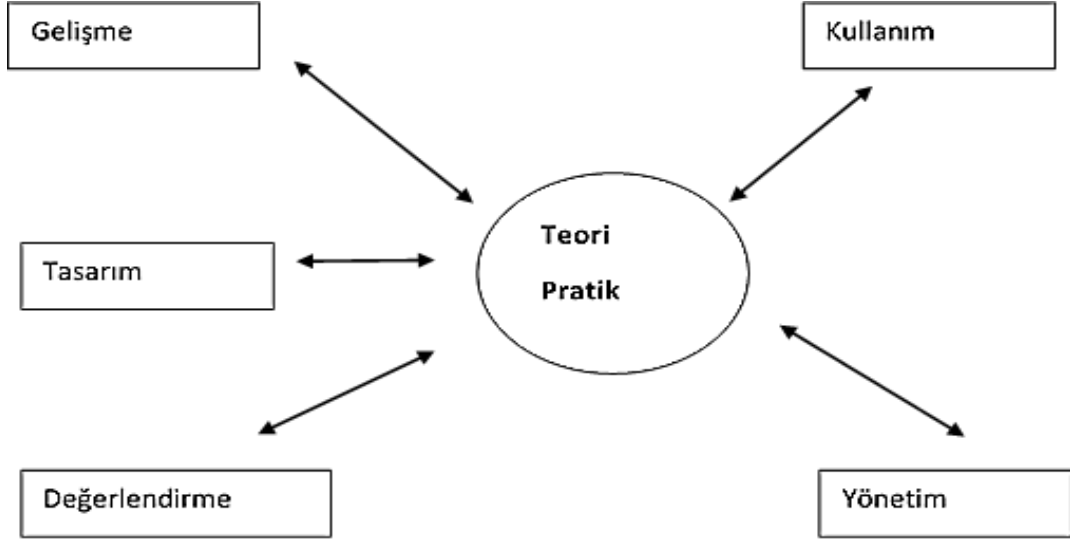
Bayram (1999: 16) öğretim teknolojisini, eğitim-öğretim işlevinin yapıldığı tüm alanlarda öğrenme ve öğretme ile ilgili olarak karşılaşılan tüm problemleri ve işlevleri içeren bir kavram, disiplinler arası bir yaklaşım olarak nitelendirmektedir.

Bununla beraber Heinich, Molenda, ve Russell, (1993: 16) öğretim teknolojisini, insan öğrenmesi hakkındaki bilimsel bilginin öğretim ve öğrenme pratikleri üzerine uygulanması, belirli öğrenme amaçlarına etkili şekilde ulaşmak ve önceden bilinebilen pratikteki öğrenme bilginizi artırmak için öğrenme-öğretme olaylarının ayrıntılı ve sistemli düzenlenmesi, şeklinde tanımlamaktadır.

Braudel'a (1979) göre: teknoloji sadece bilimin uygulaması değildir. Teknoloji, aynı zamanda şu anki neslin bilgisi üzerine bir önceki neslin bilgisini inşa etmeye olanak sağlayan, teknik aletlerdeki ve beceri işlemlerindeki gelişmeleri de kapsayan bir bütün olarak değerlendirilmelidir. (Gentry, 1991)'e göre: Öğretim Teknolojisi, davranışsal ve fiziksel bilim kavramları ile öğretimsel problemlerin çözümü için diğer bilgilerden türemiş sistemli veya sistematik strateji uygulamaları ve teknikleridir. Bu tanımda kullanılan "sistemli" kavramı ile özelliklerin karşılıklı etkileşimi; "sistematik" kavramı ile de istenilen sonuca ulaşmada sebep-etki ilişkileri ve gelişen enstrümantal düzen kastedilmektedir (Rogers, 1983). Bu açıdan, öğretimsel teknolojinin en etrafli sistem-uyarlı tanımlarından biri de, öğretimsel teknolojinin çalışma ve etkili öğrenme ile alakalı olduğunu söyleyen, Gagne tarafından verilmiştir. (Bayram, 1999: 16-17)

Tüm bu bilgiler ışığında (Seels ve Richey, 1994) öğretim teknolojisini, "tasarım, gelişme, kullanım, yönetim ve işlemlerin değerlendirilmesine yönelik öğrenme kaynaklarının teorisi ve pratiği" olarak tanımlamıştır. Bu tanımın vurguladığı teori ve pratik kavramları, öğretim teknolojisinin her bir alanı için hem araştırma hem de deneyime dayalı bir bilgi oluşturmayı içermektedir. Bu son tanım, bugün tüm öğretim teknolojisi uzmanlarınca kabul edilmektedir (Bayram, 1999: 17).

Bayram (1999:17) öğretim teknolojisinin tanımındaki bağlanımları bir şemayla ifade etmiştir:

Şekil 4 Öğretimsel Teknolojinin Tanımı

Şekilde belirtildiği üzere, öğretimsel teknolojinin merkezinde teori ve pratik yani uygulamaya dönük etkinlikler yer almaktadır. Öğretimsel teknoloji, pratik ve teori bağlamında gelişme, tasarım, değerlendirme, kullanım ve yönetim gibi bazı değişkenleri içermektedir.

Bireyin, yaşama ve geleceğe uyumu için ihtiyacı olan yeterliklerle donanmasını sağlayacak araçlardan biri de öğretim teknolojisidir. Bireyin gerekli niteliklere sahip olabilmesi öğrenme sürecindeki etkinliğine bağlıdır. Öğretim teknolojisinin öğrenme-öğretme sürecindeki kullanımı bu süreçle doğrudan ilişkilidir. Eisele ve Eisele (1994) öğretim teknolojisinin tanımını iki farklı olgu olarak yapmıştır: “Çok bilinen anlamıyla öğretim teknolojisi, öğretmen, ders kitabı ve yazı tahtası maksadıyla kullanılan ortamlara dayalı iletişim devrimidir. İkinci ve az bilinen öğretim teknolojisi tanımı, belirli bir ortamın veya aracın ötesinde bir olgudur”. Eisele ve Eisele (1994) ikinci tanımda öğretim teknolojisini öğrenme-öğretme sürecini uygulama ve değerlendirmede sistematik bir yaklaşım olarak nitelendirmektedir.

Eğitim İletişim ve Teknoloji Derneği [AECT], öğretim teknolojisini; eğitim ve öğretimde teknolojik süreçlerin kullanımı şeklinde tanımlamaktadır.

Engler (1972: 379) öğretim teknolojisinin oldukça farklı iki anlamı olduğundan bahsetmektedir. Bunlardan birincisi donanımsal araçlar bakımından, televizyon, hareketli resimler, kasetler, diskler, ders kitapları ve yazı tahtası gibi iletişim araçlarıdır. Diğeri ise; davranış biliminin bulgularının öğretimsel problemlere uygulanması sürecini ifade eden anlamıdır.

Earle (2002: 7) öğretim teknolojilerinin bilgisayar teknolojisi ile beraber kullanıldığına dikkat çekerek; “...diğer bir deyişle teknoloji denince akla bilgisayar gelmektedir” Earle (2002) bu bakış tarzının teknolojinin eğitime entegrasyon sürecinde de bazı olumsuzluklara yol açtığını belirtmektedir.

Earle (2002: 6) Cassidy’den (1982: 1) aktardığına göre öğretim teknolojisinin, eğitim-öğretim etkinliği ile verimliliğinin iyileştirilmesinde; teknolojik araçların ise, öğretim sorunlarının giderilmesi konusunda önemli bir rol oynayabileceğini belirtmiş; Tucker de (1992: 50) öğretim sürecinde teknolojinin önünün açılmasını savunmuştur.

2.4 Eğitimde Bilgisayar Kullanımı

Bilgisayar, iletişimden ekonomiye, sağlıktan güvenliğe, savunma sanayisinden eğlence sektörüne kadar her alanda faaliyet göstermektedir. Çok geniş bir kullanım yelpazesi sunan bilgisayarlar eğitim içerisinde de hak ettiği yeri alarak çok çeşitli şekillerde kullanılmaktadır. “Günümüzde eğitim-öğretim faaliyetlerinde kullanılan teknolojik araçların en önemlisi bilgisayar olarak görünmektedir” (Kutluca ve Birgin, 2007: 83)

Günümüzde bilgisayarlar hemen hemen her türlü eğitim hizmetlerinde kullanılmaktadır. Rehberlik, psikolojik danışma, ölçme ve değerlendirme, sınıf içi öğretim faaliyetleri, öğrenci işleri, eğitim yönetimi ve eğitim araştırmaları bilgisayarların en çok kullanıldığı alanlar haline gelmiştir. Yılmaz’ın (2007: 2) Dursun’dan (1998) aktardığına göre; eğitimde sorunların çözümü ve niteliğini arttırabilmenin yanında çağın ihtiyaçlarına cevap verebilecek insanlar yetiştirmek için yeni teknolojilerin en önemli araçlarından biri olan bilgisayardan yararlanmanın gerekliliği artık tartışma götürmemektedir.

Atman (2005: 3-4) teknolojinin eğitim alanında etkileri üzerine iki farklı görüş olduğunu belirtmektedir:

Namlu'nun (1999) Clark'tan (1994) aktardığına göre, bu görüşlerden biri teknolojinin öğrenme üzerinde etkisi olmadığı yönündedir. Bu görüşü savunan ve aynı zamanda görüşün önderi olan Clark'a göre öğrenme, uygulanan öğretim yöntemi ile olmaktadır. Clark bu görüşünü, teknolojinin etkililiği üzerine yapılan ancak teknoloji lehine bir fark bulunmayan araştırma bulgularına dayandırmaktadır. Fark bulunan araştırmalarda ise bu farkın bilgisayar teknolojisinden değil öğretmenin yönlendirmelerinden kaynaklandığını savunmaktadır. Yine Namlu'nun Kozma'dan (1994) aktardığına göre, Kozma Clark'ın bu görüşüne karşı çıkmış ve teknoloji ile öğretim yönteminin bir bütün olduğunu savunmuştur. Kozma'ya göre teknoloji öğretim yöntemine güç vermekte, öğretim yöntemi ise kullanılan teknolojinin kapasitesini ortaya koymaktadır.

Odabaşı'na (1998a: 105) göre bilgisayarlar “Belirli işleri, belirli düzendeki adımlara göre belirli komutlarla işleyen bir araç”tır. Odabaşı (1998) bilgisayarları belirli konulara ilişkin bilgileri toplayıp, işleyip, sınıflayıp, depolayan ve istenildiğinde hizmete sunabilen elektronik bilgi işlem makineleri olarak nitelirmektedir.

Günümüzde bilim ve teknolojiye yaşanan gelişmeler ekonomik sistemleri etkilediği gibi eğitim sistemlerini de etkilemektedir. Akkoyunlu (1998: 9) ve Şimşek, (1995: 314) öğrenmede teknolojilerden yararlanmanın gerekliliğini vurgulayarak; eğitim teknolojisi açısından bakıldığında bilgisayarın bir öğrenme-öğretme ortamı olarak kullanımının diğer hizmetlerde kullanımından daha fazla önem taşıdığını belirtmiş, bunu yanında eğitim teknolojisinin temel işlevinin öğrenme-öğretme süreçlerini daha etkili ve verimli hale getirmek olduğunu ifade etmiştir. Bu konuda tüm araştırmacılar eğitimde teknoloji kullanılmasında hemfikirdirler. Asıl soru “ne kadar teknoloji kullanılmalı” yerine “nasıl kullanılmalı? olmalıdır. Öğrenmede teknolojiden yararlanırken bunda en büyük pay sahibi bilgisayar olarak gözükmektedir. İmer (2000: 14) bilgisayarın öğretim sürecinde kullanılmasının öğrencilerin düşünme yeteneklerinin gelişmesini sağladığını, başarı düzeylerini artırdığını; buna dayalı olarak da bilgisayarın, öğrencilerin derslere ve öğrenmeye karşı tutumlarında olumlu etkiler oluşturduğunu belirtmektedir.

Keser (1988: 84) bilgisayarların taşıdıkları üstün niteliklerinden dolayı diğer yardımcı eğitim araçlarının yanında yer aldığını, bilgisayarların eğitimde kullanılmasının da, görsel, işitsel, araç ve tekniklerin mantıki bir gelişimi olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca Keser (1988: 88-89) eğitim kurumlarının bilgisayarla ilgili

yetişmiş insan gücü ihtiyaına cevap verebilmek için düzenledikleri eēitim etkinliklerinde bilgisayar kullanmak zorunda olduklarına dikkat çekmektedir.

Bilgisayarların kullanımı ērencilerin akli gelişmeleri dolayısıyla ēretim kademelerine göre ařaēıdaki şekilde sınıflandırılmıştır (Rıza, (2001: 26-29):

1. Bilgisayarın İlkokullarda Kullanımı: ērencilerin kazanmış oldukları bilgi ve beceriler bilgisayarla desteklenmelidir.
2. Bilgisayarın Ortaokullarda Kullanımı: Ortaokul ērencileri ilkokul ērencilerine göre bilgisayarlardan daha fazla yararlanabilmektedir. Bilgisayarlar, ēretmenin yalnız başına yapamayacaēı birçok işi çok iyi yapabilmektedir.
3. Bilgisayarın Liselerdeki Kullanımı: Bilgisayarlar, ērencilerin sınava hazırlanmalarında, kompozisyon çalışmalarında, ana dili ve yabancı dil ēreniminde büyük yararlar saēlayabilmektedir.
4. Bilgisayarın niversitelerde Kullanımı: abalar organize edildiēinde ve belli eēitim hedeflerine yneltildiēinde, ēretim programlarını programlamada büyük katkılar yapabilmektedirler.
5. Bilgisayarın zel Eēitime Muhtaç Kişiler için Kullanımı: Bir yandan yetenekliler, öte yandan göz veya kulakları zayıf olanlar, hatta görme, işitme ve fiziki zrllerle ērenmede problemi olanlar bilgisayarlardan yararlanabilmektedirler.

Bilgisayarlar 1960 yılından itibaren eēitim alanında kullanılmaya başlanmıştır. Önceleri donanım ön planda olup yazılım geri planda kalmıştır. Zamanla uygulama yazılımları kullanılmaya başlanmış ve 1980’li yıllardan itibaren bilgisayarlar eēitim alanında hızla bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır.

Keser’e (1996: 73) göre bir eēitim aracı olarak bilgisayarların eēitim açısından üstün yönleri kısaca şöyledir:

- a. Etkileşimli bir araçtır, ērenci denetim yetkisini bilgisayar başındayken ērenebilir,
- b. Esnek bir yapısı vardır, pekiştirici olup sabrı sonsuzdur.
- c. Yazı tahtası, ders kitabı kadar geneldir. Görsel ve işitsel araçlarla beraber durgun ya da hareketli olarak kullanılabilir ve çeşitli kaynaklardan yararlanabilir.

Yaşar (1998: 119-126) eēitimde bilgisayarlardan yararlanmayı 4 gruba ayırmıştır. Bunlar, ēretim aracı, rapor hazırlama aracı, yazılım geliştirme ve yönetim aracı olarak yararlanmadır. Burada bizi en fazla ilgilendiren husus bilgisayarlardan ēretim

aracı olarak yararlanmadır. Yaşar (1998) bilgisayarlardan öğretim aracı olarak yararlanmayı şu şekilde açıklamaktadır:

- a. Bilgisayarlardan ders sunu aracı amacıyla yararlanma,
- b. Alıştırma ve tekrar için yararlanma,
- c. Özel öğretmen olarak yararlanma,
- d. Benzetim etkinlikleri sunu aracı olarak yararlanma,
- e. Öğretici oyunlar için bilgisayardan yararlanmadır.

Eğitimde teknolojiden faydalanmak elbette gereklidir ama öğretim sürecinin hangi basamağında hangi teknoloji ürünü kullanılmadır? Eisele ve Eisele'e (1994: 5) göre teknoloji “kullanılabilir mi?” sorusundan ziyade “kullanılmalı mı?” sorusuna cevap aranmalıdır. Eisele ve Eisele (1994) teknoloji kullanılacaksa bunun zaman ve koşulunun iyi bilinmesi kanaatindedir. Eğitimde teknoloji kullanırken şu ölçütler dikkate alınmalıdır (Eisele ve Eisele, 1994:5):

- a) Okulun hedeflerine ve gayesine uygun mudur?
- b) Öğrenen hedef kitleye uygun mudur?
- c) Donanım temin edilebilir mi?
- d) Yazılım temin edilebilir mi?
- e) Yazılım kolaylıkla adapte edilebilir / ya da geliştirilebilir mi?
- f) Donanımın kullanımı kolay mı?
- g) Yazılımın kullanımı kolay mı?
- h) Mevcut durumda sistem olur mu?
- i) Sistem esnek mi?

2.4.1 Eğitimde Bilgisayar Kullanımının Yararları

Öğrenme sürecinin en önemli basamaklarından biri de keşfederek öğrenmedir. Akpınar'a (1999: 71) göre yapılan araştırmalar öğrencinin kendi başına keşfederek öğrenmeye isteklerinin pek fazla olmadığı yönündedir. Öğrencinin bu süreç içerisinde teşvik edilmesi ve cesaretlendirilmesi gerekmektedir. Bilgisayar kullanımının keşifle öğrencinin kendi kendine öğrenmesinde çok önemli ve değerli bir yeri, bir rolü vardır.

Bilgisayarlar göze ve kulağa etki eden özellikleriyle beraber, süreç içinde eğitimci ve öğrenci arasında etkileşime katkıda bulunması sayesinde eğitim alanında birçok fayda sağlayabilecektir. Keser (1988: 85-88) eğitimde bilgisayar

kullanmanın öğrenciye, öğretmene ve eğitime sağladığı faydaları maddeler halinde aşağıdaki şekilde sıralamaktadır.

Öğrenciye Sağladığı Yararlar:

- a) Öğretim bireyselleştirildiği için öğrenci kendi öğrenme hızına göre ilerleme olanağı bulur: Bazı araştırmacılar grupla öğrenmede öğrenciyi etkileyebilecek olumsuz sosyal etkiyi en aza indirebilecek bir alternatif olarak bilgisayarla öğrenmeyi görmektedirler.
- b) Deneme ve alıştırma yöntemi kullanılarak hazırlanan yazılımlar aracılığıyla kalıcı beceriler kazanır.
- c) Son derece sabırlı bir öğretmene sahiptir. Öğrenci anlayamadığı konuyu istediği kadar tekrarlayabilir.
- d) Öğrenciyi benzetişim ve oyunlar aracılığıyla motive eder öğrenci öğretime etkin olarak katılma olanağı bulur.
- e) Ders konularına ilişkin sorularını ya da problematik durumları bilgisayarla serbest bir iletişim kurarak çözebilir. Böylece problem çözme yeteneği geliştirir.
- f) Dil yeteneğini geliştirir.
- g) Kendine güveni artar.
- h) Zamandan tasarruf kazanır.

Öğretmene sağladığı yararlar:

- a) Tekdüze işlerden kurtararak yükünü hafifletir.
- b) Danışmanlık yapmasına olanak sağlar
- c) Öğrenci başarısını değerlendirmede kolaylık sağlar.
- d) Öğretimde verimi arttırır, etkili öğrenme sağlar.

Eğitim sistemine sağladığı yararlar:

- a) Sistemdeki mevcut durum istenilen zamanda belirlenebilir.
- b) Sistemi kontrol etme olanağı sağlar.
- c) Sistemin yeni durumlara uygulanmasına yardımcı olur.
- d) Geleneksel öğretim yöntemlerine göre maliyeti düşürebilir.
- e) Uygulanan eğitim programlarının değerlendirilmesine olanak sağlar ve eğitimde program geliştirme faaliyetlerine hız kazandırır.

2.4.2 Eğitimde Bilgisayar Kullanımının Sınırlılıkları

Eğitimde birçok alanda kullanılan bilgisayarların yararları yanında bazı sınırlılıkları da bulunmaktadır. Rıza'ya (2001: 43-46) göre bunlar:

1. Maliyetlerinin yüksek olması,
2. Bilgisayar kullanıcılarının bilgisayarla ilgili yüksek beklentileri,
3. Program üretiminin külfetli olması,
4. Bilgisayarın sosyal etkileşimi sağlayamaması,
5. Yaşlıların sorunları,
6. Bilgisayarın yeniliğinin sönmesi,
7. Sağlık sorunlarıdır.

Demirci (2003: 78) “bilgisayar ortamında öğrencileri sosyalleştirmede stratejiler” başlığı altında, anahtar elementin “birbirlerine bağlı olma” olduğunu ifade edip, öğrencinin sosyal gelişimi ve onların kendi kendine yönetim becerilerini kavramaları arasında çok önemli bir ilişki olduğuna değinmiştir. Demirci'ye (2003) göre öğrencilerin öğrenmeleriyle birbirleriyle aralarındaki bu ilişki büyük önem taşımaktadır. Bilgisayarlar öğretimi bireyselleştirmekle birlikte, öğrencinin sınıf içerisinde arkadaşları ve öğretmenleriyle olan etkileşimini azaltmaktadır. Şahin ve Yıldırım (1999: 64:66) öğrenme-öğretme sürecinde kullanılan görsel ve işitsel materyallerin öğrencinin ilgisinin buraya yoğunlaşmasına neden olduğunu, uzun süre bilgisayar başında kalan öğrencinin arkadaşları ve öğretmenleriyle olan etkileşiminin de azalmasıyla, sosyo-psikolojik gelişimlerinin bundan olumsuz yönde etkilenebildiğini belirtmektedir.

Bilgisayarların eğitim alanında kullanılabilmesi için gerekli yazılımları çalıştıracak donanım ve yazılımlara ihtiyaç vardır. Bu da beraberinde kullanılacak yazılımların sürekli olarak yenilenip güncellenmesini gerekli kılmaktadır. Uşun'a (2004: 53) göre BDE, öğrenci ve öğretmene büyük faydalar sağlasa da gerektirdiği okul yönetimlerine büyük bir maddi yük getirmektedir.

Eğitimde bilgisayar kullanımının bir diğer sınırlılığı da bilgisayarın yeniliğinin sönmesidir. Guthrie'nin öğrenme kuramına göre yeni şeyler dikkati daha fazla çekmekte ve kolay öğrenilmektedir. Bilgisayarlar ilk yıllarındaki ilgi çekiciliğini yavaş yavaş kaybetmektedir. İnsanlar bilgisayarlara aşına olmakta, bilgisayarlara olan

yenilik uyarısı eskimektedir. Bu da öğrenme-öğretme sürecinde gerekli olan motivasyonun düşmesine neden olabilmektedir.

Bazı sınırlılıklarına rağmen, bilgisayarlar genel olarak eğitimin kalitesini artırmaya yardımcı ve geleneksel öğretim yöntemlerini destekleyici bir araç olarak eğitim teknolojileri içerisindeki yerini korumaya devam etmektedir. Uşun'a (2004: 36) göre eğitim alanında öğrenci sayısının hızla artması, öğretmen yetersizliği, öğretilecek bilgi miktarının çoğalarak karmaşıklaşması gibi sorunlar çıkmakla birlikte eğitime olan talep artmış ve bireysel öğretim önemli hale gelmiştir. Sayılan bu nedenlerden dolayı bilgisayarların eğitimde kullanılması zorunluluk haline gelmiştir.

2.4.3 Türkiye’de Bilgisayarların Eğitimde Kullanımı

Bilgisayarlar Türkiye’de 1960’lı yıllardan itibaren kullanılmaya başlanmıştır. Odabaşı (1998a: 137) günümüzde bilgisayarların ve buna bağlı teknolojilerin eğitim sürecinde yararlanılmasının Türk Eğitim sisteminde üzerinde çok durulan bir konu olduğunu belirterek, Türkiye’de 1984 yılından beri bilgisayarların eğitim-öğretim faaliyetlerinde kullanıldığını ifade etmiştir.

Uşun (2004: 183) Türkiye’de Bilgisayar Destekli Öğretimin tarihçesini maddeler halinde aşağıdaki şekilde sıralamıştır:

- a) 1984-1988 ön hazırlık çalışmaları
- b) 1989-1991 bilgisayar destekli eğitim çalışmaları
- c) 1992-1999 yılları arasında gerçekleştirilen çalışmalar
- d) 2000’li yıllardan günümüze

Türk eğitim sisteminde bilgisayar destekli eğitim konusu 1984 yılından itibaren gündeme gelmeye başlamıştır. Dördüncü ve Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planlarında ve Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 13. maddesinde kendine yer bulmuştur.

1984 yılında Türkiye’de ortaöğretim kurumlarına 1100 mikrobilgisayar alınmış ve bilgisayar eğitimine başlanmıştır. Daha sonraları ise bilgisayar eğitimi yerine bilgisayarın bir eğitim aracı olarak kullanıldığı bilgisayar destekli eğitim uygulamalarının başlatılması uygun görülmüştür. 12-13 Ekim 1987 tarihlerinde İstanbul’da "Türkiye’de Bilgisayar Destekli Eğitim Konferansı" düzenlenmiştir. Türkiye’de bilgisayar destekli eğitim çalışmaları ilk olarak bu konferansta bilgisayar destekli eğitim konusunda devlet eğitim sektörü temsilcileri ve yabancı uzmanlar görüş alışverişinde bulunmuşlardır. Aynı toplantıda dönemin Başbakanı

tarafından belirtilen "Bilgisayar Destekli Eğitimde Bir Milyon Bilgisayar" hedefi Türkiye’de bilgisayar destekli eğitime verilen önemin bir göstergesi olmuştur (Odabaşı, 1998a: 137).

1987’de "Türkiye’de Bilgisayar Destekli Eğitim Konferansı" düzenlenerek bilgisayar destekli eğitim tartışılmıştır. Yabancı uzmanların da katılımıyla görüş alışverişinde bulunulmuştur. "Bilgisayar Destekli Eğitimde Bir Milyon Bilgisayar" hedefiyle de bilgisayar destekli eğitime verilen önem görülmüş oldu.

Orta öğretimde görev yapan öğretmenleri BDE konusunda yetiştirmek amacıyla 1985 yılından beri hizmet içi eğitim kursları düzenlenmektedir. Öğretmenlere, bilgisayar kullanımı ve BASIC programlara dilini öğretmek amacıyla, MEB tarafından ilk kez 1985 yılında kurslar düzenlenmiştir. Bu kurslardan ikisi MEB Hizmet İçi Eğitim Dairesi'nin, diğer ikisi ise de bilgisayar firmalarının organizasyonu ile gerçekleştirilmiştir. Birisi 10, üçü ise 30 gün süreli olan bu kurslara, bilgisayar dağıtılan yüz okuldan toplam iki yüz yirmi beş öğretmen iştirak etmiştir.. Kursa katılan öğretmenlerin bir bölümünün rotasyonla başka okullara atanmaları ya da görevden ayrılarak dersane ve Özel okullarda çalışmaya başlamaları gibi nedenlerden dolayı, 1985-1986 öğretim yılında pilot okulların tümünde uygulama başlatılamamıştır. 1986 yılında öğretmen yetiştirilmesine devam edilmiş, 17 ve 18’er gün süren kurslar düzenlenerek o yıl içerisinde 236 öğretmen BDE konusunda eğitilmiştir (Yılmaz, 2007: 4).

Ticaret, Turizm-Otelcilik okullarında 1985-1986 eğitim-öğretim yılından itibaren başlatılan çalışmada 13 okula 130 bilgisayar sağlanmış, öğretmenlere hizmet içi eğitim kuşları verilmiştir.

1986-1987 eğitim-öğretim yılında bilgisayar gönderilen okullarda, sadece lise son sınıf öğrencilerine "Bilgisayara Giriş" adında ders konularak bilgisayar kullanımı dersi verilmiştir. Bu kurslara toplam 2805 öğrenci katılmıştır.

1987 yılına gelindiğinde orta öğretimde bilgisayar eğitimi ile ilgili olarak düzenlenen kursların konuları genişletilmiştir. Bilgisayar programcılığı kursu, bilgisayar bakım onarım kursu ve BDE kursları düzenlenmiştir. Aynı yıl içerisinde Ankara’da düzenlenen "BDE Semineri’ne, MEB tarafından bilgisayar verilen okulların öğretmenleri ve MEB merkez teşkilatından otuz kişi katılmıştır. Seminer sekiz gün sürmüştür.

1988-1989 Bilgisayar Destekli Eğitim Uygulamaları:

“5-6 Ağustos 1989 tarihlerinde İstanbul’da toplanan "BDE Birinci Danışma Kurulu’nda uygulama modeli, yazılım, öğretmen yetiştirme, donanım ve BDE deneme planlanması konuları tartışılmıştır” (Odabaşı, 1998a: 137).

Uşun’un (2004: 186) aktardığına göre, MEB bir pilot proje başlatmış ve değerlendirmelerden sonra 9 firma ile anlaşma sağlanmıştır. 58 okulu kapsayan denemeler için toplam 6 milyar lira harcama yapılmıştır. 18 okula 378 bilgisayar alınmış olup, 2000 saatlik yazılım hazırlanmıştır. Bunun yanında 750 öğretmenin de eğitimi tamamlanmıştır.

1990-1991 Uygulamaları:

1990’lı yıllardan itibaren hız kazanan bilgisayar destekli eğitim konusunda ülkemizde önemli gelişmeler yaşanmıştır. Önceleri sadece devlet kurumlarında yaşanan değişimler özel kurumlarda da varlığını hissettirmeye başlamıştır. “Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim kurumları Genel Müdürlüğü’nün 14 Ağustos 1991 tarih ve 60606 sayılı yazısı ile özel okul ve dershanelerde bilgisayarın eğitim-öğretim ve yönetim faaliyetlerinde kullanılması gerekli görülmüştür” (Odabaşı, 1998a: 137). Bu bize özel sektörde hizmet veren eğitim kurumlarında da bilgisayar destekli eğitim konusuna önem verilmeye başlandığını göstermektedir.

“Milli Eğitim Bakanlığı, bilgisayar destekli eğitimin önemli bir bütünleyici olan yazılım konusunda da önemli aşamalar kaydetmiştir. 1989-1990 öğretim yılında 37 ders için 2000 saatlik yazılım gerçekleştirilmiştir. 1990-1991 dönemi için gerçekleştirilmesi öngörülen yazılım ise 5000 saattir” (Odabaşı, 1998a: 138).

1991 yılı Milli Eğitim Bakanlığı Özel İhtisas Komisyonu Raporu’nda yer aldığı şekliyle, 1990 yılı içinde 11 okula 231 bilgisayar, 1991 yılı içinde çeşitli liselere 2400 bilgisayar satın alınmıştır. 1991 yılında BDE kapsamında 73 Meslek Lisesi’ne ve 30 İmam-Hatip Lisesi’ne toplam 1560 bilgisayar alınmıştır.

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda (1990-1994) okullarda görsel-işitsel araçlar ve bilgisayar destekli eğitim gibi yeni eğitim teknolojilerinin kullanılmasının yaygınlaştırılması ve bilgisayar destekli eğitimin, gerekli yazılımların ve nitelikli elemanların sağlanması suretiyle yaygınlaştırılması ifadeleri kendine yer bulmuştur. Ayrıca örgün ve yaygın eğitimde, TV. görsel-işitsel araçlar ve bilgisayar destekli

eğitim gibi modern eğitim teknolojilerinin kullanılmasına öncelik verileceğinden bahsedilmiştir.

“Mart 1990'da Dünya Bankası ile MEB arasında Milli Eğitimi Projesi imzalandı. Bu proje kapsamında 53 lisenin 2. sınıfında bilgisayar okur-yazarlığı ve bilgisayar destekli eğitim hedeflenmiştir” (Uşun, 2004: 190).

1992 ve sonrası:

1993 yılında gerçekleştirilen XIV. Milli Eğitim Şurası'nda “bilgisayarlı eğitimin yaygınlaştırılması sağlanacaktır” ifadesiyle beraber eğitimde teknoloji kullanımı konusunda bazı önemli kararlar alınmıştır.

1996 yılında yapılan XIV. Milli Eğitim Şurasında ise “Öğrencilerin teknolojik gelişmenin ürünü olan bilgisayarlarla tanışmaları özendirilmelidir” ifadesiyle beraber bu yolda hızla yol almanın gerekliliğine vurgu yapılmıştır.

“1992 yılında Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde Bilgisayar Eğitimi ve Hizmetleri Genel Müdürlüğü (BİLGEM) kurulmuştur. Bu kuruluşun görevi ise okullarda bilgisayar destekli öğretim faaliyetlerini planlayıp, uygulamaya koymaktır” (Bilgisayar Hizmetleri ve Eğitimi Bülteni II, 1993).

1999 yılına kadar MEB tarafından düzenlenen seminer faaliyetleri ve kurslar artarak devam etmiş, pilot uygulamalara ağırlık verilmiştir.

2003–2004 E-Dönüşüm Türkiye Projesi Kısa Dönem Eylem Planı'nda yapılması planlanan çalışmalar aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir:

- Bir okulu dünyaya aç, internete bağla kampanyasıyla 42.534 eğitim kurumuna, 2005 sonuna kadar internet hizmetinin sağlanması,
- 4.000 Bilgi Teknolojisi Sınıfı'nın ilköğretim okullarına kurulmasının sağlanması,
- Eğitim portalı prototipinin oluşturulması,
- Okullarda bilgi teknolojilerinin etkili ve verimli bir şekilde kullanılabilmesi amacıyla okul müfredatlarının yenilenmesi,
- Öğretim kurumlarındaki bilgi teknolojisi eğitim mekânlarının topluma açılmasına yönelik ön çalışma ve gerekli düzenlemelerin yapılması (DPT, 2004).

MEB 2010-2014 Stratejik Planında ise; her okula internet bağlantısının sağlanması ve bilgi teknolojisi sınıflarının kurulması, öğretmen ve idareciler için gerekli hizmet içi kursların sağlanmasına yönelik planlamalar yer almıştır. Günümüzde Milli Eğitim Bakanlığı'na birçok ortak proje geliştirilmekte ve bilgisayar destekli eğitimin yaygınlaştırılması konusunda çalışmalar devam etmektedir. Bu çalışmalardan en önemlilerinden biri de Eğitimde Fatih Projesi'dir.

2.4.3.1 Eğitimde Fatih (Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) Projesi

Eğitimde Fatih Projesi eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak ve okullarımızdaki teknolojiyi iyileştirmek amacıyla okulöncesi, ilköğretim ile ortaöğretim düzeyindeki tüm okullarımızın 570.000 dersliğe etkileşimli tahta ve internet erişiminin sağlanması hedeflenmiştir. Bununla beraber her öğretmen ve öğrenciye tablet bilgisayar verilmesi de proje dahilindedir. Projeyle eğitim-öğretimde verimliliği arttırmak için öğretmenlere ve idarecilere hizmeti içi eğitim verilmesi kararlaştırılmıştır. Eğitim programları da bilgisayar destekli eğitime hazır hale getirilerek eğitsel içerikler oluşturulması planlanmıştır. Fatih Projesinin 5 ana bileşeni bulunmaktadır. Bunlar:

- a) Altyapının hazır hale gelmesi (Donanım ve Yazılım)
- b) Eğitsel içeriklerin tedarik edilmesi ve yönetilmesi
- c) Etkin bilişim teknolojisi kullanımı
- d) Öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmesi
- e) Bilişim teknolojileri kullanımının bilinçli, güvenli ve aynı zamanda ölçülebilir hale gelmesinin sağlanması.

Hedefler arasında 2013 sonuna kadar derslikler için hazırlanan BT araçlarının kullanılabilir hale gelmesi ve buna dayalı olarak BT destekli öğretimin gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır (Fatih Projesi, 2012).

2.5 Teknoloji Kullanımı ve Tutum

Eğitim-öğretim sürecinde eğitimcilerin teknolojiye yönelik tutumları, eğitim hizmetlerinde teknolojiyi kullanmalarıyla doğrudan ilgilidir. Tezbaşaran'a (1997: 1) göre tutum "belirli nesne, durum, kavram ya da diğer insanlara karşı öğrenilmiş olumlu ya da olumsuz tepkide bulunma eğilimidir". Tezbaşaran (1997), tutumun

davranış bilimlerinde ölçmeye ve araştırmalara konu olması nedeniyle, ölçülmesi gereken psikolojik değişkenlerden biri olduğunu vurgulamaktadır.

Öğrenme-öğretme sürecinde öğretmenlerin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumlarının bilinmesi büyük önem taşımaktadır. Namlu (1998: 186-187) öğretmeni sınıf içinde araç kullanmaya iten faktörlerin eğitim aracına yönelik inançları, tutumları ve ona verdiği değerler olduğunu, ders araçlarının gerekliliğine inanmayan bir öğretmenin de derste araç-gereç kullanımında isteksiz davranacağını belirtmektedir. Namlu'ya (1998) göre öğretmenin kullanabileceği ne kadar zengin teknoloji devreye sokulsa da öğretmen istemediği sürece bu teknolojilerin kullanımında ve verimli olmasında sıkıntılar baş gösterecektir.

Teo'ya (2006: 414) göre bilgisayar teknolojisi ile öğrencilerin öğrenme başarısı büyük ölçüde öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumlarına bağlıdır. “Teknoloji hızla gelişirken, öğretmenin bu teknolojiye adaptasyonu genellikle yavaş kalmıştır, hatta öğretmen yavaşlatıcı bir rol de oynamaktadır. Öğretmenlerin teknoloji kullanımını belirleyen, onların bireysel kanıları, inançları ve tutumlarıdır. Hignite ve Echternacht'a (1992) göre, teknolojinin sınıf ile başarılı bir şekilde bütünleştirilebilmesi için, öğretmenlerin hem pozitif yaklaşıma hem de yeterli ölçüde bilgisayar kullanma becerilerine sahip olmaları kritik öneme sahiptir” (Namlu, 2002: 225-226; Karasakaloğlu vd., 2011: 27).

Namlu, 2001 yılında 1108 üniversite öğrencisi üzerinde öğretmen adaylarının teknoloji yönelik çekincelerini incelemek amacıyla teknoloji korku ölçeğini kullanarak yaptığı araştırmada; bilgisayar kullanma tecrübesi olanların, tecrübesi fazla olanlara göre daha fazla kaygı yaşadıklarını saptamıştır. Öğretmenlerin sınıfta teknoloji kullanımını engelleyen nedenler ortaya konmalıdır. Öğretmensiz bir eğitim süreci düşünülemeyeceğine göre öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumlarının olumlu olması beklenmektedir.

Birçok gelişmiş ülkede, hemen hemen tüm okullarda bilgisayar destekli eğitim için altyapı oluşturulmuştur. “Bilgisayar destekli eğitime geçilmesi durumunda öğretmenlerin bilgisayara yönelik olumlu tutumları son derece önem kazanacaktır. Öğretmenlerin eğitimde bilgisayar kullanımlarının en önemli gerekçelerinden biri de, gelecekte bilgisayar kullanımının önemli bir belirleyici etken olmasıdır” (Myers ve Halpin, 2002: 135-136).

Eğitim teknolojileri sürece ne kadar fazla katkı sağlarsa sağlasın en önemli görev öğretmenlere düşmektir. Sürecin en önemli paydaşlarından biri olan öğretmenler eğitim süreci içerisinde teknolojiyi iyi düzeyde kullanabilir durumda olmaladırlar. şu da bir gerçek ki öğretmenler eğitimde teknolojiyi etkin bir şekilde kullanmamaktadırlar. İşman, (2002:73) eğitim teknolojilerinin artık her okulda yer almasına rağmen, öğretmenlerin bu teknolojileri kullanımlarının ise istenilen düzeyde olmadığını belirtmektedir. Varol (1997: 5) Türkiye’nin eğitim sektöründeki teknolojik yenilikleri yakından izlemesine rağmen, ülkemizde teknolojiyi kullanabilecek ğretmen eğitimine yeterli önemin verilmediğini belirtmiştir.

Teknolojinin gelişmesiyle beraber eğitim teknolojisinde de hızlı ilerlemeler ve değişimler yaşanmaktadır. Koşar (2003) eğitim teknolojisinde yaşanan bu gelişme ve değişimlerin ğretmen ve öğrencilere sayısız olanaklar sunduğunu belirtmektedir. Koşar (2003) eğitim teknolojisi türlü olanaklar sunsa da ğretmen ve öğrencinin yeterli bilgi ve beceri ve deneyime sahip olmaları gerektiğini, yeterli donanıma sahip olmayan ğrenci ve öğretmenin de eğitim teknolojisinin sunduğu bu olanakları uygulamaya koyamayacaklarını belirtmiştir.

Öğretmenlerin teknolojiye ve bilgisayar destekli eğitime karşı olumlu tutum geliştirebilmelerinin önündeki en önemli engel, bilgi-beceri eksikliği, kaygı ve ön yargı olarak sıralanabilir. Varol (1997: 4) teknolojinin kendi işlerini kolaylaştırıcı bir yapıya sahip olduğuna inanan öğretmenlerin, sistem içerisinde başarıya ulaşabileceklerini belirtmiştir.

Öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumlarının olumlu olabilmesi için teknoloji kullanım yeterliliğinin olması gerekmektedir. “Günümüzde öğretmenlerden hem teknolojiyi kullanma becerileri göstermeleri hem de ağdaş eğitimin gereksinimi olan teknolojiyi, öğrenme ortamları ile btnleştirebilmeleri beklenmektedir” (Odabaşı ve Gündüz, 2004: 47).

Tutumların oluşmasını sağlayan dış etmenlerden biri de kuşkusuz eğitimidir. Eğitimin bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor hedefleri tutumların oluşmasında oldukça önemlidir. Albion’a (1999: 3) göre, tutumların oluşmasında önemli bir etkiye sahip olan eğitim kurumlarında ğretim sürecinde teknoloji ve özellikle de bilgisayarların etkili olarak kullanımı, yaygınlaştırılması gerekmektedir. Düzenlenecek ortamlar, hazırlanacak etkinlikler öğrencilerin bilgisayarlara karşı tutumlarını etkileyecektir.

Bilgisayara yönelik tutumları olumlu olan, bilgisayarları öğretim sürecinde kullanma konusunda kendine güvenen öğretmen adaylarının bu yetenekleri kendi öğrencilerine aktarma konusunda kendilerine daha fazla güvenmektedirler

Öğretmenlerin teknoloji kullanımına yönelik tutumlarını inceleyen birçok çalışma bulunmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin, teknolojiye yönelik tutumlarının olumsuz olması durumunda, teknolojinin eğitime sundukları tüm bu olanaklarından yararlanamayacakları ve bu durumun eğitim-öğretim sürecini de etkileyeceğini söylemek yanlış olmaz. Öğretmenlerin sınıflarında teknoloji kullanımına yönelik tutumlarının yanı sıra bunların çeşitli değişkenlere göre incelenmesi, saptanan olumluluk ya da olumsuzluk durumlarına göre gerekli önlemlerin alınması, eğitimde teknoloji kullanımının daha etkili bir şekilde kullanabilmesine olanak sağlayacaktır.

2.6 Bilgisayar Destekli Eğitim ve Öğretim

Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin hemen hemen her basamağında bilgisayarların aktif olarak kullanılmasıyla birlikte pek çok tanım ortaya çıkmıştır. Bunlardan en fazla karşılaşılanlar “Bilgisayar Destekli Öğretim” ve “Bilgisayar Destekli Eğitim” kavramlarıdır.

Bilgisayar destekli öğretimin tanımını yapmadan önce bilgisayar ve öğrenme ilişkisine değinmek gerekir. Bilgisayar öğretim hizmetlerinde kullanılagelen, eğitimin vazgeçilmez bir parçası olmuş bir aygıttır. Şimşek’e (1998: 22) göre “bilgisayar bir öğrenme yardımcısıdır, öğretme ya da öğretimi destekler”. Baykal da (1986: 30) bilgisayarı; öğretim sürecine bir seçenek değil, sistemi tamamlayıcı, sistemi güçlendirici bir öge olarak görmektedir.

Bilgisayar destekli öğretim öğrenme-öğretme sürecindeki etkinlikleri içeren bir yöntem olarak da düşünülebilir. Özateş’e (2007: 30) göre, bilgisayar destekli öğretim öğrencinin başında, öğrencilerin gösterebilecekleri türlü tepkiler göz önünde tutularak hazırlanmış bir yazılım ile etkileşim içinde, kendi öğrenme hızına göre ilerleme olanağına sahip olduğu bir öğretim yöntemidir.

Bilgisayar destekli öğretim öğretmen dahil öteki ortamların da kullanıldığı çağdaş bir öğretim biçimidir. Bilgisayar destekli öğretim, öğretmen de dahil, diğer öteki ortamlar aracılığı ile yapılan öğretimin, kendine özgü potansiyelini işe koşmak suretiyle, bilgisayar tarafından desteklenmesidir. Öğrencilerin fikirlerini desteklemek

amacıyla teknolojiden yararlanılabilir. Gelişen teknolojiye paralel olarak, öğrenme ve öğretme ile ilgili birçok teknik ortaya konulmuştur. Bunlardan biri de bilgisayar destekli öğretimdir (İmer, 2000: 13; Şimşek, 1998: 23; Gürdal, Şahin, ve Çağlar, 2001: 105; Akt: Aydın, Doğan, ve Kınay, 2012: 102)

Yapılan tanımlardan hareketle; Bilgisayar Destekli Öğretim, öğretim veya öğrenime ilişkin faaliyetlerin, etkinliklerin bilgisayar yardımıyla öğrenenlere aktarılması işidir.

Bilgisayar Destekli Eğitim ise öğretim faaliyetlerinin yanı sıra eğitimin tüm faaliyetlerini de içine alır. B. Arslan'a (2003: 67) göre; bilgisayar destekli eğitim, kendi kendine öğrenmeyi sağlayan ve programlı öğretim yönteminin ilkelerini esas alan bir süreç olmasının yanı sıra; eğitim öğretim etkinlikleri sırasında eğitimi zenginleştirmek ve kalitesini yükseltmek için öğretmene yardımcı bir araçtır.

Bilgisayarlar eğitim süreci içerisinde öğrenilmesi zor olan kavramların öğretilmesinde ve öğretilmiş bilgilerin de pekiştirilmesinde öğretmen ve öğrenciye büyük faydalar sağlayabilecektir. "Bilgisayar destekli eğitim, bir konu ya da kavramı öğretmek ya da önceden kazandırılan davranışları pekiştirmek amacıyla kullanılmasıdır" (Yalın, 2001; Akt: Akçay, Tüysüz, ve Feyzioğlu, 2003: 58).

Bilgisayar Destekli Eğitim, eğitim sürecinin birçok faaliyetinde yer almaktadır. "BDE, eğitim-öğretim ortamlarında içerik aktarımı, araştırmalar, eğitim hizmetlerinin yönetimi, ölçme ve değerlendirme, rehberlik, kütüphane hizmetleri ve öğrenme-öğretme etkinliklerinde kullanılmaktadır" (Tosun, 2006; Akt: Şahin ve Akçay, 2011: 910; Kuş, 2005: 5)

İnce ve Yılmaz (2012: 332) bilgisayar destekli eğitimi, öğretim tekniği olarak ele almışlardır. Odabaşı'na (1998a: 135) göre bilgisayar destekli eğitim; bilgisayar teknolojisinin öğretim sürecindeki bir uygulamasıdır. Bunlar; ders içeriklerini doğrudan sunma, öğrenilenleri tekrar etme, problem çözme, alıştırma yapma gibi uygulamalardır.

Odabaşı (1998a: 135) bilgisayar destekli eğitim uygulamalarını başlatan gerekçeler arasında; çoğalan bilgi miktarı ve öğrenci sayısını, öğretilecek içeriğin karmaşıklaşması ve eğitimin bireysel nitelik kazanması gibi nedenleri saymıştır.

Eğitim sistemi içerisinde kendine yer bulan bilgisayarlar, bilgisayar destekli eğitimde, sistemi tamamlayıcı ve güçlendirici olmalıdır. Keser'e (1988: 108) göre "önemle vurgulanması gereken olgu, bilgisayarın kitap, laboratuvar, film vb. gibi eğitime yardımcı olmasıdır". Keser, bilgisayar destekli öğretimin, kaynakları kullanıp eğitim kalitesini iyileştirirken, esnek bir yapı sunarak sistem genişlemesine olanak tanımakla birlikte; eğitimde zaman kullanımının esnek yapıda olmasına sağlayarak, bireysel öğrenmenin de önünü açtığını belirtmektedir.

2.6.1 Bilgisayar Destekli Eğitimin Yararları

Bilgisayar destekli eğitimin yararlarına değinmeden önce BDE'nin tercih edilme sebeplerine değinmek gerekir. "Bu sebepler: öğretimde kalite ve etkinliği arttırması, kişilerin hızlı olarak birbiriyle etkileşimde olması, aktivitelerin düzenlenmesinde yaşanan zaman sorunlarının aşılması, büyük orandaki bilgilerin çeşitli formlarda işlenmesi, saklanmasına imkân vermesi, derslerin çekiciliğinin artırılması ve esnek öğrenme ortamı oluşturması ve yeni teknolojilere ayak uydurmadır" (Alessi ve Trollip, 2001: 1-2; Akt: Avcı, 2010: 7; Akpınar, 1999: 41).

Bilgisayar destekli eğitimin en büyük faydalarından biri sabırlı bir eğitim aracı olmasıdır. Öğrenci anlayamadığı veya anlamakta zorlandığı, tekrar etmesi gereken bilgileri bilgisayarda defalarca tekrar edebilir, gelişimine göre hızı ayarlayabilir. Bilgisayarın her ne kadar sınırlı da olsa "doğru" veya "yanlış" olarak vermiş olduğu dönütlerle çalışmasını sınayabilir ve gelişimine göre çalışmasına yön verebilir. "Bilgisayar Destekli Eğitim öğrencilere kendi hızlarında ve düzeylerinde ilerleyebilme olanağı verir, dolayısıyla bireyselleştirilmiş, öğrenci merkezli bir öğretimin oluşmasına yol açar" (Güllüoğlu, 2010: 2).

Bilgisayar destekli eğitimin yararlarından biri de öğrenciler arasındaki seviye farklılıklarını en aza indirmesidir. Geleneksel öğrenme modellerinde öğretmen dersi genelin seviyesine göre ayarlamakta; buna karşın seviyesi düşük veya yüksek olan öğrenciler dersten gerektiği kadar yararlanamamaktadır. "Öğretimin bireysel farklılıklara göre düzenlenmesi sonunda sınıftaki öğrencilerin tümüne yakın bölümü, davranışsal amaçlarda belirlenen standartlara erişebilir. Böylece öğrenme ürünleri bakımından her öğrencinin erişti düzeyi yükseltilebilir" (Alpar vd., 2007: 28).

Bilgisayar destekli eğitime uygun programlar sayesinde öğrencilerin ilgi alanlarına yönelik derslerle öğrenci motivasyonu sağlanabilir, dersten sıkılmaları en

aza indirgenebilir. Güllüoğlu (2010: 2) bilgisayar destekli eğitimin, etkileşim sağladığı için en sıkıcı çalışmaları bile ilginç kılabilildiğini, renk ve grafik gibi görsel uygulamalar sayesinde öğrenmeleri etkili kıldığını belirtmektedir.

Bilgisayar destekli eğitimin en büyük faydalarından biri de; büyük maliyet gerektiren deney ve etkinliklerin bilgisayar ortamında gerçekleştirilmesine olanak vermesidir. Örneğin, her okulda ders laboratuvarları kurulmakta, yüzlerce deney kiti kullanılmaktadır. Okullarda fizik, kimya, biyoloji vs. derslere ait laboratuvarın kurulumunu yapmak ve her derse ait deney kitlerini ayrı ayrı bulundurmak külfetli bir iş olup; maddiyat gerektiren ve fiziksel mekân sıkıntısı oluşturabilecek bir uygulamadır. Güllüoğlu (2010: 2) sınıf içinde uygulanması olanaksız ya da tehlikeli olabilecek deneylerin gerçekleştirilmesinde Bilgisayar Destekli Eğitim yazılımlarının kullanılabileceğini belirtmektedir.

Bunun yanında yeterli laboratuvar imkânlarına sahip okullarda öğretmenler, laboratuvar donanımlarını kullanma konusunda yeterli beceriye sahip olmayabilirler. Baltürk'ün (2006: 72) okullardaki laboratuvar kullanımları üzerine yaptığı çalışmasında; öğretmen adaylarının, öğretmenlerin laboratuvar konusunda yeterli bilgi donanımına (%60) sahip olmadıklarını gözlemlediklerini belirtmiştir. Bu durumda laboratuvar kullanma konusunda olumsuz tutumlara sahip öğretmenlere de bir alternatif oluşturması açısından bilgisayar destekli öğretim programları yardımcı olacaktır.

Bilgisayar destekli eğitim sayesinde eğitimcinin öğrencilerine ayıracağı zaman da artacaktır. Ders içi etkinlikleri hazırlama, malzeme temini, uygulama, tekrar etme gibi işlemler zaman yönünden eğitimciyi en fazla zorlayan sebeplerin başında gelmektedir. Güllüoğlu'na (2010: 3) göre; Bilgisayar Destekli Eğitim uygulamaları sayesinde öğretmenler zamanını daha rahat kullanabilmektedirler. Yazı tahtasına yazılarak zaman kaybına yol açan araştırma türü çalışmalar bilgisayar aracılığıyla verilebilmekte, öte yandan bir konuyu kaçırın öğrenci öğretmeni rahatsız etmeksizin, aynı konuyu bilgisayardan işleyebilmektedir.

2.6.2 Bilgisayar Destekli Eğitimin Sınırlılıkları

Bilgisayar Destekli Eğitimin yararları olduğu kadar sınırlılıkları da vardır.

Bazı uzmanlar, bilgisayarların öğretimi bireyselleştirebilmesinin, öğrencinin sınıf içinde diğer arkadaşlarıyla olan etkileşimine zarar verdiğini düşünmektedir. Odabaşı,

1998a: 138) bilgisayar destekli eğitimde öğrencilerin bilgisayarla birebir etkileşimde olmalarının öğrenciler arası iletişimi engellediğini, dolayısıyla öğrencilerin sosyalleşme sürecinden yoksun kaldıklarını belirtmektedir.

Bilgisayar yazılımları iyi hazırlanmış olsalar da eğitim programlarıyla uyumlu olmamaları sebebiyle öğretim açısından çok da fazla taşımayabilir. “Yazılım programları her sisteme uymayabilir. Donanım ve yazılım olarak maliyeti yüksektir. Bu sorunun minimum olabilmesi için yazılımların disiplinler arası alanlara hitap edecek şekilde hazırlanması gerekir” (Varol, 1997: 5).

Güllüoğlu (2010: 3) bilgisayar yazılımlarında doğru ile yanlış arasına kesin bir çizgi çizildiği için, öğrenciden mükemmeliyet beklendiğini, bu durumda öğrenciyi yüreklendirecek ve doğruya yönlendirecek bir mekanizmanın olmadığını ifade etmektedir.

Program uygunluğunun yanı sıra eğitim yazılımlarının öğrenme ortamlarını öğrenciye sunması gerekir. Oysa eğitim yazılımların birçoğu öğrenme ortamlarını öğrenciye sunamamaktadır. Kocasaray’ın 2003 yılında yaptığı araştırmada da öğretmenlerin bilgisayar destekli öğretim yönteminden yeterince yararlanamamalarının nedenlerinden birinin de; alanları ile ilgili yeterince ders yazılımlarının bulunmaması ve donanım ile ilgili sınırlılıklar olduğu belirlenmiştir.

Bilgisayarla çalışabilmek gerekli donanım ve yazılıma ihtiyaç vardır. Bunun yanında eldeki donanım ve yazılımı kullanabilmek için öğrencilerin ve öğretmenlerin önceden bilgisayar okuryazarlığını kazanmış olmaları gereklidir. Fakat eğitimcilerin birçoğu BDE konusunda yeterli miktarda bilgiye ve deneyime sahip değildir.

Gerektirdiği yüksek maliyet sebebiyle bilgisayar ve donanımlarını her eğitimci ve öğrencinin bireysel olarak tedarik etmeleri mümkün olmayabilir. “Bilgisayar destekli öğretim uygulamaları maliyet gerektiren pahalı sistemlerdir” (Seferoğlu, 2006: 105; Odabaşı, 1998a: 138-139; Uşun, 2000: 59-61).

Avcı (2010: 9) BDE’nin etkililiğini azaltan nedenler arasında; sistem ve öğretmenlerin değişime kapalı olmalarını, daha önce bilgisayar destekli eğitimle ilgili yaşanan kötü deneyimleri, bilgisayarların eğitime olan yararları konusunda ikna olamamış olmalarını, teknoloji planlamasının iyi yapılmamış olduğu durumları saymaktadır.

2.6.3 Bilgisayar Destekli Eğitimde Öğretmenin Önemi ve Rolü

Eğitimin en önemli öğelerinden biri de öğretmenlerdir. Haddad ve Jurich'e göre; eğitimin ana unsuru olan öğretmenlerin eğitim sürecinde teknolojiyi kullanmamaları ve eğitim sistemlerinde oluşan değişimleri takip etmemeleri, öğretmenin etkinliğini azaltmakta ve eğitimin kalitesini düşürmektedir (Akt: Karal ve Berigel, 2006: 60).

Aydın ve diğerlerine (2012) göre; öğretmenler öğrencileri belli bir hedefe ulaştırabilen en önemli unsurlardan biridir. Öğretmenler, gerekli niteliklere sahip değilse programlar, binalar ve yöneticiler yeterli olsa dahi iyi bir netice vermez.

Freeman (1987:21) bilgisayar destekli öğretimde öğretmenin rolünün öğretimsel, toplumsal, teknik ve eğitsel olmak üzere dört grupta incelenebileceğini belirtmiştir (Akt: N. Kaya, 2008: 55).

1. Öğretmenin öğretim etkinliklerine dayalı rolü: Okulda bilgisayar kullanımı konusunda yönetimsel girişimlerde bulunmayı, bilgisayar destekli öğretim ile ilgili proje ve kurslara katılmayı, ilgili kitap ve dergileri izlemeyi gerektirmektedir.
2. Öğretmenin toplumsal rolü: bilgisayar eğitimi konusunda anne ve babaları bilinçlendirmeyi, öğrencileri geleceğe hazırlamayı, öğretmenlik mesleğinin statüsünü artırmayı, bilgisayar okur-yazarlığı edinmeyi içermektedir.
3. Öğretmenin teknik rolü: bilgisayarın çalışma sistemini bilmeyi, bilgisayar edinmeyi, ders yazılımlarını kullanmayı, sınıf yönetimi ve organizasyonunu kapsamaktadır.
4. Öğretmenin eğitsel rolü: bilgisayarı eğitim programına uyarlama ve bilgisayar destekli öğretim modelleri doğrultusunda uygulanmasını içermektedir.

Tandoğan'a (1998: 15) göre, öğretme-öğrenme sürecinde “öğretmen” ve “teknoloji” iki önemli öğeyi oluşturmaktadır. Çünkü öğrencilerin öğrenmelerinde bu iki öğe en büyük etkiye sahiptir. Günümüz eğitiminde farklı roller üstlenmiş olan öğretmenin hem teknolojiyi kullanması hem de teknolojinin öğrenme amacıyla nasıl kullanılacağını öğrenciye öğretmesi gereklidir.

Öğretimin vazgeçilmez ögesi ve anahtarı rolünde bulunan öğretmenlerin de bilgi ve teknoloji çağında yol gösterici rolleri gereği, bilgisayar destekli eğitim ve teknolojiye yönelik tutumları büyük önem taşımaktadır. Yolcu'ya (2007: 37) göre yeterli kaynaklar sağlandığında eğitim ve öğretim, teknoloji sayesinde hem öğrenci

hem de öğretmen tarafından kolaylaşmaktadır. “Öğretmenin görevi, yetiştirmekle sorumlu olduğu öğrencilerin öğrenmelerini geliştirmek için, becerebildiği bütün işleri yapmaktır” (Aktepe, 2005: 19). Eğitim en önemli öğelerinden biri olan öğretmen de bilgisayar destekli eğitimde teknolojik imkânları azami ölçüde ve yerinde kullanarak öğrencilerin öğrenme aktivitelerini kolaylaştırabilir.

İmer’e (2000: 19-20) göre bilgisayarların eğitimde işe koşulmasının başarısının ilgililerin, bu yenileşme projesini doğru anlamalarına ve söz konusu projeyle ilgili olumlu bir anlayış geliştirmelerine bağlı olduğunu belirtmektedir. İmer (2000), söz konusu kitlenin önemli bir kısmını öğretmenlerin oluşturduğunu belirterek, bilgisayar destekli öğretim projelerinin başarıya ulaşmasını, büyük ölçüde öğretmen grubunun katılımına dayandırmaktadır.

Öztürk (2004: 76) Teknolojinin eğitimde tüm ağırlığını hissettirdiği günümüzde öğretmenlerin eğitimdeki rolüne dikkat çekerek eğitim sürecinde öğretmenin rolünün azalacağı ya da artacağını savunanların ortak yönünün; öğretmenin, eğitimdeki rolünün farklılaşıp, değişime uğrayacağı düşüncesi olduğunu belirtmektedir. Öğretme sürecinde teknolojinin öğretmenin yerini alması beklenmemelidir. Öztürk’e (2004: 77) göre, teknoloji ne kadar ilerlerse ilerlesin, bilgisayarlı eğitim, modern araç-gereç kullanımı ne kadar artarsa artsın öğrencinin sosyalleşmesi, okulda edindiği bilgiyi günlük hayata uyarlayabilmesi ve topluma yararlı bir birey olabilmesi için öğretmenin konumu ve yeterliliği göz ardı edilemez. Varol (1997: 4) özellikle kıdemli öğretmenlerin yeni teknolojiler yüzünden sınıftaki otoritelerini yitireceklerini dile getirdiklerini belirtmiştir. Heinich vd. (1993) öğretmenlerin eğitim araçlarını kullanmalarının, eğitim araç-gereçlerinin öğretmenin yerine geçeceği anlamına gelmemekle birlikte, aksine bunların öğretmenlerin sadece bilgi dağıtan kişiler olmak yerine öğrenme deneyiminin yaratıcı yöneticileri haline gelmesini sağladığını belirtmektedir (Akt: N. K. Fidan, 2008: 50).

Öğretmenin sınıfta bilgisayar teknolojilerini kullanmalarını engelleyen bazı faktörler vardır. Bunlardan bazıları; Varol’a (1997: 4) göre kıdemli öğretmenlerin sınıftaki otoritelerini yitirecekleri kaygısı, bilgisayar kullanma becerisi yönünden eksik olan öğretmenlerin bu güçlüğü aşamayacaklarına yönelik ön yargıları, öğrencilerin kendi kendilerine öğrenme aktivitelerinin endişe oluşturmaması, okul

idarecilerinin bilgisayar ve donanımlarındaki arızalardan dolayı öğretmenleri sorumlu tutmaları gibi nedenlerdir.

Teknoloji tüm mesleklerde olduğu gibi öğretmenlik mesleğinde de değişimlere neden olmaktadır. Öğretmenler çağın tüm gereksinimlerini takip ederek mesleğinde kendini geliştirebilmelidirler. Bilim ve teknolojinin hızla gelişmesi bireyi bu duruma ayak uydurmaya zorlamaktadır. Eğitim hayatın her alanında durmadan ilerlerken, öğretmenler işlerinde verimli ve başarılı olabilmek için de kendilerini eğitmek durumundadırlar. Bu eğitim işi genellikle bilgisayar ve donanım bilgisi şeklinde olmuş, eğitim odaklı olmamıştır. Odabaşı, (1998a: 140) Bilgisayar Destekli Eğitimde görev alacak öğretmenlerin yetiştirilmesi probleminin, bilgisayar ağırlıklı değil, eğitim ağırlıklı bir eğitim programı gerektiğini belirterek öğretmenlerin bilgisayarların fayda esasları üzerine eğitim almaları gerektiğini ifade etmiştir.

Öğretmenlerin sınıflarında bilgisayar destekli eğitim ve teknolojiyi kullanabilmeleri için yeter seviyede bilgisayar bilgisi sahibi olmaları gerekmektedir. Bilgisayar kullanma becerisi olmadan öğretmenlerin sınıflarında teknolojiyi ve bilgisayarı kullanmalarını beklemek fazlaca iyimserlik olur. Namlu'nun (1998) öğretmenlerin eğitimde teknoloji kullanımına yönelik yaptığı araştırma sonucunda; eğitim teknolojisi kursu almış öğretmenlerin bu kursu almamış öğretmenlere göre tutumları daha olumlu yönde bulunmuştur.

Bu hususta farklı yaklaşımlara rastlanmaktadır. Güney Kore'de benzer bir BDE projede öğretmenlere öncelik tanınmış ve her öğretmene bir bilgisayar verilmesi planlanmış. Öğretmenlerden bilgisayarları günlük basit işlerde (yazı yazma, not tutma, tablolama vb.) kullanmaları istenmiş. Bu sayede öğretmenlerin bilgisayarlarla tanışmaları ve bu sayede bilgisayarlara olan çekincelerinin yok olması hedeflenmiştir. Daha sonra BDE projeleri gündeme gelmiş ve okullara bilgisayar alımı sağlanmıştır (Lee, 1998; Akt: Çağıltay, Çağıltay, ve Ercil, 2012: 6).

Fakat bu görüşün aksine Çırakoğlu (2004: 15) ve Varol (1997:5) öğretmenlerin yeterli bilgisayar bilgisi sahibi olamamalarının nedenlerini donanım ve yazılım konusundaki bilgi eksikliğine bağlayarak; öğretmenlerin yazılım ve donanım alanında yeterli hizmet içi eğitimden geçirilmediğini, eğitim alanında çalışan personele yeterince bilgisayar eğitimi verilmediği sürece bilgisayar kaygısı gibi sorunların çözümünde yetersiz kalınacağı düşüncesinin anlam kazanacağını belirtmiştir.

Johanson'a (1998: 1) göre; öğretmenin rolü, öğrencilerin teknolojiye erişebilmeleri için sınıf ortamını (fiziksel çevre ve öğrenme ortamı) düzenlemesidir. Buna ek olarak, öğretmen gün boyunca çocuklar için gelişimlerine uygun olarak faaliyet planlaması yapar. Etkili bir öğretmen "uzman" rolüyle öğrencilerin öğrenmesine uygun ortamlar oluşturur, bilgisayar destekli faaliyetlerle, müfredatta yer alan faaliyetleri tasarlayarak öğrencilerin etkili öğrenmelerini kolaylaştırıcı biridir.

Günümüzde eğitim teknolojisi öğrenme-öğretme sürecinde öğretmenin rollerinde de bazı farklılıkların oluşmasına neden olmuştur. Geleneksel eğitim anlayışında öğretmen ve asılı materyaller tek bilgi kaynağı olarak görülürken, yeni eğitim anlayışında öğretmenler bilgi kaynağı olmaktan çok bilgi yollarına ulaşmada rehber konumuna ulaşmışlardır. S. Kaya'ya (2013: 10) göre öğretmenlerin, öğrencilerin bilgi kaynaklarına ulaşmadaki yol gösterici rolleri ön plandadır, onlardan beklenen öğrencinin merakını canlandırması, onu araştırmaya yöneltmesi ve sistemli çalışmasına yardımcı olmasıdır.

Bialo ve Kachala (1995: 1) son yıllarda yapılan araştırmalarda, öğrenme ortamlarının değiştirilmesi ve teknoloji kullanımının öğrenci başarısını artırdığını; iyi yetişmiş eğitimcilerin derslerinde mutlaka bilgisayarla öğretim etkinliklerine yer vermesini ve öğretmenin teknolojiyi kullanmasının öğrencinin derse olan tutumlarının en önemli belirleyicisi olduğunu belirtmektedir.

Eğitim alanında sürekli bir değişim ve gelişim yaşanmaktadır. Oral (2004: 2) eğitim alanında değişimin ve gelişimin gerçekleşmesinin en önemli faktörlerinden birinin “öğretmen” olduğuna vurgu yapmaktadır. Oral'a (2004: 2) göre, öğretmenlerin görev yaptıkları kurumda değişimi gerçekleştirebilmeleri için öncelikle kendilerinin değişimi kabul etmeleri ve eğitim teknolojisi alanında meydana gelen gelişmelerden haberdar olmaları gerekmektedir.

Öğretmenler her ne kadar hizmet içi eğitim kursları vb. eğitimlerle bilgisayar becerilerini geliştirmeye çalışsalar da kullanılmayan bilgi çok çabuk unutulduğu için bunu sınıflarına tam anlamıyla yansıtamamaktadırlar. Karataş ve Yapıcı (2006: 323) öğretmenlerin bilgilerini güncelleyebilmelerine ve kendilerini yenileyebilmelerine olanak tanınmaları gerektiğini belirtmektedir. Kendilerini güncelleyen ve yenileyen öğretmenler sınıflarında eğitim teknolojilerini kullanarak öğretim sürecinde daha başarılı olabileceklerdir.

2.7 Türkçe Dersinde Bilgisayar Destekli Eğitim

Dil, insanlar arasında iletişimi sağlayan ve bütün öğrenme faaliyetlerinde yer alan canlı bir vasıttır. Dil edinimi ve eğitimi belli bir süreç içinde gelişir. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2006: 2) bireylerin öğrenmeye ve öğrendiklerini birleştirmeye olan doğal eğiliminin, uygun yöntem ve teknikler kullanıldığında geliştirilebileceği belirtilmektedir.

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2006: 2) dil öğretiminin temel hedefinin, öğrencilerin, dilin farklı bağlamlarda aldığı görünüşleri kavramaları, dil aracılığıyla kendilerini ifade edebilmeleri, değişik bilgi kaynaklarına ulaşarak duygu, düşünce ve hayal dünyalarını zenginleştirmeleri olduğu belirtilmiştir. Bu ifadelerle yetiştirilmek istenen birey tipi ortaya konmak istenmektedir. Önkaş'ın (2008: 6) Arzu'dan (2006) aktardığına göre, bu birey tipi Türkçeyi kurallarına uygun, doğru ve anlamlı okuma becerisini kazandığında, kendisinin, toplumun ve dünyanın gerçeklerinin bilincinde olacak, çağının ihtiyaçlarına cevap verebilecek duruma gelebilecektir.

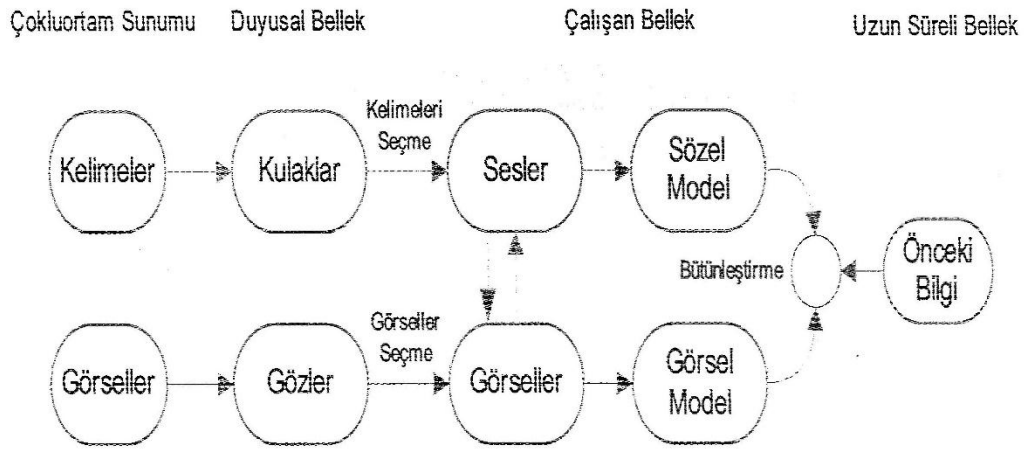
Öğrenmeyle ilgili yapılan araştırma ve gözlemlerde, uygulamayla edinilen bilgi ve becerilerin daha kalıcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum dil öğretiminde daha somut olarak gözlemlenmektedir. Türkçe dersinde de öğrenciyi etkin hâle getirmek, öğrenmelerin kalıcı ve etkili olmasını sağlamak önemli bir noktadır. Öğretmen, bu süreç içinde öğrenme ortamlarını buna göre düzenlemelidir. Odabaşı (1998a: 97) öğrenme ortamlarının önemine dikkat çekerek, ana dili öğretmenin en güzel yollarından birisinin çocukların okuma, dinleme, konuşma ve yazma gereksinimlerini karşılayan zengin bir öğretme-öğrenme ortamı yaratmak olduğunu ifade etmektedir.

Türkiye'de 2004-2005 eğitim öğretim yılında yeniden yapılandırılan öğretim programlarında “yapılandırmacı yaklaşım, aktif öğrenme, çoklu zekâ” gibi kavramlar yer almıştır (MEB, 2005: 14). Bu kavramların temelinde öğrenci merkezli yaklaşım yer almaktadır. Öğrenci merkezli yaklaşım ise öğretim ortamlarının bu doğrultuda hazırlanmasını zorunlu kılmaktadır. Odabaşı (1998a) eğitim ortamlarının teknoloji destekli olmasının anadil öğretimine farklı bir zenginlik getireceğini belirtmektedir.

Demirel'e (1998: 32) göre; Türkçe öğretiminde dört temel dil becerilerini geliştirirken çoklu-ortamdan yararlanılmalıdır. Bilgisayar, video, televizyon, teyp, tepegöz, episkop gibi hem göze hem de kulağa hitap eden araçlar Türkçe öğretiminde

etkili bir şekilde kullanılmalıdır. Keser (1988: 85) bilgisayarların öğrenciye sağladığı faydaları sayarken öğrencinin dil yeteneğini geliştirdiğine değinmektedir.

Bilgisayar destekli öğretimle ilgili çeşitli teoriler bulunmaktadır. Bunlardan biri de Richard Mayer'in ortaya atmış olduğu “Bilişsel Çoklu Ortam Teorisi”dir. Mayer’e göre, kelimeler (sözel anlatım) çalışan belleğe kulaklar aracılığıyla, görseller ise gözler aracılığıyla girer. Kelimeler sesler olarak, görseller ise görsel olarak depolanır. Birey sesler yardımıyla belleğinde sözel model, görseller yardımıyla görsel model oluşturur. Ardından bu ikisini bütünleştirir. En sonunda birleştirmiş olduğu birleştirmiş olduğu bilgiyi önceki bilgi ile ilişkilendirerek uzun süreli belleğinde depolar (Akt: Perkmen, 2011: 77).

Şekil 5 Bilişsel Çoklu Ortam Öğrenme Teorisi

Mayer’e göre öğrenmede iki kanal mevcuttur. Bunlar “sözel kanal ve görsel kanal”dır. Bilişsel Çoklu Ortam Öğrenme Teorisi’ne göre bilgi hafızaya bir değil de iki kanaldan gelirse, öğrenme daha etkili olur. Örneğin; trafikte bir şerit yerine iki şerit kullanılırsa iki kat daha fazla araç geçişi olur. Aynı şekilde zihne bir yerine iki kanaldan bilgi akarsa bir anda iki kat daha fazla bilgi transfer edilmiş olur (Akt: Perkmen, 2011:77).

Bilişsel Çoklu Ortam Öğrenme Teorisi’ne göre çoklu ortam sözcükler ve resimlerden oluşmaktadır. Bu teoriye göre bilginin iki farklı ortamda sunulması, (sözcük ve resimlerin birleşimi olarak) tekli ortamdan (sadece resim veya sadece sözcüklerden oluşan ortamdan) daha iyidir. Bir başka ifadeyle, sunulan bilginin hem gözlere hem de kulaklara hitap etmesi daha kalıcı ve etkili öğrenmeye yol açmaktadır.

Türkçe derslerinde de bilgisayar destekli eğitimle sunulan kavramlar, bilgiler hem göze hem kulağa hitap edecek olursa öğrenciler için soyut kavramlar somutlaşmakta, anlaşılması zor fikirler daha basit hale gelebilmektedir.

Önkaş 2008 yılında Türkçe öğretiminde teknoloji kullanımı ve kalıcı öğrenmeye etkisini incelediği bir araştırma yapmıştır. Araştırmanın örneklemini ilköğretim ikinci kademe 8.sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmada 40 kişilik sınıf üzerinde teknoloji destekli anlama ve anlatma öğretimi yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; öğrenciler okuma etkinliklerinde, teknoloji destekli öğretim sonrasında uzman gibi sağlıklı okuma yapabilmişler ve altı ay sonrasında kendilerine tekrar aynı şiir okutulduğunda sağlıklı bir şekilde okuyabilmişlerdir. Öğrenciler klasik yöntemle yapılan çalışmalarda istenilen başarıyı gösterememiş, teknoloji destekli öğretimde ise öğrencilerin başarıları yüzde yüz artmış, kalıcı öğrenme sağlanmıştır. Konuşma etkinliklerinde ise öğrenciler fonetik laboratuvarlarında ses dalgalarını görerek konuşma etkinlikleri yapmışlar ve başarılı sonuçlar aldıkları tespit edilmiştir.

Bunun yanında Önkaş (2008) dinleme becerilerinin diğer dil becerilerinin temelini oluşturduğuna dikkat çekmiştir. Teknoloji destekli olarak örnek kişi modelleri üzerinden çeşitli dinleme ortamlarında çekilmiş görüntüler, sağlıklı dinleyen kişilerin dinleme sonrası gösterdiği olumlu davranışlar görsel olarak sunulduğunda, öğrencilerin olumlu yönde etkilendikleri, dinlemede istenilen başarıyı yüzde yüz yakaladıkları gözlemlenmiş ve nitelikli dinleme konusunda kalıcı öğrenme sağladıkları sonucuna ulaşmıştır. Yazma becerileri ile ilgili olarak; giriş, gelişme ve sonuç bölümleri birbiriyle bağlantılı, geçişleri yumuşak ve doğal, akıcı bir üslûba sahip, benzetmeler, tarihten veya günlük hayattan örnekler, atasözleri veya yerine göre özlü sözlerle zenginleştirilmiş, imlâ yönünden de doğru örnekler, teknolojik aletler sayesinde öğrencilere görsel olarak sunulduğunda öğrencilerde yüzde yüz kalıcı öğrenme gerçekleştirilmiştir.

Durukan (2011: 320) bilgisayar destekli dil bilgisi öğretiminin ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin başarılarına ve kavram yanılgılarına etkisini değerlendirdiği çalışmasında, dil bilgisi öğretiminin başarıya ulaşabilmesi için öğrencilerin ilgisini çekecek, dil bilgisi konularını somutlaştırıp derse karşı olumlu tutum sergilemelerini sağlayacak, teknolojiye dayalı araç gereç ve yöntemlerin kullanılması gerektiğini ifade etmektedir.

Öğrenmenin bazı kuralları vardır, öğrenmeye etki eden faktörleri açıklamaya yarayan noktalardır. İlk kanunlar 1933 yılında Science dergisinde Edward Thorndike tarafından “ön gerçekler” olarak ifade edildi ve gelişerek bugüne kadar geldi. Bu kanunlar içerisinde “yoğunluk kanunu”nda Dweck, (1986: 1042-1043) şöyle der: “Canlı, dramatik veya heyecanlandırıcı öğrenme tecrübeleri, rutin veya tecrübelere oranla daha fazla öğreticilik özelliğine sahiptir.” Aslında yoğunluk kanunuyla ifade edilmek istenen şudur: Bir öğrencinin gerçek durumlardan edindiği tecrübe ve bilgi, gerçeğin yerine konmuş olan bilgilerden daha fazladır.

Öğrenciyi gerçek durumlar içine sokmak, öğrenimi daha uygun hale getirir. Alkan’a (1979: 26-27; 1997: 130-131) göre gerçek yaşantı ortamlarını sağlamak her zaman olası değildir. Bu öğrenme ortamları olmasa da gerçeğe yakınlaştırmak için slaytlar, filmler, posterler, fotoğraflar, CD’ler, VCD’ler, DVD’ler gibi materyaller öğrenmeye canlılık, hareketlilik ve heyecan getirebilir. Türkçe derslerinde yer alan okuma metinlerini okuyan ve dinleyen öğrenciler bu materyaller vasıtasıyla soyut olan kavram ve nesneleri somut duruma getirip daha zevkli, eğlenceli ve verimli öğrenme ortamları oluşturabilirler.

Türkçe dersinde öğrenme ortamının teknolojiyle desteklenmesi etkili ve kalıcı öğrenmenin önünü açabilecektir. Odabaşı ve Namlu’ya göre (1998: 97) etkili bir öğretme-öğrenme, iyi bir iletişim sonucu gerçekleşir, iyi bir iletişim ise, öğrencileri etkilemesi ve/veya uyarması söz konusu olan eğitim ortamlarının öğretme-öğrenme sürecinde kullanılmasıyla olanaklıdır.

N. K. Fidan’a (2008: 49) göre; günümüzde öğretim faaliyetlerinde sadece dinleyerek anlamaya çalışan öğrenci yerine, derse aktif olarak katılan, soru soran, bazı konuları kendine özgü plan ve tekniklerle araştıran, bulduklarını sistemli hale getirip düzenleyen, karşılaştırmalar yapan, gözleyen, düşünüp sonuç çıkaran ve bu şekilde derse katılan öğrenci istemektedir. Öğrencilere yaparak yaşayarak öğrenme fırsatı verilmeli ve sağlanmalıdır. Çeliköz (1995: 2) bilgisayar destekli öğretimin gerçekleşme biçimlerinde öğrenci rollerine değinmiş; buna göre öğrenciler uygulama ve araştırmalarda, önceden gösterilen muhtevayı öğrenir, sorulara cevap verir, doğruları öğrenir ve yanlışlarını düzeltir, içeriği ve güçlük düzeyini seçer. Problem çözmede; problem tanılar, hipotezler kurar, çözüm üretir. Böylelikle Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda belirtildiği gibi eleştirel ve yaratıcı düşünen, sorumluluk

üstlenen, girişimci, çevresiyle uyumlu, olay, durum ve bilgileri kendi birikimlerinden hareketle araştırma, sorgulama, eleştirme ve yorumlamayı alışkanlık hâline getiren birey tipinin yetişmesi daha kolay olabilecektir.

Dinlediklerini, izlediklerini ve okuduklarını anlayan; duygu, düşünce ve hayallerini anlatabilen bireylerin yetişebilmesi için Türkçe öğretmenleri derslerinde çeşitli teknolojik araç-gereçleri kullanabilmektedirler. Odabaşı (1998b: 98) Türkçe öğretiminde kullanılan araç ve gereç çeşidinin bir hayli fazla olduğuna ve çağımızda teknolojinin gelişmesiyle görsel-işitsel araçların, bilgisayar teknolojilerinin öğretmen ve öğrencilere büyük ölçüde yardımcı olduğunu belirtmektedir.

Odabaşı (1998b: 106) bilgisayarların programlanabilir özellikte olduklarından dolayı Türkçe öğretiminde çok yararlı bir ortam olarak kullanılabileceğini belirterek; bilgisayarların, konuşma eğitiminde yanlış çıkartılan seslerin düzeltilmesinde, çıkarılan seslerin ekrandaki görüntüsü düzeltilmeye çalışılarak düzgün ve doğru sese ulaşılmasında, karışık cümle dizinleri verilerek öğrencinin düzgün cümle yapıları oluşturmada, boşluklara uygun kelime seçimlerinde, kelime ve cümle eşleştirmelerinde, kompozisyonlardaki dil yanlışlarının görülmesinde kullanılabileceğini belirtmiştir.

Türkçe dersinde öğrenilen bilgilerin etkili ve kalıcı olabilmesi için öğretmenlerin derslerinde teknoloji destekli eğitimi kullanmaları yararlı olabilecektir. Önkaş (2008: 13) sağlıklı ve kalıcı bir Türkçe öğretimi için, öğretmenlerin teknolojiden etkin biçimde yararlanmalarının sağlanmasını ve bu yolla yapılan Türkçe öğretimi etkinlikleri sayesinde öğrenciler derste daha aktif, dersler daha etkileyici, konular daha kalıcı olacağını belirtmektedir.

2.8 İlgili Araştırmalar

Bu bölümde öğretmenlerin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumlarına ilişkin araştırmaların yanı sıra bilgisayar destekli eğitimin öğrenci başarısı ve kalıcı öğrenmeye etkisi üzerine yapılan çalışmalar incelenmiş, son yıllarda yapılan çalışmalardan başlayarak ve tarih sırası göz önüne alınarak özetlenmiştir.

2.8.1 Bilgisayar Destekli Eğitime ve Teknolojiye Yönelik Tutumlara İlişkin Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Karasakaloğlu vd., 2011 yılında yaptıkları araştırmada Türkçe öğretmenlerinin teknoloji tutumları ile bilgi teknolojilerini kullanma düzeylerini incelemişlerdir.

Aydın ilinde görev yapan 109 Türkçe öğretmeninin gönüllü olarak katıldığı araştırma sonuçlarına göre, Türkçe öğretmenlerinin teknolojiye yönelik tutumlarının olumlu ve öğretimde bilgi teknolojilerini kullanma düzeylerinin orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Şahin ve Akçay'ın 2011 yılında Türkçe öğretmeni adaylarının bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumlarının incelenmesi yaptıkları araştırmanın amacı; Türkçe öğretmeni adaylarının bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumlarını çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Betimsel bir çalışma olan bu çalışmada veriler, A. Arslan (2006) tarafından geliştirilen „Bilgisayar Destekli Eğitim Yapmaya İlişkin Tutum Ölçeği“ kullanılarak toplanmıştır. Araştırma evrenini, 2009-2010 eğitim-öğretim döneminde Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümünde öğrenim gören 215 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen 135 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda Türkçe öğretmeni adaylarının bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumlarının cinsiyet ve bilgisayar sahibi olma değişkenlerine göre değişmediği ve öğrenim görülen sınıf düzeyi arttıkça bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumların arttığı tespit edilmiştir.

Kahyaoğlu (2011) Diyarbakır il merkezinde görev yapan 193 öğretmen üzerinde bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonunda; öğretmenler fen ve teknoloji öğretiminde yeni teknolojileri kullanmanın çok etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Yıldırım ve Kaban'ın 2010 yılında öğretmen adaylarının bilgisayar destekli eğitime karşı tutumlarını inceledikleri araştırmanın amacı; Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) bölümü öğrencilerinin sınıf seviyesi, gelir düzeyi ve cinsiyetleri açısından bilgisayar destekli eğitime karşı tutumlarını incelemektir. Çalışmaya Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi BÖTE bölümünde öğrenim gören 120 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırma sonucunda öğretim süresi, cinsiyet ve gelir düzeyi bilgisayar destekli eğitime yönelik tutumlarda farklılık oluşturan bileşenler olarak göze çarpmamaktadır. Genel olarak bakıldığında zaman BÖTE öğrencilerinin BDE'ye karşı yüksek derecede olumlu bir yaklaşım sergilemektedirler. Cinsiyet açısından BÖTE öğrencilerinin bilgisayar ile eğitimi bağdaştırma ve bilgisayar destekli eğitimin öğrenenlere yaptığı katkının harcanan emek ile ilişkisi noktasında farklılaşmalar bulunmuştur.

Başarıcı ve Ural (2009) yaptıkları araştırmada bilgisayar öğretmen adaylarının bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumlarını incelemiştir. Betimsel bir çalışma olan bu araştırmada veriler; Ali Arslan (2006) tarafından geliştirilen ‘Bilgisayar Destekli Eğitim Yapmaya İlişkin Tutum Ölçeği’ isimli ölçek kullanılarak toplanmıştır. Araştırma evrenini; 2006-2007 öğrenim döneminde Gazi Üniversitesinin değişik fakülte ve bölümlerinde öğrenim görmekte olan bilgisayar öğretmen adayları (4. sınıf öğrencileri) oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen 119 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan bilgisayar öğretmen adaylarının bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumlarının oldukça yüksek olduğu görülmüştür.

Bindak, Obay ve Özgen (2009) ortaöğretim matematik öğretmen adaylarının bilgisayar ve bilgisayar destekli eğitime yönelik tutumlarını çeşitli değişkenlere göre inceledikleri araştırma, 162 ortaöğretim matematik öğretmenin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak, “Öğretmenler için Bilgisayar Tutum Ölçeği” ve “Bilgisayar Destekli Eğitim Yapmaya İlişkin Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının bilgisayar ve bilgisayar destekli eğitime yönelik tutumlarının cinsiyet, kişisel bilgisayarı olma, sınıf ve bilgisayar destekli matematik dersi alma değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Ayrıca, matematik öğretmen adaylarının bilgisayar ve bilgisayar destekli eğitime yönelik tutumları, bilgisayar kullanma sıklığına göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür. Bununla beraber, öğretmen adaylarının bilgisayar ve bilgisayar destekli eğitime yönelik olumlu tutumları arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Karadağ, Sağlam ve Baloğlu’nun 2008 yılında yaptıkları çalışmada; ilköğretim okulu yöneticilerinin BDE’ye ilişkin tutumları incelenmiştir. Tarama modeli kullanılarak yapılan araştırmada örnekleme grubu küme örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre ilköğretim okulu yöneticilerinin BDE’ye ilişkin tutumlarının negatif olduğu saptanmamıştır.

Pala’nın 2006 yılında İlköğretim Birinci Kademe Öğretmenlerinin Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutumları üzerine yaptığı çalışmanın Manisa Merkez ilköğretim okullarının birinci kademesinde görev yapan öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumlarının ne olduğu ve söz konusu tutumların yaş, cinsiyet,

hizmet yılı ve okullara göre farklılık gösterip göstermediğini ortaya çıkarmaktır. Araştırmanın çalışma grubunu Manisa ili merkezindeki 10 okulda görev yapan birinci kademe ilköğretim öğretmenleri oluşturmaktadır. Bu araştırma betimsel bir araştırmadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen 43 maddelik tutum ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonunda, öğretmenlerin eğitim teknolojilerine yönelik tutumlarının olumlu olduğu ve bu tutumların cinsiyete, yaşa, öğretmenlerin çalıştıkları okullara ve hizmet yılına göre değişmediği ortaya çıkmıştır.

Çelik ve Bindak (2005) ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumlarını çeşitli değişkenlere göre incelemişlerdir. Bu amaçla Siirt ilinde görev yapan 261 öğretmene Bilgisayar Tutum Ölçeği ile birlikte anket formu uygulanmıştır. Uygulama sonucunda, öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumlarının cinsiyete, branşa ve görev yapılan yerleşim birimine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bununla birlikte bilgisayarı olan öğretmenlerin olmayan öğretmenlere göre bilgisayara yönelik olumlu tutumlarının anlamlı derecede yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca, bilgisayar öz yeterliliği ve bilgisayar kullanma sıklığı ile bilgisayara yönelik olumlu tutumlar arasında pozitif ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Kuş (2005) ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin bilgisayar öz-yeterlik inancı ve bilgisayar destekli öğretime (BDÖ) ilişkin tutumlarını belirlemeye yönelik betimsel bir çalışma yürütmüştür. Araştırmada, öğretmenlerin bilgisayar öz-yeterlik inançlarıyla bilgisayar destekli öğretime (BDÖ) yönelik tutumları çeşitli değişkenler (cinsiyet, çalıştığı kurum, kıdem, branş gibi) açısından bir farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Araştırma sonucunda; öğretmenlerin BDÖ'ye yönelik tutum ortalamalarının oldukça yüksek olduğu ve BDÖ'ye yönelik tutum ortalamalarının ise cinsiyete göre değişmediği saptanmıştır. Öğretmenlerin kıdemleri artarken BDÖ'e yönelik tutum ortalamalarının düştüğü görülmüştür.

Gökçe (2004) çalışmasında ilköğretim bölümünde okuyan öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarını incelenmiştir. Araştırmayla öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarının olumlu, “her gün sürekli” ve “her gün birkaç saat” bilgisayar kullanan öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarının bilgisayarı daha az sıklıkla kullanan öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bilgisayara yönelik olarak daha az kaygı taşıyan ve bilgisayarı yararlı bir araç olarak

gören öğretmen adaylarının da bilgisayara yönelik tutumlarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Kocasaraç'ın 2003 yılında yaptığı araştırmaya göre bilgisayar kullanıcısı olan öğretmenlerin olmayanlara göre bilgisayara karşı daha olumlu tutuma sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Bilgisayarı haftalık kullanım süresi arttıkça olumlu tutumlarda artış olduğu belirlenmiştir. Evde bilgisayarı bulunan öğretmenlerin de tutumlarının olmayanlara göre daha olumlu olduğu saptanmıştır. Deneyim arttıkça bilgisayara karşı olumlu tutumlarda da artış olduğu şeklinde yorumlanmıştır. Araştırmadan elde edilen bir başka sonuca göre, öğretmenlerin bilgisayar destekli öğretim yönteminden yeterince yararlanamadıklarıdır. Araştırmacılar bu sonucun; öğretmenlerin bilgisayara karşı duydukları kaygı, alanları ile ilgili yeterince ders yazılımlarının bulunmaması ve donanım ile ilgili sınırlılıklar nedeniyle ortaya çıktığı şeklinde yorumlamışlardır. Asan'ın (2000) Karadeniz Teknik Üniversitesinde okuyan öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarını belirlemek üzere yaptığı araştırma da bu bulguları destekler niteliktedir.

Çağıltay, Çakıroğlu, Çakıroğlu, ve Çağıltay 2001 yılında yaptıkları çalışmalarında diğer mesleklere oranla öğretmenlerin bilgisayara yönelik korkularının daha fazla olduğunu ve bilgisayar teknolojilerinin daha az etkisinde olduklarını belirtmektedir. Çalışmanın örneklemini, Ankara, "İstanbul ve Denizli illerinde bulunan 25 okuldan rasgele seçilen 202 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenlerin çoğunluğunun sınıfta bilgisayar kullanımının öğrenmeyi olumsuz etkileyeceğine inanmadıklarını ortaya koymuştur. Araştırmaya katılan öğretmenler, sınıflarında bilgisayar kullanımı konusundaki endişelerini, yeterli bilgisayar olmaması, öğretim programının buna uygun olmaması ve bu konuda yeterince eğitim almamış olmaları olarak belirtmişlerdir. Nitekim Meral, Cambaz, ve Zereyak tarafından 2001 yılında yapılan bir araştırma da bu verileri destekler niteliktedir.

Meral, Cambaz, ve Zereyak (2001) tarafından yapılan araştırmanın örneklemini, 194 öğretmen oluşturmuştur. Araştırma sonuçları öğretmenlerin bilgisayara ilişkin kaygı düzeylerinin yaşlarına ve meslekteki kıdemlerine göre farklılık göstermezken cinsiyete göre gösterdiği, bayan öğretmenlerin erkeklerden daha fazla bilgisayar kaygısı taşıdıkları saptanmıştır.

Akbaba ve Kurubacak'ın (1999) öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumlarını incelediği çalışmada öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumlarının olumlu olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, çalışmada bilgisayar kullanımı konusundaki deneyimin de öğretmenlerin tutumlarını olumlu yönde geliştirdiği belirlenmiştir.

Namlu'nun (1998) öğretmenlerin teknoloji kullanımına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla yaptığı araştırmanın örneklemini 151 kadın, 159 erkek topma 310 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma bulgularına göre; öğretmenlerin eğitim teknolojilerini kullanımına yönelik tutumları görev yaptıkları okul kademelerine, dallarına ve daha önce eğitim teknolojisi eğitim alıp almadıklarına göre değişmektedir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin eğitimde teknoloji kullanımına yönelik tutumları olumlu çıkmıştır. Öğretmenlerin meslek kıdemlerine göre öğretmenlerin eğitimde teknoloji kullanımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Akkoyunlu'nun (1995) bilgisayar formatörlerinin bilgisayarı nasıl kullandıkları, bilgisayara yönelik tutumları ve öğrenme stillerini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada formatörlerin genellikle bilgisayara yönelik tutumlarının olumlu olduğu, evlerinde bilgisayar olan formatörler ile fen ve matematik alanlarından gelen formatörlerin bilgisayara yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Çalışmada, öğretmen yetiştiren kurumların programlarına bilgisayar derslerinin konulmasının gerekliliği de vurgulanmıştır.

Yapılan çalışmalardan hareketle eğitimciler bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumları olumludur. Eğitimcilerin tutumlarının olumlu olması çok önemlidir. Zira sınıfta teknolojiyi kullanabilmek, öğrencilerde kalıcı ve hızlı öğrenmeyi sağlayabilmek için tutumlarının olumlu olması şarttır.

2.8.2 Bilgisayar Destekli Eğitime ve Teknolojiye Yönelik Tutumlara ilişkin Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Eğitimcilerin bilgisayarlara karşı tutumları eğitim sürecinde bilgisayarları kullanmalarını doğrudan etkilemektedir. “Bilgisayarların sınıfta başarılı bir şekilde kullanımını sağlayan, tutumlardır” (Huang ve Liaw, 2005). Araştırmacılar tutumu çeşitli yönlerden ele almışlardır. Bunlar; bilgisayara olan güven (Rovai ve Childress, 2002), eğitim (Tsitouridou ve Vryzas, 2003), cinsiyet (Sadik, 2006), bilgisayarlar

hakkında bilgi (Yuen, Law, ve Chan, 1999), bilgisayar kaygısı, güven (Yıldırım, 2000) şeklindedir.

Kumar ve Kumar'ın 2003 yılında web tabanlı projelerin öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumları ve teknoloji kullanım yetenekleri üzerindeki etkisini inceledikleri çalışmada, web tabanlı projelerin öğretmen adaylarının tutumlarında olumlu bir değişmeye neden olduğu, proje sonunda daha bilinçli hale geldikleri ve öğretmen adaylarının kendilerine güvenlerinin arttığı görülmüştür. Çalışmada, öğretmen adaylarının tutumlarının, onların bilgisayara erişim olanaklarından, daha önce bilgisayar eğitimi almalarından ve bilgisayar kullanım sıklığından etkilendiği belirlenmiştir.

Persichitte, Pabst, Javeri, Caffarella, ve Conn tarafından 2002 yılında 1084 öğretmen adayı ile yapılan bir çalışmada, teknolojiyi öğretmen eğitimiyle kaynaştırmak amaçlı bir model geliştirilmiştir. Çalışmada öğretmen adaylarının bilgisayara karşı tutum, kaygı ve bilgisayar kullanım, amaç ve sürelerine bakılmıştır. Geleceğin öğretmenleri olan öğretmen adaylarının bilgisayar kullanım amaçlarının ve bilgisayara yönelik tutumlarının geleceğin sınıflarını nasıl etkileyeceğini belirlemek amaçlanmıştır.

Spiegel 2001 yılında öğretmenlerin teknoloji kullanımlarını ve teknoloji hakkındaki görüşlerini öğrenmek amacıyla yaptığı bir çalışmada, öğretmenlerin teknoloji kullanım alışkanlıkları ve tutumlarını incelemiştir. Araştırma sonucunda, yaş ve bilgisayar kullanımı arasında negatif yönde bir korelasyon bulunurken, tutum ve kullanım arasında ise pozitif yönde bir korelasyon bulunmuştur. Araştırmacı öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumunun teknoloji kullanımını etkileyen önemli faktörlerden olduğunu belirtmektedir.

Bilgisayar kullanımına yönelik öğretmenlerin tutumunun önemini desteklemek üzere, Zhao, Tan, ve Mishra'nın (2001) yaptığı çalışmada, öğretmenlerin tutumlarının doğrudan sınıfta bilgisayar kullanımı ile ilgili olduğuna dikkat çekmiştir.

Khine (2001) 184 hizmet öncesi eğitimi kursundaki öğretmenlere yönelik çalışmasında bilgisayar tutum ve kullanımı arasında anlamlı bir ilişki bulundu. Bu bulgu, Hong Kong'ta (Yuen ve Ma, 2002) tarafından CAST (Çin Bilgisayar Tutum Ölçeği) kullanılarak 216 orta öğretim öğretmenin katıldığı bilgisayar kullanımı ve tutumu ile ilgili çalışmayı destekler niteliktedir.

Jackson, Ervin, Gardner, ve Schmitt'in 2001 yılında yaptıkları çalışmada erkek ile kadın öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumlarını karşılaştırmışlardır. Çalışma sonuçlarına göre; bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre bilgisayara karşı tutumlarının daha zayıf olduğu saptanmıştır.

Milbrath ve Kinzie 2000 yılında öğretmen adaylarının bilgisayara ilişkin tutumlarıyla öz-yeterlik inançları arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırma yapmıştır. Araştırma üç yıllık bir zaman dilimi içinde yapılmış ve bu süre içinde öğretmen adaylarının bilgisayara ilişkin tutumlarıyla öz-yeterlik inançları arasında meydana gelen değişime de bakılmıştır. Araştırma sonuçları, öğretmen adaylarının bilgisayara karşı tutum ve öz-yeterlik inançlarında zaman içinde olumlu değişimler olduğunu ortaya koymuştur. Araştırmacılar, bu sonuçların deneklerin öğrenimleri sırasında aldıkları bilgisayar ve öğretim teknolojileri dersleriyle ilişkili olduğunu ileri sürmüşlerdir.

Marcinkiewicz 1994 yılında sınıfta bilgisayar kullanımını etkileyen faktörleri belirlemek için yaptığı araştırma sonucunda; bilgisayarların öğrenme ile bağıntısı ve öz yeterlik ile bilgisayar kullanımı ve öz-yeterlik arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Öğretmenlerin denetim odağı ve cinsiyet arasında ise negatif bir ilişki saptanmıştır. Araştırmada öğretmenlerin okullarında bilgisayarlar bulunmasına rağmen büyük çoğunluğunun bilgisayarlardan yararlanmadıkları ve yarısının bilgisayarları öğretim amaçlı olarak hiç kullanmadıkları belirlenmiştir. Bu sonuçlar araştırmacı tarafından, öğretmenler ve bilgisayarlar arasında bir uzlaşma sağlanmadıkça, bilgisayarların eğitim sisteminde kullanımının uzak bir hedef olarak kalacağı şeklinde yorumlanmıştır.

Choi 1992 yılında, Güney Kore'deki orta dereceli okullarda bilgisayar destekli öğretimin yürütülmesindeki temel değişkenleri ve öğretmenlerin bilgisayara karşı tutumlarını belirlemek için bir çalışma yapmıştır. Orta dereceli okullarda görevli 368 öğretmen, örnekleme oluşturmaktadır. Yapılan bu çalışmanın temel amacı, bilgisayar destekli öğretimin araştırmanın yapıldığı yıldaki durumunun ne olduğu ve öğretmenlerin bilgisayara karşı tutumlarında cinsiyetin, bilgisayarlarla ilgili ön bilgi becerisinin, bilgisayarın kullanım kolaylıklarının etkilerini araştırmaktır. Araştırma, örnekleme belirtilen öğretmenlere iki bölümden oluşan anket uygulanarak yapılmıştır. Araştırma sonucunda Güney Kore'deki orta dereceli okullarda

uygulamaların henüz amaçlandığı gibi yürütülmediğini göstermiştir. Ancak öğretmenlerin bilgisayar ve bilgisayar destekli öğretime karşı olumlu tutum içinde oldukları gözlenmiştir. Bilgisayarlarla ilgili ön bilgilerin derecelerine göre, öğretmenlerin bilgisayara karşı kaygı, bilgisayara karşı güven, bilgisayar sevgisi ve bilgisayarın yararlarına ilişkin algılamaları arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Bilgisayarın kolay kullanılabilir olmasının ise, onların bilgisayara karşı tutumlarını etkilemediği şeklinde belirlenmiştir (Akt: Kiriş, 2008: 22).

Sutherlin 1990 yılında Ankansas'ta orta dereceli okullarda bilgisayar kullanımının çeşitli yönlerini incelemiştir. Araştırmanın amacı; Ankansas'taki orta dereceli okullarda bilgisayar kullanım şeklini, kullanımını etkileyen faktörleri, okul yöneticileri ve öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda belirlemektir. Geliştirilen anket soruları donanım, yazılım, bilgisayar kullanım zamanları ve bilgisayarı kullanan öğretmenlerin ilgilerini kapsamaktadır. Araştırma sonucunda bilgisayarlar, yönetim ve bilgisayarların öğrenilmesi şeklinde kullanıldıkları görülmüştür. Öğretmenler de bilgisayarı öğretimden çok soru bankası oluşturma, test değerlendirme gibi yönetme ve ölçme ve değerlendirmeye ilişkin alanlarda kullandıkları saptanmıştır. Araştırma, öğretmen ve yöneticilerin daha uzun süreli ve daha sık hizmet içi eğitim programları düzenlenmesini istediklerini, donanım ve yazılım gereksinimlerinin yüksek olduğunu ortaya koymuştur (Akt: Kiriş, 2008: 22).

2.8.3 Bilgisayar Destekli Eğitimin Öğrenci Başarısına ve Kalıcı Öğrenmeye Etkisi Üzerine Yapılan Araştırmalar

Bilgisayar destekli eğitimin öğrenci başarılarına ve kalıcı öğrenmeye etkileri üzerine birçok araştırma yapılmıştır. Araştırmalar genellikle ilköğretim öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Fen ve teknoloji eski adıyla Fen Bilgisi dersine yönelik çalışmalar bir hayli fazla olup sosyal bilimler alanında yapılan çalışmalar bir hayli sınırlı kalmıştır.

Eğitim ve öğretim sürecinin neticesinde öğrencilerde istendik davranışların meydana gelmesi hedeflenir. Davranışları kazandırabilmek adına da birçok yöntem kullanılır. Bu yöntemler arasında en etkili olanlarından biri de “Bilgisayar Destekli Eğitim’e dayalı yöntemlerdir. Bilgisayar Destekli Eğitim’e dayalı yöntemlerle öğrenciler daha hızlı ve kalıcı öğrenebilmekte, neticede de akademik yönden daha başarılı olabilmektedirler. Bu konuda yapılan çalışmalardan bazıları şunlardır:

Durukan (2011), bilgisayar destekli dil bilgisi öğretiminin 6.sınıf öğrencilerinin başarılarına etkisini incelemiştir. Durukan, araştırmayla bilgisayar destekli dil bilgisi öğretiminin geleneksel öğretime göre başarıyı daha fazla artırdığı, dil bilgisi kavram yanılgısını ise azalttığı sonuçlarına ulaşmıştır.

Hangül ve Uzel'in (2010) BDÖ'nün öğrencilerin matematik tutumuna etkisini araştırdığı çalışmada bilgisayar destekli yapılan matematik öğretiminin, yapılandırmacı yaklaşım esas alınarak yapılan öğretime oranla öğrenci tutumlarını olumlu yönde geliştirdiği ve öğrencilerinde Bilgisayar destekli öğretime yönelik olumlu görüş belirttikleri görülmüştür.

Özabacı ve Olgun'un 2010 yılında 142, 6.sınıf öğrencisi üzerinde yaptığı çalışmada bilgisayar destekli Fen Bilgisi dersinin öğrenci başarılarına etkisi araştırılmıştır. Araştırma sonucunda bilgisayar destekli Fen Bilgisi dersinde öğrenciler geleneksel yöntemle yapılan derse daha başarılı bulunmuştur.

Emrahoğlu ve Bülbül (2010), bilgisayar destekli eğitimle yapılan 9.sınıf Fizik dersinin öğrenci başarısına etkisini araştırmıştır. Araştırma sonucunda; bilgisayar destekli öğretim yöntemlerinden simülasyonlar ve animasyonlar öğrencilerin akademik başarılarını ve bilgilerin akılda kalıcılığını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Özel'in (2008) 105, 9.sınıf öğrencisi üzerinde bilgisayar destekli öğretimin biyoloji dersine yönelik tutum ve başarılarını incelemiştir. Araştırma sonucunda bilgisayar destekli öğretim materyalinin kullanıldığı grupta yer alan öğrencilerin akademik başarıları kontrol grubundaki öğrencilerden daha fazla bulunmuştur.

Tankut'un (2008) 40 7.sınıf öğrencisi üzerinde bir çalışma yürütmüştür. Çalışmada sonucunda bilgisayar destekli eğitimle yapılan Sosyal Bilgiler dersinde öğrenciler, geleneksel yöntemle yapılan derse göre daha başarılı bulunmuştur.

N. Kaya'nın (2008) yaptığı araştırmada, ilköğretim okullarında interaktif bilgisayar destekli öğretimin Sosyal Bilgiler dersinde kullanımının akademik başarıya etkililiği incelenmiştir. Araştırma sonucunda interaktif bilgisayar destekli öğretimin öğrencinin başarısını artırdığı tespit edilmiştir.

Camnalbur'un (2008) 1998-2007 yılları arasında bilgisayar destekli eğitimin geleneksel yöntemle yapılan eğitimle karşılaştırıldığı 78 çalışma incelenmiştir. Meta

analiz tekniği kullanılarak birleştirilen çalışmalar incelendiğinde; bilgisayar destekli ğretim yöntemiyle yapılan eğitim, geleneksel yöntemle yapılan eğitime göre daha başarılı bulunmuştur.

Demirer (2006), bilgisayar destekli ğretim yönteminin geleneksel yönteme göre daha etkili olup olamayacağını araştırmıştır. Araştırmasını toplam 71 öğrenciden oluşan 6.sınıf öğrencileri üzerinde yürütmüştür. Araştırma sonucunda bilgisayar destekli ğretim yöntemine göre Fen Bilgisi dersi işlenen sınıf, geleneksel yönteme göre ders işlenen sınıftan daha başarılı bulunmuştur.

Yenice, Sümer, Oktaylar, ve Erbil (2003), toplam 70 öğrenciden oluşan çalışmasında, 8.sınıf Fen Bilgisi dersi bilgisayar destekli ğretim yöntemiyle işlenmiştir. Bilgisayar destekli ğretim yöntemiyle ders işlenen sınıf, geleneksel yöntemle ders işlenen sınıfa göre daha başarılı bulunmuştur.

Akçay vd.'nin (2003) 2001-2002 eğitim-ğretim yılında 8.sınıf ğrencilerinin anlamakta zorlandıkları “Mol kavramı” ve “Avogadro sayısı” konularının kullanıldığı bilgisayar destekli programının ğrenci başarisına ve tutumlarına etkisini araştırdıkları çalışma, 152 öğrencinin katılımı gerçekleştirilerek sağlanmıştır. Araştırma sonucunda bilgisayar destekli ğretim modeli kullanılarak ğretim yapılan öğrenciler kontrol grubuna göre daha başarılı oldukları saptanmış; ğrencilerin Fen Bilgisi dersine olan tutumları da olumlu bulunmuştur.

Sulak (2002) 6.sınıf öğrencilerin bilgisayar destekli ğretim yöntemiyle işlenen derste başarılı olup olmadıklarını ortaya koymak için bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda öğrenciler bilgisayar destekli yöntemle işlenen matematik dersinde, geleneksel yöntemle işlenen derse göre daha başarılı oldukları görülmüştür.

Aşkar, Yavuz, ve Köksal'ın (1992) alışmasında, ilköğretim beşinci sınıf ğrencilerinin bilgisayar destekli öğrenmeye yönelik tutumları ve geleneksel sınıf ortamıyla bilgisayar destekli sınıf ortamı arasındaki farklara yönelik algıları araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar, öğrencilerin bilgisayarla öğrenmeyi eğlenceli ve ilginç bulduklarını, bilgisayarla çalışırken kendilerine güvenlerinin ve başarılarının arttığını göstermektedir.

YÖNTEM

3.1 Araştırmanın Modeli

Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmada betimsel araştırma modeli kullanılmıştır. “Betimsel araştırma, bir konudaki herhangi bir durumu saptamayı hedefleyen araştırma modelidir. Betimleyici araştırmalar bize o olgunun niçin öyle olduğunu, o ilişkinin niçin öyle kurulduğunu açıklamazlar, onun yerine olgularda neyin olduğunu, nelerin neler ile birlikte olduğunu bildirirler” (Arslanoğlu, 2013: 4).

3.2 Araştırmanın Çalışma Evreni ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Niğde İli’nde görev yapan Türkçe öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi gönüllülük esasına göre açıklamaya yanıt veren 108 Türkçe öğretmeni oluşturmaktadır.

Tablo 2 *Araştırma Örneklemine Cinsiyete Göre Dağılımı*

Cinsiyet	f	%
Erkek	51	47,2
Kadın	57	52,8
Toplam	108	100

Tablo 2’ye göre araştırma örneğinde yer alan 108 Türkçe öğretmeninden 51’i erkek; 57’si kadın öğretmenlerden oluşmaktadır.

Tablo 3 *Araştırma Örnekleminin Kıdem'e Göre Dağılımı*

Kıdem Yılı	f	%
0-5 yıl	11	10,2
6-10 yıl	48	44,4
11-15 yıl	37	34,3
16-20 yıl	9	8,3
21+	3	2,8
Toplam	108	100

Tablo 3'e göre araştırma örnekleminde yer alan 108 Türkçe öğretmeninden 11'i 0-5 yıllık; 48'i 6-10 yıllık; 37'si 11-15 yıllık; 9'u 16-20 yıllık; 3'ü ise 21 yıl ve üzeri kıdeme sahiptirler.

Tablo 4 *Araştırma Örnekleminin Gelir Durumuna Göre Dağılımı*

Gelir Durumu	f	%
0-1500	1	,9
1501-2000	69	63,9
2001-2500	36	33,3
2500+	2	1,9
Toplam	108	100,0

Tablo 4'e göre araştırma örnekleminde yer alan 108 Türkçe öğretmeninden 1'i 0-1500; 69'u 1500-2000; 36'sı 2001-2500; 2'si 2500 üzeri gelire sahiptirler.

Tablo 5 *Araştırma Örnekleminin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı*

Eğitim Durumu	f	%
Lisans	101	93,5
Yüksek Lisans	6	5,6
Doktora	1	,9
Toplam	108	100,0

Tablo 5'e göre araştırma örnekleminde yer alan 108 Türkçe öğretmeninden 101'i lisans; 6'sı yüksek lisans; 1'i doktora mezunlardır.

Tablo 6 *Araştırma Örnekleminin Bilgisayar Kullanma Sürelerine Göre Dağılımı*

Bilgisayar Kullanma Süresi	f	%
0-1 saat	43	39,8
1-2 saat	43	39,8
2-3 saat	12	11,1
3-4 saat	8	7,4
4+	2	1,9
Toplam	108	100,0

Tablo 6'ya göre araştırma örnekleminde yer alan 108 Türkçe öğretmeninden 43'ü bilgisayarı günde 0-1 saat arasında; 43'ü 1-2 saat arasında; 12'si 2-3 saat arasında; 8'i 3-4 saat arasında; 2'si ise günde 4 saattten fazla bilgisayar kullanmaktadır.

Tablo 7 *Araştırma Örnekleminin Kendine Ait Bilgisayarı Olmalarına Göre Dağılımı*

Bilgisayar Sahipliği	f	%
Evet	97	89,8
Hayır	11	10,2
Toplam	108	100,0

Tablo 7'ye göre araştırma örnekleminde yer alan 108 Türkçe öğretmeninden 97'sinin kendilerine ait bilgisayarları olmakla beraber; 11'inin ise kendilerine ait bilgisayarları bulunmamaktadır.

3.3 Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama aracı olarak iki ölçek kullanılmıştır. Bunlar: “Bilgisayar Destekli Eğitime İlişkin Tutum Ölçeği” ve “Teknolojiye Yönelik Tutum Ölçeği”dir.

3.3.1 Bilgisayar Destekli Eğitime İlişkin Tutum Ölçeği

Araştırmada veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgiler Formu” ve A. Arslan (2006) tarafından geliştirilen “Bilgisayar Destekli Eğitim Yapmaya İlişkin Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Kişisel Bilgiler Formunda, ankete katılanların cinsiyet, yaş, kıdem, eğitim, maddi durum, bilgisayar karşısında geçirilen süre ve bilgisayar sahibi olup olmaması yer almıştır. Bilgisayar Destekli Eğitim Yapmaya İlişkin Tutum Ölçeği ise Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitim yapmaya ilişkin tutumlarının tespiti için hazırlanmıştır. A. Arslan (2006) ölçeği geliştirirken 151 öğrenciden faydalanmış, 41 maddelik bir deneme formu oluşturmuş, uygulama sonucunda faktör yükleri ile madde-toplam korelasyon katsayısı düşük olan maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Neticede 20 maddeden oluşan ölçek oluşturulmuştur. 20 maddenin 10'u olumlu, 10'u olumsuzdur. Ölçeğin Cronbach- alpha güvenirlik katsayısı 0.93 olarak bulunmuştur.

3.3.1.1 Bilgisayar Destekli Eğitime İlişkin Tutum Ölçeğinin Geçerliliğine ve Güvenilirliğine İlişkin Bulgular

Araştırma için ölçeğin geçerliğini tespit etmek amacıyla faktör analizi yapılmasına karar verilmiştir. Ölçeğin öncelikli olarak, faktör analizine uygun olup olmadığını anlamak amacıyla KMO ve Barlett testi yapılmıştır. Bu kapsamda KMO testi ölçüm sonucunun .50 ve daha üstü, Barlett küresellik testi sonucunun da istatistiksel olarak anlamlı olması gerekmektedir (Jeong, 2004: 70). Bu çalışma sonucunda KMO testi sonucu .81, Barlett küresellik testi de ($P < 0.01$) anlamlı bulunmuş ve ölçeğe faktör analizi yapılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan faktör analizi sonucunda, 20 sorudan oluşan ölçekte herhangi bir faktörde yer almayan ya da .40 sınır değerinin altında kalan madde (20) atıldıktan sonra ölçek 19 madde üzerinden değerlendirilmiş ve bu analiz sonucunda da faktör ortak varyansının .56 ila .84 arasında olduğu görülmüştür. Faktör analizine ilişkin yamaç eğrisi grafiği ve temel bileşenler analizi sonucunda döndürülmüş faktör yük değeri incelendiğinde ölçeğin bu çalışmada beş faktörlü olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ölçeğin faktör boyutlarının toplamı ölçeğin %68,23'ünü açıklamaktadır. Bu sonuca göre ölçeğin geçerlilik düzeyinin yüksek olduğu söylenebilmektedir.

Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin bulgular için Cronbach Alfa katsayıları hesaplanmış ve ölçeğin tamamında Cronbach alfa değeri .54 olarak bulunmuştur. Bu sonuca göre ölçeğin güvenilir olduğu söylenebilmektedir.

3.3.2 Teknolojiye Yönelik Tutum Ölçeği

Araştırmada ayrıca Kıyıcı (2008) tarafından geliştirilen “Teknolojiye Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçme aracının geçerlilik çalışmasından sonra iç geçerliliğini sağlama çalışmaları için ölçme aracı On Dokuz Mayıs Üniversitesi’nde öğrenim gören 251 öğretmen adayına pilot uygulama olarak uygulanmıştır. İç geçerlilik çalışmalarında ölçeğin hesaplanan iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alpha) değeri .9798 olarak hesaplanmıştır.

3.3.2.1 Teknolojiye Yönelik Tutum Ölçeğinin Geçerliliğine ve Güvenilirliğine İlişkin Bulgular

Araştırma için ölçeğin geçerliğini tespit etmek amacıyla faktör analizi yapılmasına karar verilmiştir. Ölçeğin öncelikli olarak, faktör analizine uygun olup olmadığını anlamak amacıyla KMO ve Barlett testi yapılmıştır. Bu kapsamda KMO testi ölçüm

sonucunun .50 ve daha üstü, Barlett küresellik testi sonucunun da istatistiksel olarak anlamlı olması gerekmektedir (Jeong, 2004: 70). Bu çalışma sonucunda KMO testi sonucu .85, Barlett küresellik testi de ($P<0.01$) anlamlı bulunmuş ve ölçeğe faktör analizi yapılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan faktör analizi sonucunda, 100 sorudan oluşan ölçekte herhangi bir faktörde yer almayan ya da .40 sınır değerinin altında kalan madde (17, 19, 20, 23, 24, 27, 28, 46, 49, 52, 54, 56, 58, 59, 70, 71, 72, 73, 75, 76, 77, 78, 79, 80) atıldıktan sonra ölçek 76 madde üzerinden değerlendirilmiş ve bu analiz sonucunda da faktör ortak varyansının .71 ila .90 arasında olduğu görülmüştür. Faktör analizine ilişkin yamaç eğrisi grafiği ve temel bileşenler analizi sonucunda döndürülmüş faktör yük değeri incelendiğinde ölçeğin bu çalışmada on bir faktörlü olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ölçeğin faktör boyutlarının toplamı ölçeğin %81,43'ünü açıklamaktadır. Bu sonuca göre ölçeğin geçerlilik düzeyinin yüksek olduğu söylenebilmektedir.

Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin bulgular için Cronbach Alfa katsayıları hesaplanmış ve ölçeğin tamamında Cronbach alfa değeri .99 olarak bulunmuştur. Bu sonuca göre ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğu söylenebilmektedir.

3.4 Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Veriler bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra “Kişisel Bilgiler Formu” ve “Bilgisayar Destekli Eğitim Yapmaya İlişkin Tutum Ölçeği” ve “Teknolojiye Yönelik Tutum Ölçeği”nden elde edilen verilerin çözümlemesinde Araştırmada çözümlemeler için “SPSS Paket Programı” kullanılmıştır.

Toplanan verilerin çözümlemesine geçilmeden önce anketlere birer sıra numarası verilmiştir. Değerlendirmeler 108 ölçek üzerinden yapılmıştır. Verilerin çözümlemesinde, öğretmenlerin verdikleri yanıtların puanlarını hesaplamak amacıyla da ölçekte yer alan olumlu maddelerde 1-5 aralıkları temel alınarak yorumlanmıştır. Alt problemlere ilişkin bulgular, bağımsız t, Mann Whitney-U testi ve Kruskal Wallis testi ile analiz edilmiştir.

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1 Problem Cümlesine İlişkin Bulgular

Tablo 8 *Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumları arasındaki ilişkiye yönelik korelasyon tablosu*

Korelasyon	BDE	BYT
r	1	-,117
BDE p		,227
n	108	108
r	-,117	1
BYT p	,227	
n	108	108

Tablo 8 incelendiğinde Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumları ile teknolojiye yönelik tutumları arasında negatif yönlü düşük düzeyde ve anlamsız bir ilişki bulunmaktadır.

Buna göre Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumları ile teknolojiye yönelik tutumları arasında bir ilişki bulunmamaktadır. Öğretmenler, sürekli yenilenen teknoloji karşısında kayıtsız kalmamakta, bilgisayar, tablet bilgisayar, akıllı cep telefonları vb. teknolojik aletleri kullanabilmektedirler. Bununla beraber; teknolojik aletlerin hemen hemen her öğretmen tarafından kullanılmasının doğal bir yansıması olarak öğretmenlerin bilgisayar destekli eğitime yönelik tutumlarının da olumlu olması beklenmektedir.

Öğretmenlerin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik olumlu tutumlarının yüksek olması, onların teknolojiyi ve bilgisayarı eğitim süreci içerisinde bir ihtiyaç ve araç olarak algıladıkları şeklinde yorumlanabilir. Araştırma neticesinde elde edilen bu sonuç, eğitimde teknoloji kullanılmasını ve aynı zamanda eğitimde teknoloji kullanımını yaygınlaştırma açısından önemli bir bulgu olarak kabul edilebilir. Bu durumda öğretmenlerin, teknolojiyi eğitim amaçlı olarak kullandıkları ya da kullanmaya taraftar oldukları söylenebilir.

4.1.1 Araştırmanın İlk Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 9 *Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumlarının cinsiyete göre farklılığını gösteren bağımsız t testi sonuçları*

Ölçek	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	s	t	p
BDE	Erkek	51	2,98	,34	,135	,893
	Kadın	57	2,99	,24		
BYT	Erkek	51	4,06	,64	4,893	,000*
	Kadın	57	3,42	,71		

Tablo 9 incelendiğinde, Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumları ($t_{(106)} = .135$, $P > 0,05$) cinsiyete göre farklılık göstermemektedir. Türkçe öğretmenlerinin teknolojiye yönelik tutumları ise ($t_{(106)} = 4.893$, $P < 0,05$) cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Ortalamalar incelendiğinde farkın erkek öğretmenler lehine olduğu görülmektedir.

Literatürde yer alan bazı çalışmalarda öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumları cinsiyet yönünden incelendiğinde farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Kadın ve erkek öğretmenler bilgisayar destekli eğitime genel olarak olumlu bakmaktadırlar.

Türkçe öğretmenlerinin teknolojiye yönelik tutumları cinsiyete göre incelendiğinde bulgular erkek öğretmenler lehinedir. Yani erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre teknolojiye yönelik tutumları daha olumludur. Bu durum, erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlerden daha fazla teknolojik araç-gereçlerle ilgilenmelerinin ve kullanmalarının bir sonucu olarak görülebilir.

4.1.2 Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 10 *Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumlarının kıdeme göre farklılığını gösteren Kruskal Wallis testi sonuçları*

Ölçek	Kıdem	n	Sıra Ortalaması	sd	X^2	p
BDE	0-5 yıl	11	61,36	4	6,881	,142
	6-10 yıl	48	56,63			
	11-15 yıl	37	52,76			
	16-20 yıl	9	33,56			
	21 üstü	3	79,67			
BYT	0-5 yıl	11	48,41	4	2,774	,596
	6-10 yıl	48	55,19			
	11-15 yıl	37	58,55			
	16-20 yıl	9	48,78			
	21 üstü	3	33,00			

Tablo 10’da görüldüğü üzere, Türkçe öğretmenlerin kıdemlerine göre bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumları ($X^2_{(4)}=6,881$; $p>0,05$) ve teknolojiye yönelik tutumları ($X^2_{(4)}=2,774$; $p>0,05$) arasında anlamlı fark olmadığı yapılan Kruskal Wallis H testi sonucunda bulunmuştur.

Buna göre, Türkçe öğretmenlerinin kıdemlerine göre bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumları kıdemlerine göre farklılık göstermemektedir. Öğretmenler kıdemleri artmasına rağmen teknolojiyi kullanabilmekte olduklarını ve bunun sonucunda da bilgisayar destekli eğitime yönelik tutumlarının da olumlu yönde etkilendikleri söylenebilir. Literatürde yer alan çalışmalar da bu bulguları destekler niteliktedir.

4.1.3 Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 11 Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumlarının aylık gelirlerine göre farklılığını gösteren Kruskal Wallis testi sonuçları

Ölçek	Aylık Gelir	n	Sıra Ortalaması	sd	X^2	p	Farkın Kaynağı (MWU)
BDE	0-1500 TL (1)	1	63,00	3	2,922	,404	---
	1501-2000 TL (2)	69	58,11				
	2001-2500 TL (3)	36	47,29				
	2500 üstü (4)	2	55,50				
BYT	0-1500 TL (1)	1	45,00	3	8,675	,034*	2-3 3-4
	1501-2000 TL (2)	69	50,67				
	2001-2500 TL (3)	36	64,53				
	2500 üstü (4)	2	11,00				

* $P<0,05$

Tablo 11 incelendiğinde, Türkçe öğretmenlerinin aylık gelirlerine göre bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumları ($X^2_{(3)}=2,922$; $p>0,05$) anlamlı farklılık göstermemektedir. Buna göre; öğretmenlerin aylık gelirleri ne olursa olsun bir bilgisayar sahibi olmakta ve bilgisayarları, gelişen internet teknolojisinin de etkisiyle kullanarak deneyimlerini artırmaktadırlar. Artan bilgisayar deneyimlerinin öğretmenlerin bilgisayar destekli eğitime olan tutumlarını, görüşlerini olumlu yönde etkilediği düşünülebilir.

Türkçe öğretmenlerin aylık gelirlerine göre teknolojiye yönelik tutumları ise ($X^2_{(3)}=8,675$; $p<0,05$) anlamlı farklılık göstermektedir. Farkın kaynağını tespit etmek amacıyla yapılan Mann Whitney U testinde farkın 2 ile 3 ve 3 ile 4. gruplar arasında ve 3. gruptakiler lehine olduğu görülmektedir. Başka bir deyişle 2001-2500 TL aylık gelire sahip öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumları diğer gruplarda yer alan öğretmenlerden istatistiksel olarak farklı çıkmaktadır. Araştırma bulgularına göre; Türkçe öğretmenlerin aylık gelirlerine göre teknolojiye yönelik tutumları incelendiğinde; aylık geliri 1500 TL'nin altında olan öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumlarının diğer gelir gruplarından az olmasının nedeni, öğretmenlerin gelirlerinin az olması nedeniyle istenilen düzeyde teknolojik araçlara sahip olamamaları görülebilir. Gelir arttıkça öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumları da artmaktadır. Nitekim 2001-2500 TL aylık gelire sahip olanların teknolojiye yönelik tutumlarının diğer gruptakilere göre daha olumlu olduğu görülmektedir. Buna karşın 2500 TL ve üstü gelir grubuna dahil olan öğretmenler ise tutumlarının diğer gelir gruplarındaki öğretmenlerden daha yüksek olmamasının nedeni; bu gelir grubundaki öğretmenlerin en pahalı teknolojik aletleri elde edip kullanmakta oldukları tahmin edilebilir. Fakat Guthrie'in öğrenme kuramına göre; yeni şeyler dikkati daha fazla çekmekte ve kolay öğrenilmektedir. Buna karşın insanların aşına oldukları şeylerde yenilik uyarısı da eskimekte ve bu da motivasyonu düşürmektedir (Akt: Rıza, 2001: 45-46). Gelir düzeyi yüksek öğretmenlerin de en yeni teknolojik aletlere diğerlerinden daha kısa zamanda sahip olup kullanmalarının; teknolojik araçlardaki çekiciliğin ve teknolojiye olan ilgi motivasyonlarının azalmasına neden olduğu düşünülebilir.

4.1.4 Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 12 *Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumlarının eğitim durumlarına göre farklılığını gösteren Kruskal Wallis testi sonuçları*

Ölçek	Eğitim Durumu	n	Sıra Ortalaması	sd	X^2	p
BDE	Lisans	101	53,59	2	1,791	,408
	Yüksek Lisans	6	70,92			
	Doktora	1	48,00			
BYT	Lisans	101	54,50	2	2,798	,247
	Yüksek Lisans	6	62,58			
	Doktora	1	6,00			

Tablo 12’de görüldüğü üzere, Türkçe öğretmenlerin eğitim durumlarına göre bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumları ($X^2_{(2)}=1,791$; $p>0,05$) ve teknolojiye yönelik tutumları ($X^2_{(2)}=2,798$; $p>0,05$) arasında anlamlı fark olmadığı yapılan Kruskal Wallis H testi sonucunda bulunmuştur.

Bulgulara göre Türkçe öğretmenlerinin eğitim durumları bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumları arasında bir ilişki görünmemektedir. Araştırma bulgularına göre; eğitim durumları ne olursa olsun öğretmenlerin genelinin bilgisayarları ve teknolojik araç-gereçleri kullandıkları, elde edilen bilgisayar ve teknoloji deneyimleri neticesinde de, öğretmenlerin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumlarının da olumlu olduğu söylenebilir.

4.1.5 Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 13 *Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumlarının bilgisayar kullanma sürelerine göre farklılığını gösteren Kruskal Wallis testi sonuçları*

Ölçek	Bilgisayar Kullanma Süresi	n	Sıra Ortalaması	sd	X^2	p	Farkın Kaynağı (MWU)
BDE	0-1 saat (1)	43	60,66	4	6,754	,149	---
	1-2 saat (2)	43	54,78				
	2-3 saat (3)	12	34,63				
	3-4 saat (4)	8	49,56				
	4 saat ve üstü (5)	2	55,00				
BYT	0-1 saat (1)	43	32,95	4	38,638	,000*	1-2
	1-2 saat (2)	43	64,09				1-3
	2-3 saat (3)	12	72,00				1-4
	3-4 saat (4)	8	79,75				1-5
	4 saat ve üstü (5)	2	105,50				2-5 3-5

*P<0,05

Tablo 13 incelendiğinde, Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar kullanma sürelerine göre bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumları ($X^2_{(4)}=6,754$; $p>0,05$) anlamlı farklılık göstermemektedir. Araştırma bulgularına göre; Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar kullanım sıklığına göre, bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumlarında farklılık görülmemesinin nedeni; değişen koşullar ve her alanda teknoloji kullanımının gerekliliğinin öğretmenlerin de teknolojiyi eğitim sürecinde kullanmaları gerekliliğine inanmış olmaları olarak görülebilir.

Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar kullanma sürelerine göre teknolojiye yönelik tutumları ise ($X^2_{(4)}=38,638$; $p<0,05$) anlamlı farklılık göstermektedir. Farkın kaynağını tespit etmek amacıyla yapılan Mann Whitney U testinde farkın 1 ile 2, 1 ile 3, 1 ile 4, 1 ile 5 arasında 1. gruptakiler aleyhine ve 2 ile 5, 3 ile 5 arasında 5. gruptakiler lehine olduğu görülmektedir. Araştırma bulgularına göre; bilgisayar kullanma süresinin artmasının teknolojiye yönelik tutumu da arttırdığı görülmektedir. Araştırma bulgularına göre, bilgisayar kullanma süresinin artması yani bilgisayar ile yaşanan deneyimin artması teknolojiye yönelik olumlu tutumların bir işareti olarak görülebilir.

4.1.6 Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 14 Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumlarının bilgisayara sahip olma durumlarına göre farklılığını gösteren Kruskal Wallis testi sonuçları

Ölçek	Bilgisayara Sahip Olma	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
BDE	Evet	97	53,62	5201,00	448,00	,383
	Hayır	11	62,27	685,00		
BYT	Evet	97	58,55	5679,00	141,00	,000*
	Hayır	11	18,82	207,00		

Tablo 14 incelendiğinde, Türkçe öğretmenlerinin bilgisayara sahip olma durumlarına göre bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumları ($U=448.00$, $p>0.05$) arasında anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma bulgularında, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun bilgisayar sahibi olduğu görülmektedir. Bilgisayar kullanım süreleri de göz önüne alındığında; öğretmenler sahibi oldukları bilgisayar karşısında en azından günde birkaç saat geçirdiği görülmektedir. Artan bilgisayar deneyimi neticesinde; öğretmenlerin bilgisayar destekli eğitime olan tutumlarının da olumlu yönde etkilendiği düşünülebilir.

Türkçe öğretmenlerinin bilgisayara sahip olma durumlarına göre teknolojiye yönelik tutumları ($U=141.00$, $p<0.05$) arasında anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Farkın kaynağını tespit etmek amacıyla sıra ortalamaları incelendiğinde farkın bilgisayar sahibi olanlar lehine olduğu görülmektedir. Türkçe öğretmenlerinin bilgisayara sahip olma durumlarına göre teknolojiye yönelik tutumları incelendiğinde ise; bilgisayar sahibi olan öğretmenlerin bilgisayar sahibi olmayan öğretmenlere göre teknolojiye yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu görülmektedir. Buna göre, öğretmenlerin bilgisayar ve teknolojik araç-gereçlerle mümkün oldukça erken tanıştırılmaları onların bilgisayara ve bunun neticesinde bilgisayar destekli eğitime yönelik olumlu tutum geliştirmelerini sağlayacaktır. Bu bulgu, Milli Eğitim Bakanlığının yürütmüş olduğu başta Fatih Projesi gibi projelerin ve çalışmaların öğretmenler tarafından olumlu karşılandığı anlamına geldiği söylenebilir. Araştırma bulguları alan yazındaki diğer araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmada elde edilen bulgular ve yorumlara göre varılan sonuç ve öneriler yer almaktadır.

5.1 Sonuçlar

Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanan bu araştırmada; Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumlarının olumlu olduğu görülmüştür.

Öğretmenlerin bilgisayar destekli eğitime yönelik tutumlarının incelendiği; Karadağ vd. (2008), Kuş (2005), Çelik ve Bindak (2005), ve Choi'nin (1992) çalışmalarının sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Öğretmen adaylarının bilgisayar destekli eğitime yönelik tutumlarının incelendiği, Şahin ve Akçay (2011), Kutluca ve Ekici (2010), Bindak vd. (2009), Başarıcı ve Ural'ın (2009) öğretmen adaylarının bilgisayar destekli eğitime yönelik tutumlarına yönelik çalışmalarında da öğretmen adaylarının bilgisayar destekli eğitime yönelik tutumlarının olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumlarının incelendiği, Karasakaloğlu vd. (2011), Pala (2006), Akbaba ve Kurubacak (1999), Choi'nin (1992) çalışmalarında da öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumlarının olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının teknolojiye yönelik tutumlarının incelendiği Ekici'nin (2008) araştırmasında da öğretmen adaylarının teknolojiye yönelik tutumlarının olumlu olduğu görülmüştür.

“Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumları arasındaki ilişki ne düzeydedir?” araştırmanın problem cümlesidir. Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumları ile teknolojiye yönelik tutumları arasında negatif yönlü düşük düzeyde ve anlamsız bir ilişki bulunmaktadır.

Araştırmanın birinci alt problemi; Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumlarının, öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bu doğrultuda birinci alt probleme ilişkin aşağıda belirtilen sonuçlara ulaşılmıştır:

Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumları cinsiyete göre farklılık göstermemektedir. Araştırma bulguları, Kuş'un 2005 yılında 241 ilköğretim ve ortaöğretim öğretmenleriyle yaptığı çalışmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Bu araştırma bulguları aynı zamanda; Şahin ve Akçay'ın 2011 yılında Türkçe öğretmeni adaylarının bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumlarının incelenmesine yönelik yaptıkları araştırma, Bindak vd.'nin (2009) ortaöğretim matematik öğretmen adaylarının bilgisayar destekli eğitime yönelik tutumlarını inceledikleri araştırma ve Başarıcı ve Ural'ın (2009) bilgisayar öğretmen adaylarının bilgisayar destekli eğitime yönelik tutumlarının incelendiği araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Türkçe öğretmenlerinin teknolojiye yönelik tutumları ise cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Ortalamalar incelendiğinde farkın erkek öğretmenler lehine olduğu görülmektedir. Jackson, Ervin, Gardner, ve Schmitt (2001) erkek ile kadın öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumlarını karşılaştırdıklarında; bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre bilgisayara karşı tutumlarının daha zayıf olduğunu saptamışlardır. Ekici'nin (2008) 215 teknik öğretmen ve 340 teknik öğretmen adayının teknolojiye yönelik tutumlarının karşılaştırılmasını yaptığı çalışma bulgularında da; erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre teknolojiye yönelik tutumlarının daha yüksek çıktığı görülmüştür. Erkeklerin bilgisayara yönelik tutumlarının kadınlara göre daha olumlu olduğu (Roussos, 2004) ve bunun yanında kadınların bilgisayara yönelik tutumlarının erkeklerinkinden daha olumlu bulunduğu çalışmalara da rastlanmaktadır (Rugayah, Hashim ve Wan, 2004). Bulgular, yapılan bu araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir (Akt: Çelik ve Bindak, 2006:36).

Araştırmanın ikinci alt problemi; Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumlarının, öğretmenlerin kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bu doğrultuda ikinci alt probleme ilişkin aşağıda belirtilen sonuçlara ulaşılmıştır:

Türkçe öğretmenlerin kıdemlerine göre bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumları arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

Karasakaloğlu vd. 2011 yılında yaptıkları çalışmada; Türkçe öğretmenlerinin teknolojiye yönelik tutumlarının öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre farklılık göstermediği görülmektedir. Pala'nın 2006 yılında İlköğretim Birinci Kademe

Öğretmenlerinin Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutumları üzerine yaptığı çalışmada da öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumlarının hizmet yıllarına göre bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Bulgular, yapılan bu çalışmaların sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Araştırmanın üçüncü alt problemi; Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumlarının, öğretmenlerin aylık gelirlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bu doğrultuda üçüncü alt probleme ilişkin aşağıda belirtilen sonuçlara ulaşılmıştır:

Türkçe öğretmenlerinin aylık gelirlerine göre bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Türkçe öğretmenlerin aylık gelirlerine göre teknolojiye yönelik tutumları ise anlamlı farklılık göstermektedir. Farkın kaynağını tespit etmek amacıyla yapılan Mann Whitney U testinde farkın 2 ile 3 ve 3 ile 4. gruplar arasında ve 3. gruptakiler lehine olduğu görülmektedir. Başka bir deyişle 2001-2500 TL aylık gelire sahip öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumları diğer gruplarda yer alan öğretmenlerden istatistiksel olarak farklı çıkmaktadır.

Araştırmanın dördüncü alt problemi; Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumlarının, öğretmenlerin eğitim durumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bu doğrultuda dördüncü alt probleme ilişkin aşağıda belirtilen sonuçlara ulaşılmıştır:

Türkçe öğretmenlerin eğitim durumlarına göre bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumları ve teknolojiye yönelik tutumları arasında anlamlı fark olmadığı yapılan Kruskal Wallis H testi sonucunda bulunmuştur.

Pala'nın 2006 yılında İlköğretim Birinci Kademe Öğretmenlerinin Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutumları üzerine yaptığı çalışmada da öğretmenlerin hizmet yılına göre eğitim teknolojilerine yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur.

Araştırmanın beşinci alt problemi; Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumlarının, öğretmenlerin günlük bilgisayar kullanım sürelerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bu doğrultuda beşinci alt probleme ilişkin aşağıda belirtilen sonuçlara ulaşılmıştır:

Türkçe öğretmenlerin bilgisayar kullanma sürelerine göre bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumları anlamlı farklılık göstermemektedir.

Türkçe öğretmenlerin bilgisayar kullanma sürelerine göre teknolojiye yönelik tutumları ise anlamlı bir farklılık göstermektedir. Farkın kaynağını tespit etmek amacıyla yapılan Mann Whitney U testinde farkın 1 ile 2, 1 ile 3, 1 ile 4, 1 ile 5 arasında 1. gruptakiler aleyhine ve 2 ile 5, 3 ile 5 arasında 5. gruptakiler lehine olduğu görülmektedir. Başka bir deyişle bilgisayar kullanma süresinin artması teknolojiye yönelik tutumu da arttırmaktadır.

Gökçe, (2004) çalışmasında eğitim fakültesi ilköğretim bölümünde okuyan öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarını incelemiştir. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarının olumlu, “her gün sürekli” ve “her gün birkaç saat” bilgisayar kullanan öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarının bilgisayarı daha az sıklıkla kullanan öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu bulgular yapılan bu çalışmayı destekler niteliktedir.

Asan’ın (2000) Karadeniz Teknik Üniversitesinde okuyan öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarını belirlemek üzere yaptığı; Akbaba ve Kurubacak’ın (1999) ve Spiegel’in (2001) yılında yaptıkları araştırmada bilgisayar kullanma süresinin bilgisayara yönelik tutumlar üzerinde etkisinin olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Bindak vd’nin (2009) yaptıkları araştırma bulgularına göre de; bilgisayarla yaşanan deneyim, öğretmen adaylarının BDE’ye yönelik tutumlarının olumlu düzeyde etkilenmesine neden olmaktadır.

Araştırmanın altıncı alt problemi; Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumlarının, öğretmenlerin bilgisayar sahibi olup olmamalarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Bu doğrultuda altıncı alt probleme ilişkin aşağıda belirtilen sonuçlara ulaşılmıştır:

Türkçe öğretmenlerinin bilgisayara sahip olma durumlarına göre bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumları arasında anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bulgular, Şahin ve Akçay’ın 2011 yılında Türkçe öğretmeni adaylarının bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumlarının incelenmesine yönelik yaptıkları araştırma;

Kutluca ve Ekici'nin (2010) 135 öğretmen adayının BDE'ye ilişkin tutumlarını tespit etmek amacıyla yaptıkları çalışma ve Bindak vd'nin (2009) yaptıkları araştırma bulgularıyla örtüşmektedir.

Türkçe öğretmenlerinin bilgisayara sahip olma durumlarına göre teknolojiye yönelik tutumları arasında anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Farkın kaynağını tespit etmek amacıyla sıra ortalamaları incelendiğinde farkın bilgisayar sahibi olanlar lehine olduğu görülmektedir. Çelik ve Bindak'ın (2005) ilköğretimde görev yapan 241 öğretmene bilgisayara yönelik tutumlarını incelemek amacıyla anket uygulamıştır. Araştırma sonuçları bu çalışmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

5.2 Öneriler

Bu kısımda, araştırmadan elde edilen sonuçlar ışığında oluşturulan öneriler yer almaktadır.

1. Bu çalışmanın sonuçlarının geçerliliğinin test edilmesi için, benzer çalışmalar yapılabilir.
2. Bu çalışmaya benzer bir çalışma Türkiye'nin farklı illerinde uygulanarak iller arasında Türkçe öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumlarının incelenmesi yapılabilir.
3. Bu araştırma Türkçe öğretmenlerine yönelik olarak hazırlanmıştır. Farklı branşlardaki öğretmenlerin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumlarının incelenmesi yapılabilir.
4. Bu araştırma öğretmenler üzerinde yapılmıştır. Buna benzer bir çalışma öğretmen adayları üzerinde yapılabilir.
5. Yenilenen 4+4+4 eğitim sistemiyle okullarımız; ilkokul, ortaokul ve lise olarak adlandırılmıştır. Araştırmacılar; ilkokul, ortaokul ve lise öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ve teknolojiye yönelik tutumları arasındaki ilişki okul türü bakımından incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, K. Ü. (1996). *Etkili Öğrenme ve Öğretme*. İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
- Akbaba, S., ve Kurubacak, G. (1999). Teachers' Attitudes towards Technolog. *CSS Journal Computers in the Social Studies (Computers in the Social Studies: A Journal for Teacher)*, 7(2), 833-836.
- Akçay, H., Tüysüz, C., ve Feyzioğlu, B. (2003). Bilgisayar Destekli Fen Bilgisi Öğretiminin Öğrenci Başarısına ve Tutumuna Etkisine bir Örnek: Mol Kavramı ve Avogadro Sayısı. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*.
- Akkoyunlu, B. (1995). Bilgi Teknolojilerinin Okullarda Kullanımı ve Öğretmenlerin Rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 105-109.
- Akkoyunlu, B. (1998a)“Eğitimde Teknolojik Gelişmeler”, Çağdaş Eğitimde Yeni Teknolojiler, Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1021, Eskişehir, 1-12.
- Akkoyunlu, B. (1998b). Bilgisayar ve Eğitimde Kullanılması. *Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim*, 33-45.
- Akpınar, Y. (1999). *Bilgisayar Destekli Öğretim ve Uygulamalar*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aksoy, H. H. (2005). Medya ve Bilgisayar Teknolojisinin Eğitimde Kullanımının Etkileri Üzerine Eleştirel Görüşler. *Eğitim Bilim Toplum*, ss.54-67. 06 2013, 15 tarihinde http://edebiyatvetasarim.blogspot.com/2007/07/medya-ve-bilgisayar-teknolojisinin_18.html adresinden alındı
- Aktepe, V. (2005). *Eğitimde Bireyi Tanımanın Önemi*. Kırşehir: Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi.
- Albion, P. (1999). Self-efficacy beliefs as an indicator of teachers' preparednessfor teaching with technology. *Computersin the Social Studies*, 7(4). 06 09, 2013 tarihinde <http://www.cssjournal.com/albion.html> adresinden alındı
- Alıcıgüzel, İ. (1979). *İlk ve Orta Dereceli Okullarda Öğretim*. Ankara: İnkılap ve Aka Kitabevi.

- Alkan, C. (1974). Eğitim Teknolojisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 7(1), 339-345.
- Alkan, C. (1979). *Eğitim Ortamları*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Alkan, C. (1984). *Eğitim Teknolojisi* (3. b.). Ankara.
- Alkan, C. (1997). *Eğitim Teknolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Alkan, C. (2005). *Eğitim Teknolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Alpar, D., Batdal, G., ve Avcı, Y. (2007). Öğrenci Merkezli Eğitimde Eğitim Teknolojileri Uygulamaları. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*(7), 19-31.
- Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı. (1990-1994). <http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan6.pdf> adresinden alındı
- Arslan, A. (2006). Bilgisayar Destekli Eğitim Yapmaya İlişkin Tutum Ölçeği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 24-33.
- Arslan, B. (2003). Bilgisayar Destekli Eğitime Tabi Tutulan Ortaöğretim Öğrencileriyle Bu Süreçte Eğitici Olarak Rol Alan Öğretmenlerin BDE'e İlişkin Görüşleri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 2(4), 67-75.
- Arslanoğlu, İ. (2013, Mayıs 28). 06 15, 2013 tarihinde www.gazi.edu.tr:8080/~iarslan/Farastek.doc adresinden alındı
- Asan, A. (2000). Preservice teachers' perception of computer: Time dependent computer attitude survey. *VA: Association for the Advancement of Computing in Education*, 934-938.
- Aşkar, P., Yavuz, H., ve Köksal, M. (1992). Students' perception of computer assisted instruction environment and their attitudes towards computer assisted learning. *Educationl Research*, 34(2), 133-138.

- Atman, Ç. (2005). Matematik Öğretmenlerinin Bilgisayar Kullanımına İlişkin Yeterlikleri (Eskişehir İli Örneği). Eskişehir: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Avcı, Ü. (2010). *Eğitimde Materyal Tasarımı ve Kullanımı, Bilgisayar Destekli Eğitim*. 06 15, 2013 tarihinde http://moodle.midas.baskent.edu.tr/http://moodle.midas.baskent.edu.tr/file.php/4/ders_notlari/Bilgisayar_Destekli_Egitim_ve_e-Ogrenme_-_Ders_Notu.pdf adresinden alındı
- Aydın, B., Doğan, S., ve Kınay, S. (2012). Evaluation of Pre-Service Teachers' View on Material Design Skills and Using Technology in Education. *International Journal of Instructional Technology and Distance Learning*, 9(1), 101-109.
- Baltürk, M. (2006). *Fen Bilgisi Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Laboratuvar Kullanımında Karşılaştıkları Zorluklar ve Çözüm Önerileri*. Haziran : Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Başar, H. (2001). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Başarıcı, R., ve URAL, A. (2009). Bilgisayar Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Destekli Eğitime Yönelik Tutumları. *International Online Journal of Educational Sciences*, 1(1), 165-176.
- Baykal, A. (1986, Eylül). Bilgisayar Destekli Öğretim. *Yaşadıkça Eğitim*, 30-31.
- Bayram, S. (1999). *Bilgisayar Destekli Öğretim Teknolojileri*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Bialo, E., and Kachala, J. S. (1995). Report on the effectiveness of technology in schools 1990-1994. *Software Publishers Association*. 06 23, 2013 tarihinde <file:///C:/Users/ADANA/SkyDrive/PDFLER/KACHALA%20BIALO.htm> adresinden alındı
- Bindak, R., Obay, M., ve Özgen, K. (2009). Ortaöğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Destekli Eğitime Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2).
- Braudel, F. (1979). *The structure of everyday life : the limits of the possible, vol 1*. New York: Harper and Row.

- Büyükkaragöz, S., ve Çivi, C. (1999). *Genel Öğretim Metodları* (9 b.). İstanbul: Öz Eğitim Yayınları.
- Camnalbur, M. (2008). *Bilgisayar Destekli Öğretimin Etkililiği Üzerine Bir Meta Analiz Çalışması*. İstanbul: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Cassidy, M. F. (1982). Toward integration: Education, instructional technology, and semiotics. *Educational Communications and Technology Journal*, 20(2), 75-89. 06 20, 2013 tarihinde <http://www.jstor.org/discover/10.2307/30218564?uid=2129&uid=2&uid=70&uid=4&sid=21102425922347> adresinden alındı
- Choi, S. (1992). Teacher Attitudes Toward Computers As an Essential Variable for an Implementation of Computer-Assisted Instruction in Korean Secondary Schools. *Dissertation Abstracts International*, Vol.52(No:8), p.2895-A.
- Çağiltay, K., Çağiltay, N. E., ve Ercil, Y. (2012). *Bilgisayar Destekli Eğitime Eleştirel Bir Bakış*. <http://www.cc.metu.edu.tr/~kursat/papers/inet-tr98/inet98.html> adresinden alındı
- Çağiltay, N., Çakıroğlu, J., Çakıroğlu, E., ve Çağiltay, J. (2001). Elementary and Secondary Teachers' Perspectives about the Computer Use in the Turkish Educational System. *AERA 2001 (ERIC No: ED454851)*.
- Çelik, H. C., ve Bindak, R. (2005). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Bilgisayara Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(10), 27-38.
- Çeliköz, N. (1995). Bilgisayar Destekli Öğretimin Gerçekleşme Biçimleri. *Eğitim Yönetimi*(4).
- Çilenti, K. (1979). *Eğitim Teknolojisi ve Öğretim*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Çilenti, K. (1988). *Eğitim Teknolojisi ve Öğretim*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Çırakoğlu, O. C. (2004). Bilgisayar Kaygısı. *Başkent Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Eleştirel ve Yaratıcı Düşünme ve Davranış Araştırmaları Laboratuvarı*, Sayı 13, 15-18.

- Dale, E. (1954). *Audiovisual Methods in Teaching* (Revised Edition b.). New York: The Dryden Press.
- Demirci, N. (2003). *Bilgisayarla Etkili Öğrenme Stratejileri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Demirel, Ö. (2006). *Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2007). *Eğitimde Yeni Yönelimler* (10 b.). Ankara: Pegem A Yayınları.
- Demirel, Ö., Topbaş, S., Koç, S., Odabaşı, F., Namlu, A. G., Yangın, B. ve diğerleri (1998). *Türkçe Öğretimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, No:1066.
- Demirel, Ö., Seferoğlu, S. S., ve Yağcı, E. (2004). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirer, A. (2006). *İlköğretim İkinci Kademedede Bilgisayar Destekli Fen Bilgisi Öğretiminin Öğrenci Başarısına Etkilerine İlişkin Bir Araştırma Şehit Namık Tümer İlköğretim Okulu Örneği*. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Doğdu, S., ve Arslan, Z. (1993). *Eğitim Teknolojisi Uygulamaları ve Eğitim Araç ve Gereçleri*. Ankara: Tekışık A.Ş veb Ofset Tesisleri.
- Dursun, F. (1998). *Öğretmenlerin Bilgisayar Destekli Öğretime İlişkin Yeterlilikleri ve Eğitim İhtiyaçlarının Saptanması, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Durukan, E. (2011). İlköğretim 6. Sınıfta Bilgisayar Destekli Öğretimin Dil Bilgisi Başarısına ve Kavram Yanılgılarına Etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31, 319-334.
- Dweck, C. (1986). *Motivational Processes Affecting Learning*, 1040-1048 (Cilt 41). (S. Bayram, Dü.) American Psychological Association.
- EARGED. (1999). *Eğitim teknolojisi kılavuzu*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- EARGED. (2007). *Öğrenci Merkezli Eğitim*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

- Earle, R. S. (2002). The Integration of Instructional Technology into Public Education: Promises and Challenges. *ET Magazine*, Vol. 42, No. 1, 5-13. 06 14, 2013 tarihinde <http://BooksToRead.com/etp> adresinden alındı
- Eisele, J., and Eisele, M. (1994). *Eğitim Teknolojisi, Programa Destek Bir Planlama Ve Kaynak Kılavuz*. Eskişehir: Çeviren: Cevat ALKAN.
- Emrahoğlu, N., ve Bülbül, O. (2010). 9. Sınıf Fizik Dersi Optik Ünitesinin Bilgisayar Destekli Öğretiminde Kullanılan Animasyonların ve Simülasyonların Akademik Başarıya ve Akılda Kalıcılığa Etkisinin İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(3), 409-422.
- Engler, D. (1972). Instructional Technology And The Curriculum. F. J. Pula, and R. J. Goff içinde, *Technology in Education: Challenge and change*. Worthington, Ohio. 06 20, 2013 tarihinde <http://www.jstor.org/discover/10.2307/20372679?uid=2129&uid=2134&uid=4582310817&uid=2&uid=70&uid=3&uid=4582310807&uid=60&sid=21102425798497> adresinden alındı
- Erden, M. (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: Alkım Yayınları.
- Ergin, A. (1995). *Öğretim Teknolojisi:İletişim*. Ankara: Pegem.
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Yelken Tepe Yayınları.
- Eskrootchi, R., and Oskrochi, G. R. (2010). A study of the efficacy of project-based learning integrated with computer-based simulation. *Educational Technology & Society*, 13(1), 236-245.
- Fatih Projesi. (2012). 06 23, 2013 tarihinde <http://fatihprojesi.meb.gov.tr:> <http://fatihprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id=6> adresinden alındı
- Fidan, N. (1985). *Okulda Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Alkım Kitapçılık.
- Fidan, N. (2012). *Okulda Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Pegem A Akademi.
- Fidan, N. K. (2008). İlköğretimde Araç Gereç Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Kuramsal Eğitimbilim*, 1(1), 48-61.

- Gentry, C. G. (1991). *Educational Technology: A question of Meaning. Part 1 in Instructional Technology: Past, Present, and Future, G. J. Anglin (Ed.), (2nd ed.)*. Englewood, CO: Libraries Unlimited.
- Gomez, E. A., Wu, D., and Passerini, K. (2010). Computer-supported team-based learning: The impact of motivation, enjoyment. *Computers & Education*, 55, 378-390.
- Gökçe, D. (2004). *Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumları*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Güllüoğlu, S. (2010). Bilgisayar Destekli Eğitimin Mesleki Gelişimdeki Önemi. *Ajit-E Bilişim Teknolojileri Akademik Dergisi*, 1(1).
- Gürdal, A., Şahin, F., ve Çağlar, A. (2001). Fen Eğitimi: İlkeler, Stratejiler ve Yöntemler. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Yayınları*.
- Hangül, T., ve Uzel, D. (2010). Bilgisayar Destekli Öğretimin (BDÖ) 8. Sınıf Matematik Öğretiminde Öğrenci Tutumuna Etkisi ve BDÖ Hakkında Öğrenci Görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 4(2), 154-176.
- Heinich, R., Molenda, M., and Russell, J. D. (1993). *Instructional media and the new technologies of instruction, (4th ed.)*. New York: Macmillan Publishing.
- Hızal, A. (1984). *Eğitim Teknolojisi Uygulama Yöntemi, Bilgisayarla Kendi Kendine Öğrenme*. Ankara: A.Ü.E.B.F. Yıllığı.
- Huang, H.-M., and Liaw, S. S. (2005). Exploring User's Attitudes and Intentions toward the Web as a Survey Tool. *Computers in Human Behavior*, 21(5), 729-743.
- İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı. (2006). Ankara. <http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx> adresinden alındı
- İmer, G. (2000). *Eğitim Fakültelerinde Öğretmen Adaylarının Bilgisayara ve Bilgisayarı Eğitimde Kullanmaya Yönelik Nitelikleri*. Eskişehir: T.C Anadolu Üniversitesi Yayınları, No:1212.

- İnce, E., and Yılmaz, Ö. (2012). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının İtme Ve Momentum Konusunda Bde Kullanımına İlişkin Değerlendirmeleri. IV. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi, 332-339.
- İşeri, K. (2006). *Dilin Kazanımı ve Yabancı Dil Öğretimi*. 06 22, 2013 tarihinde www.nigde.edu.tr: http://host.nigde.edu.tr/kiseri/makaleler/dilinkazanimi.pdf adresinden alındı
- İşman, A. (2002). Sakarya İli Öğretmenlerinin Eğitim Teknolojileri Yönündeki Yeterlilikleri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, volume 1 Issue 1 Article 10.
- Jackson, L., Ervin, K., Gardner, P., and Schmitt, N. (2001). Gender and the Internet: Women Communicating and Men Searching. *Sex Roles: A Journal of Research*, 44(5), 363-379.
- Jeong, J. (2004). Analysis of the factors and the roles of Hrd in organizational learning styles as identified by key informants at selected corporations in the Republic of Korea. Unpublished Doctoral Thesis, Texas A&M University. USA.
- Johanson, J. (1998). Teaching and Learning with Technology. *ACTTive Technology*, 13(1). 6 23, 2013 tarihinde <http://www.wiu.edu: http://www.wiu.edu/thecenter/articles/teachlearn.html> adresinden alındı
- Kahyaoğlu, M. (2011). İlköğretim Öğretmenlerinin Fen ve Teknoloji Dersinde Yeni Teknolojileri Kullanmaya Yönelik Görüşleri . *Eğitim Bilimleri Araştırma Dergisi*, 1(1).
- Karadağ, E., Sağlam E., Baloğlu, N., (2008). Bilgisayar destekli eğitim [BDE]: İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Tutumlarına İlişkin Bir Araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 1(3).
- Karademirci, A. H. (2010). Öğretim Teknolojileri: Tanımı ve Tarihsel Gelişimine Yeniden Bakmak. M. Üniversitesi (Dü.), *XII.Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri* içinde, (s. 397-403). Muğla.

- Karal, H., ve Berigel, M. (2006). *Eğitim Fakültelerinin Öğretmenlerin Teknolojiyi Eğitimde Etkin Olarak Kullanabilme Yeterlilikleri Üzerine Etkileri ve Çözüm Önerileri* (Cilt 2). Adana: Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.
- Karacakaloğlu, N., Saracaloğlu, S., ve Uça, S. (2011, Aralık). Türkçe Öğretmenlerinin Teknoloji Tutumları İle Bilgi Teknolojilerini Kullanma Düzeylerinin İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 26-36.
- Karataş, S., ve Yapıcı, M. (2006). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersinin İşleniş ve Uygulama Örnekleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 311-326.
- Kaya, N. (2008). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde İnteraktif (Etkileşimli) Bilgisayar Destekli Öğretimin Öğrenci Başarısına Etkisi*. İstanbul: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Kaya, S. (2013). Eğitim Biliminde Yenilikler. *Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Yayınları*, 2-10.
- Keser, H. (1988). *Bilgisayar Destekli Eğitim İçin Bir Model Önerisi*, Yayınlanmış Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Keser, H. (1996). *Bilgisayar Okur-Yazarlığı*. Ankara: Eğitim Bilimleri Fakültesi.
- Khine, M. S. (2001). Attitudes Toward Computers Among Teacher Education Students in Brunei Darussalam. *International Journal of Instructional Media*, 28(2), 147-153.
- Kiriş, H. (2008). *Bilgisayar Laboratuvarı Olan İlköğretim Okullarındaki Öğretmenlerin Bilgisayar Destekli Öğretim Uygulaması Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Adana İli Örnekleme)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi . Adana.
- Kıyıcı, M. (2008). *Öğretmen Adaylarının Sayısal Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi*. Eskişehir: Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Knapper, C. (2008). Changing Teaching Practice: Strategies And Barriers. U. o. Guelph (Dü.), *Symposium on teaching and learning research in higher*. içinde Ontario.

- Kocasaraç, H. (2003). Bilgisayarların Öğretim Alanında Kullanımına İlişkin Öğretmen Yeterlilikleri. *The Turkish Online Journal of Educational*, 2(3).
- Koşar, E., (2003). *Öğretim Teknolojileri Ve Materyal Gelistirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kumar, P., and Kumar, A. (2003). Effect of a web-based project on preservice and inservice teachers' attitudes toward computers and technology skills. *Journal of Computing in Teacher Education*, 19(3), 87-92.
- Kuş, B. B. (2005). *Öğretmenlerin Bilgisayar Öz-Yeterlik İnançları ve Bilgisayar Destekli Öğretime Yönelik Tutumları*. Ankara: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Kutluca, T., ve Birgin, O. (2007). Doğru Denklemi Konusunda Geliştirilen Bilgisayar Destekli Öğretim Materyali Hakkında Matematik Öğretmeni Adaylarının Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(3), 81-97.
- Kutluca, T., ve Ekici, G. (2010). Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Destekli Eğitime İlişkin Tutum ve Öz-Yeterlik Algılarının İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38: 177-188.
- Marcinkiewicz, H. (1994). Computers and Teachers: Factors Influcing Computer. *Journal of Research on Computing in Education*, 36(2), 220-237.
- MEB. (2005). İlköğretim Türkçe Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. Sınıflar). Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi.
- Meral, M. (1991). Öğretim PlanlarınınHAzırlanış ve Uygulanmasında Eğitim Teknolojisinin Öğretmen ve Öğrenci Başarısına Etkisi. *Eğitimde Nitelik Geliştirme, Eğitimde Arayışlar 1.Sempozyumu Bildiri Metinleri* (s. 357-359). İstanbul: Kültür Koleji Yayınları.
- Meral, M., Cambaz, H., ve Zereyak, E. (2001). Öğretmenlerin Bilgisayara Karşı Tutumları ve Bilgisayar Kaygısı.
- Milbrath, Y.-C., and Kinzie, M. B. (2000). Changes in Student Attitudes and Student Computer Use in a Computer Enriched Environment. *Journal of Research on*, 32(3), 417-433.

- Myers, M., and Halpin, R. (2002). Teachers' Attitudes and Use of Multimedia Technology in the Classroom: Constructivist-Based Professional Development Training for School Districts. *Journal of Computing in Teacher Education*, 18(4), 133-140.
- Namlu, A. G. (1998). Öğretmenlerin Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutumları *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1-2), 184-200.
- Namlu, A. G. (2002). Teknoloji Korkusu ve Bunu Etkileyen Etmenler: Öğretmen Adayları Üzerinde Bir Çalışma. *EDAM*, 223-246.
- Odabaşı, F. (1998a). *Bilgisayar Destekli Eğitim*. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi İlköğretim Öğretmenliği Lisans Tamamlama Programı.
- Odabaşı, F. (1998b). Türkçe Öğretimi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, No:1066.
- Odabaşı, F., ve Gündüz, Ş. (2004). Bilgi Çağında Öğretmen Adaylarının Eğitiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersinin Önemi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(1), 43-48.
- Odabaşı, F., ve Namlu, A. G. (1998). Türkçe Öğretiminde Ortamlar (7. Ünite). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Oğuzkan, F. (1983). *Eğitim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Emel Matbaacılık.
- Oral, B. (2004). Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanma Durumları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*.
- Önkaş, N. A. (2008). Türkçe Öğretiminde Teknoloji Kullanımı ve Kalıcı Öğrenme. *Uluslararası Eğitim Teknolojileri Sempozyumu*.
- Özabacı, N., ve Olgun, A. (2010). Bilgisayar Destekli Fen Bilgisi Öğretiminin Fen Bilgisi Dersine İlişkin tutum, Biliş üstü Beceriler ve Fen Bilgisi Başarısı üzerine bir çalışma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(37), 93-107.
- Özateş, D. (2007). Polis Meslek Yüksekokullarında Bilgisayar Destekli Öğretim Uygulamaları İle İlgili Bu Okullarda Görevli Eğiticilerin Görüş ve Düşünceleri. Adana: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

- Özbilgin, L. (1991). Eğitimde Nitelik Geliştirmede Eğitim Teknolojisinin Yeri ve Katkısı. *Eğitimde Nitelik Geliştirme, Eğitimde Arayışlar 1.Sempozyumu Bildiri Metinleri* (s. 154-158). İstanbul: Kültür Koleji Yayınları.
- Özden, Y., Çağıltay, K., ve Çağıltay, N. E. (1997) Teknoloji ve Eğitim: Ülke Deneyimleri ve Türkiye İçin Dersler. 06 06, 2013 tarihinde <http://www.egitim.aku.edu.tr/ozden1.htm> adresinden alındı
- Özel, S. F. (2008). *Bilgisayar Destekli Öğretim Materyallerinin Öğrencilerin Tutum ve Başarılarına Etkisi*. Ankara: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Özkul, E., ve Girginer, N. (2001). *Uzaktan Eğitimde Teknoloji ve Etkinlik*. Sakarya: I. Uluslar arası Eğitim Teknolojileri Sempozyum Bildirisi.
- Öztopçu, A. (2003). Okul Öncesi ve İlköğretim Sürecindeki Eğitimde Bilişim Teknolojilerinin Önemi. *İnet03 internet Konferansı*. 06 18, 2013 tarihinde inet-tr.org.tr/inetconf9/bildiri/97.doc adresinden alındı
- Öztürk, Ç. (2004). Ortaöğretim Coğrafya Öğretmenlerinin Öğretim Yöntem ve Teknikleri Kullanabilme. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi*, 5(2), 75-83.
- Pala, A. (2006). İlköğretim Birinci Kademe Öğretmenlerinin Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutumları. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 16, 178.
- Perkmen, S. (2011). Öğrenmeye Bilimsel Bakış ve Çoklu Ortam (Multimedya). M. Alkan, E. Tezci, A. Karamete, B. Çevik, F. Yavuz, G. Akyüz, . . . S. Şahin, S. Perkmen, & E. Tezci (Dü) içinde, *Eğitimde Teknoloji Entegrasyonu* (s. 59-79). Ankara: Pegem Akademi.
- Perrin, D. G. (2012). Technological Revolution in Education – Part 5. *International Journal of Instructional Technology and Distance Learning*, 9(1), 1-3.
- Persichitte, K., Pabst, D. F., Javeri, M., Caffarella, E., and Conn, E. (2002). Attitudes About Computer Use Among Preservice Teachers. *Annual Proceedings of Selected Research and Development Presentations at the 2003 National* .
- Rıza, E. T. (1997). *Eğitim Teknolojisi Uygulamaları*. İzmir: Anadolu Matbaası.
- Rıza, E. T. (2001). *Eğitim Bilgisayar Teknolojisi* (2. b.). İzmir: Kanyılmaz Matbaası.

- Rogers, E. M. (1983). *Diffusion of Innovation*. New York: The Free Press.
- Rovai, A. P., and Childress, M. D. (2002). Explaining and Predicting Resistance to Computer Anxiety Reduction among Teacher Education Students. *Journal of Research on Technology in Education*, 226-235.
- Sadik, A. (2006). Factors Influencing Teachers' Attitudes toward Personal Use and School Use of Computers: New Evidence from a Developing Nation. *Evaluation Review*, 30(1), 86-113.
- Sakallı, M., Bakay, G. ve Hüssein, G. (2008). Yeni Eğitim Teknolojilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri. Proceedings of 8th. International Educational Technology Conference (II), 710-714. 6-9 Mayıs.
- Seattler, P. E. (1968). *A History Of Instructional Technology*. New York: Mc Graw-Hill Book Company.
- Seels, B., and Richey, R. (1994). *Instructional technology: The definition and domains of the field*. Bloomington: IN: Association for Educational Communications and Technology.
- Seferoğlu, S. S. (2006). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* (1. b.). Pegem A Yayıncılık.
- Senemoğlu, N. (1997). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim (Kuramdan Uygulamaya)*. Ankara: Ertem Matbaacılık.
- Senemoğlu, N. (2012). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*. Ankara: Pegem A Akademi.
- Simon, Y. R. (1983). *Pursuit of happiness and lust for power in technological*. 06 18, 2013 tarihinde [www3.nd.edu: http://www3.nd.edu/Departments/Maritain/etext/pdg-5c.htm](http://www3.nd.edu/Departments/Maritain/etext/pdg-5c.htm) adresinden alındı
- Spiegel, A. (2001). *The Computer ate my grade book: Understanding Teachers*. <http://www.iona.edu/cs/gradpapers/2001spiegelPap.pdf> adresinden alındı
- Sulak, S. A. (2002). *Matematik Dersinde Bilgisayar Destekli Öğretimin Öğrenci Başarı ve Tutumlarına Etkisi*. Konya: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Şahin, A., ve Akçay, A. (2011). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Bilgisayar Destekli Eğitime İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Turkish Studies*, s. 909-918.

- Şahin, A., ve Maden, S. (2011). *Dil Bilgisi Öğretiminde Materyal Tasarımı*. Ankara: Pegem A Akademi.
- Şahin, T., ve Yıldırım, S. (1999). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şaşan, H. H. (2002). Yapılandırmacı Öğrenme. Yaşadıkça Eğitim(74-75).
- Şimşek, N. (1995). Bilgisayar Destekli Öğretimin Yazılım Boyutu ve Yazılımlarda Standard Sorunu. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 28(2).
- Şimşek, N. (1998). *Öğretim Amaçlı Bilgisayar Yazılımlarının Değerlendirilmesi*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Tandoğan, M. (1998). "Ünite-2: Öğretmen ve Teknoloji". Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Tankut, Ü. S. (2008). *İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Bilgisayar Destekli Öğretimin Akademik Başarıya ve Kalıcılığa Etkisi*. Adana: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Teo, T. (2006). Attitudes Toward Computers: A Study of Post-Secondary Students in Singapore. *Interactive Learning Environments*, 14(1), 17-24.
- Tezbaşaran, A. (1997). *Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Tezcan, M. (1981). Eğitim Sosyolojisine Giriş. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları*, 91, 4.
- Tezci, E. (2011). Öğrenmeye Bilimsel Bakış ve Çoklu Ortam (Multimedya). M. Alkan, S. Perkmen, A. Karamete, B. Çevik, F. Yavuz, G. Akyüz, . . . S. Şahin, S. Perkmen, ve E. Tezci (Dü) içinde, *Eğitimde Teknoloji Entegrasyonu* (s. 59-79). Ankara: Pegem Akademi.
- Tosun, N. (2006). *Bilgisayar Destekli ve Bilgisayar Temelli Öğretim Yöntemlerinin Öğrencilerin Bilgisayar Dersi Başarısı ve Bilgisayar Kullanım Tutumlarına Etkisi "Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği"*. Edirne: Yayınlanmamış Doktora Tezi.

- Tsitouridou, M., and Vryzas, K. (2003). Early Childhood Teachers' Attitudes towards Computer And Information Technology: The Case of Greece. *Information Technology in Childhood Education Annual*, 1, 187-207.
- Tucker, M. G. (1992). The genie in the bottle. *Electronic Learning*, 12(3), 50.
- Uşun, S. (2000). *Dünya'da ve Türkiye'de Bilgisayar Destekli Öğretim*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Uşun, S. (2004). *Bilgisayar Destekli Öğretimin Temelleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Uysal, M. P., ve Gazibey, Y. (2010). *E-Öğrenmeden Mobil Öğrenmeye Teknoloji Yol Haritası*. Ankara: Cem Web Ofset.
- Varış, F. (1991). *Eğitim Bilimine Giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Varol, N. (1997). Bilişim Teknolojilerinin Eğitim Kurumlarında Kullanımları ve Eğitimcilerin Rolü. *Akademik Bilişim Konferansları*. Konya: Selçuk Üniversitesi.
- XIV. Milli Eğitim Şurası. (1993).
- XV. Milli Eğitim Şurası. (1996).
- Yaşar, Ş. (1998). *Eğitimde Bilgisayarların Etkili Kullanımı*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Yenice, N., Sümer, Ş., Oktaylar, H. C., ve Erbil, E. (2003). Fen Bilgisi Derslerinde Bilgisayar Destekli Öğretimin Dersin Hedeflerine Ulaşma Düzeyine Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 152-158.
- Yıldırım, S. (2000). Effect of an Educational Computing Course on Pre-Service and Inservice Teachers: A Discussion and Analysis of Attitudes and Use. *Journal of Research on Computing in Education*, 32(4), 479-495.
- Yıldırım, S., ve Kaban, A. (2010). Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Destekli Eğitime Karşı Tutumları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(2), 158-168.
- Yılmaz, Ö. (2007). *Bilgisayar Destekli Fen Öğretiminde Öğretmen Yeterlikleri ve Pekiştirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kars.

- Yolcu, S. (2007). *İnternet Ortaamında Hizmet Veren İnternet Sitelerinin Eğitim Öğretim Açısından Değerlendirilmesi*. İzmir: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Yuen, A. H., and Ma, W. (2002). Gender Differences in Teacher Computer Acceptance. *Journal of Technology and Teacher Education*, 10(3), 365-382.
- Yuen, A. H., Law, N., and Chan, H. (1999). Improving IT training for serving teachers through evaluation. In G. Cumming, T. Okamoto & L. Gomez (Eds). *Advanced Research in Computers and Communications in Education*, 441-448.
- Zhao, Y., Tan, S. H., and Mishra, P. (2001). Teaching and learning: Whose computer is it? *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 44(4), 348-354.

EKLER LİSTESİ

EK-1: Bilgisayar Destekli Eğitim Yapmaya İlişkin Tutum Ölçeği İzin Belgesi

02.07.2013

Gmail - Ölçek İzni

Ölçek İzni

ESER KAHRAMAN <kahramaneser@gmail.com>
Kime: arslan54tr@yahoo.com

10 Mayıs 2012 15:45

Değerli Hocam merhaba. Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans öğrencisiyim. "Bilgisayar Destekli Eğitim Yapmaya İlişkin Tutum Ölçeği" çalışmanızı, "Türkçe Öğretmenlerinin Bilgisayar Destekli Eğitime Ve Teknolojiye Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması" konulu tezimde izniniz olursa kullanmak istiyorum. Teşekkür eder, iyi çalışmalar dilerim.

Eser KAHRAMAN
Niğde Üniversitesi
Eğitim Bilimleri
Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

505 489 43 66

Ali Arslan <arslan54tr@yahoo.com>
Yanıtlama Adresi: Ali Arslan <arslan54tr@yahoo.com>
Kime: ESER KAHRAMAN <kahramaneser@gmail.com>

10 Mayıs 2012 16:06

kullanabilirsiniz, kolay gelsin.

Yrd. Doç. Dr. Ali ARSLAN

From: ESER KAHRAMAN <kahramaneser@gmail.com>
To: arslan54tr@yahoo.com
Sent: Thursday, May 10, 2012 3:45 PM
Subject: Ölçek İzni

[Alınılan metin gizlendi]

EK-2: Sayısal Okuryazarlık Belirleme Ölçeği İzin Belgesi

02.07.2013

Gmail - Yanıt: Ölçek İzni

Yanıt: Ölçek İzni

Mübin KIYICI <mkiyici@sakarya.edu.tr>

10 Mayıs 2012 18:35

Kime: ESER KAHRAMAN <kahramaneser@gmail.com>

Sayın Eser KAHRAMAN:

Bahsetmiş olduğunuz ölçek tutum ölçeği değildir. Öğretmen adaylarının sayısal okuryazarlık düzeylerini belirlemek üzere geliştirilmiştir. Ancak gene de kullanmak isterseniz tabii ki kullanabilirsiniz..

İyi çalışmalar

Dr. Mübin KIYICI

Visiting Professor
Ohio University
Athens, OH

Sakarya Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
BÖTE Bölümü
Hendek / SAKARYA
Telefon :
0 264 614 10 33 - 169

E-posta :
mkiyici@sakarya.edu.tr

Kişisel Sayfa :
<http://www.mkiyici.sakarya.edu.tr>

Bu posta, ESER KAHRAMAN tarafından 09.05.2012 - 14:06 tarihinde gönderilen postanın yanıtıdır.
This is a reply mail that was sent by ESER KAHRAMAN <kahramaneser@gmail.com> at 14:06 on 05.09.2012.

Değerli Hocam merhaba. Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans öğrencisiyim. Doktora tezinizde kullanmış olduğunuz 100 maddelik teknoloji tutum ölçeği tarafınıza aitse "Türkçe Öğretmenlerinin Bilgisayar Destekli Eğitime Ve Teknolojiye Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması" konulu tezimde izniniz olursa kullanmak istiyorum. Başarılarınızın devamını diliyorum.

Eser KAHRAMAN Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi
505 489 43 66

Bu e-posta, SAÜ CAWIS WebMail kullanılarak gönderilmiştir : <http://www.mail.sakarya.edu.tr/>

**EK-3: Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü Araştırma
İzin Belgesi**

T.C.
NİĞDE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI :B.30.2.NİĞÜ.0.43.00-302.08.01- 175
KONU :Araştırma İzni

11/06/2012

Sayın Eser KAHRAMAN
Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Programı Öğrencisi

Niğde Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nın 08.06.2012 tarih ve 1081 sayılı yazısı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Selen DOĞAN
Müdür

EK: İlgili Yazı ve Ekleri (8 Sayfa)

EK-4: Niğde Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı
Araştırma İzin Belgesi

T.C.
NİĞDE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı :B.30.2.NĞÜ.0.72.00.00/302-08-01/1081
Konu :Araştırma İzni Eser KAHRAMAN

08/06/2012

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi a)08.05.2012 tarih ve B.30.2.NĞÜ.0.43.00-302.08.01-136 sayılı yazınız.
b)Niğde Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğünün 01.06.2012 tarih ve B.08.4.MEM.0.51
20.02-605-8030 sayılı yazısı.

Enstitünüz Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı tezli yüksek lisans programı 091823605 numaralı öğrencisi Eser KAHRAMAN' ın tez çalışmasının uygun görüldüğüne dair Niğde Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğünün ilgi b)' de kayıtlı yazısı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve ilgede kayıtlı yazı gereğince yüksek lisans öğrencisi Eser KAHRAMAN' ın araştırma sonuçlarını CD ortamında ve kitap olarak İl Millî Eğitim Müdürlüğüne teslim etmesi hususunda;

Gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Mustafa BAYRAK
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

EKLER:
1-İlgi yazı ve ekleri (7 sayfa)

EK-5: Niğde Valiliği Araştırma İzin Onay Belgesi

T.C.
NİĞDE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Şube :Ar-Ge
Sayı : B.08.4.MEM.0.51.20.02-605- 8030
Konu :Araştırma İzni

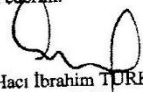
09.10/2012

NİĞDE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : a) Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.
b) 10.05.2012 tarih ve 885 sayılı yazınız.

İlgi (b) yazınız gereği Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilimdalı yüksek lisans öğrencisi Eser KAHRAMAN'ın " Türkçe Öğretmenlerinin Bilgisayar Destekli Eğitime ve Teknolojiye Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması" konulu tez için Merkez ve İlçe İlköğretim Okullarında görev yapan Türkçe öğretmenlerine yönelik Türkçe Öğretmenlerinin Bilgisayar Destekli Eğitime ve Teknolojiye Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması uygulamasına ilişkin Valilik Makamının 25.05.2012 tarih ve 7756 sayılı onayı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve araştırma uygulaması yapacak olan yüksek lisans öğrencisinin kurumlarımızda yapacağı araştırmasında mühürlü olarak gönderilen araştırma materyallerini kullanması ve araştırma sonuçlarını ilgi (a) yönergenin 5.maddesinin "O" bendi gereği CD ortamında ve kitap olarak İl Millî Eğitim Müdürlüğü'ne tesliminin sağlanmasını rica ederim.

Hacı İbrahim TÜRKÖĞLU
Vali a.
Vali Yardımcısı

Eki :
1-Valilik Onayı (1 Sayfa)
2-Anket Formu (5 Sayfa)

Niğde İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Adres : Yukarı Kayabaşı Mah. Dışarı Cami Sokak No: 9 51200 - NİĞDE
Tel : 0 (388) 232 32 72 (Ar-Ge) Dahili: 141-142
Faks : 0 (388) 232 32 74
e-posta: arge51@meb.gov.tr | nigdenem@meh.gov.tr

EK-6: Niğde İl Milli Eğitim Müdürlüğü Yazısı

T.C.
NİĞDE VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Şube : Ar-Ge

Sayı : B.08.4.MEM.0.51.20.02-605- 7756

25/05/2012

Konu: Araştırma İzni

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.

İlgi yönerge doğrultusunda, Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Eser KAHRAMAN' ın "Türkçe Öğretmenlerinin Bilgisayar Destekli Eğitime ve Teknolojiye Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması" konulu tez için ek dosyada belirtilen Merkez ve İlçe İlköğretim okullarında görev yapan Türkçe öğretmenlerine yönelik Türkçe Öğretmenlerinin Bilgisayar Destekli Eğitime ve Teknolojiye Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması uygulaması ile ilgili araştırma izni Niğde Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nın 10.05.2012 tarih ve 885 sayılı yazıları ile istenmektedir. Konu, Müdürlüğümüz Araştırma Değerlendirme komisyonu tarafından incelenmiş olup, Müdürlüğümüzce de uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Celalettin EKİNCİ
Milli Eğitim Müdürü

OLUR
25/05/2012
Hacı İbrahim ÇERKOĞLU
Vali a.
Vali Yardımcısı

EK:
1-Dosya(1 adet)

Niğde İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Adres : Yukarı Kayabaşı Mah. Dışarı Cami Sokak No: 9 51200 - NİĞDE

Tel : 0 (388) 232 32 72 (Ar-Ge) Dahili: 141-142

Faks : 0 (388) 232 32 74

e-posta: arge51@meh.gov.tr | nigdemem@meh.gov.tr

EK-7: Ölçek Bilgi Formu

Değerli Meslektaşlarım;

Yapacağım çalışma ile ilgili yardımlarınıza ihtiyaç duymaktayım. Ekte size sunulmuş olan formda toplam 120 maddeden oluşan görüş ifadeleri sunulmuştur. Bunların herhangi bir doğru ya da yanlış değeri bulunmamaktadır, burada amaç sizin görüşlerinizi almaktır. Bu ifadelerden, 1.formda size uygun olanın karşısında bulunan kutucuklarda yer alan “Tamamen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum”, “Hiç Katılmıyorum” seçeneklerinden yalnızca birini; 2.formda da size uygun olanın karşısında bulunan kutucuklara “Her Zaman”, “Sık Sık”, “Bazen”, “Nadiren”, “Hiç Katılmıyorum” seçeneklerinden yalnızca birini (X) ile işaretleyiniz.

Yardımlarınız için teşekkür ederim.

Eser KAHRAMAN

Kişisel Bilgi Formu

1. Cinsiyetiniz:

☐ Erkek ☐ Kadın

2. Yaşınız:

☐ 30 yaş altı ☐ 31-35 yaş ☐ 36-40 yaş ☐ 41-45 yaş ☐ 46 yaş ve üstü

3. Kıdeminiz

☐ 0-5 yıl ☐ 6-10 yıl ☐ 11-15 yıl ☐ 16-20 yıl ☐ 21 yıl ve üstü

4. Ortalama Aylık Geliriniz:

☐ 0-1500 " ☐ 1501-2000 " ☐ 2001-2500 " ☐ 2500 " üstü

5. Eğitim Durumunuz

☐ Lisans ☐ Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐ Diğer

6. Bilgisayar başında bir gün içinde geçirdiğiniz süre:

☐ 0-1 saat ☐ 1-2 saat ☐ 2-3 saat ☐ 3-4 saat ☐ 4 saatten fazla

7. Kendinize ait bir bilgisayar (netbook/ notebook, masaüstü) sahibi misiniz?

☐ Evet ☐ Hayır

EK-8: Bilgisayar Destekli Eğitim Yapmaya İlişkin Tutum Ölçeği

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyo- rum	Kararsızım	Katılı- yorum	Tamamen Katılıyorum
1. Bilgisayar eğitimde etkili kullanılamaz					
2. Bilgisayarı derste isteyerek ve seyerek kullanırım					
3. Mecbur kalmadıkça bilgisayar dersi desteklemek amacıyla kullanmam					
4. BDE benim için önemli bir konudur					
5. BDE ile yapılan derslerde öğrenciler yaratıcılıklarını geliştiremez					
6. Bilgisayarı derslerimde daha etkili kullanmanın yollarını araştırırım					
7. Bilgisayarla eğitimi bir türlü bağdaştırıyorum					
Bilgisayarın kullanıldığı derslerde öğrenciler daha iyi öğrenir					
BDE yapmak yerine konuyu kendim anlatırım					
Öğretmenler bilgisayar kullanmaya teşvik edilmelidir					
BDE ile ders yapmak zaman kaybıdır					
Bilgisayar öğrencilerin dikkatini çekmede etkili araçtır					
BDE ile öğrenciler diğer yöntem ve tekniklere göre daha az öğrenir					
Bilgisayar yardımıyla yapılan dersler eğlenceli geçer					
Bilgisayar desteği ile yapılan eğitimin katkısı harcanan emeği karşılamaz					
Her sınıfta bilgisayar aktif bir şekilde kullanılmalıdır					
Dersleri yaparken bilgisayarın öğretim amaçlı kullanmayı düşünmem					
Bilgisayarın etkili bir öğretim aracı olduğunu düşünüyorum					
Bilgisayarın başından bir an önce kalkmak isterim					
20. Derslerimde bilgisayar kullanmaya çalışırım					

EK-9A: Teknolojiye Yönelik Tutum Ölçeği

	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Sık Sık	Her Zaman
1. Bir diski formatlayabilirim.					
2. E-posta gönderip alabilirim					
3. İnternetten istediğim dosyayı indirebilirim					
4. Herhangi bir belgenin yazıcıdan çıktısını alabilirim					
5. Microsoft Word vb. programlarda metin dosyalarını kaydedebilirim					
6. Microsoft Word vb. programlarda metin dosyalarında tablo oluşturabilirim					
7. Microsoft Word vb. programlarda metin dosyalarına resim ekleyebilirim					
8. Microsoft Word vb. programlarda metin dosyalarında paragraf özelliklerini ayarlayabilirim (satır aralığı, paragraflar arası boşluk vb.)					
9. Microsoft Word vb. programlarda metin dosyalarında metinlerin biçimsel özelliklerini ayarlayabilirim (font ayarlama, yazı puntosu ayarlama, kalın yapma, italik yapma vb.)					
10. Microsoft Word vb. programlarda metin dosyalarında kopyalama işlemini yapabilirim					
11. Microsoft Word vb. programlarda metin dosyalarında kesme işlemini yapabilirim					
12. Microsoft Excel vb. programlarda hesap tablosu dosyalarında formül yazabilirim					
13. Microsoft Excel vb. programlarda hesap tablosu dosyalarında grafikler oluşturabilirim.					
14. Microsoft Powerpoint vb. programlarda sunum dosyalarının tasarım şablonlarını değiştirebilirim					
15. Microsoft Powerpoint vb. programlarda sunum dosyalarına ses ekleyebilirim					
16. Microsoft Powerpoint vb. programlarda sunum dosyalarında animasyon ekleyebilirim					
17. Farklı dosya tiplerinin ne anlama geldiğini bilirim (doc, .gif, .html, .ppt, .mp3, vb.)					
18. Farenin sağ tuş özelliklerini kullanabilirim					
19. Bilgisayar kasası içinde bulunan görünmeyen parçalarını tanımlayabilirim					
20. Denetim masasını kullanarak ayarlar yapabilirim					
21. Bilgisayara veri girişi yapabilirim					
22. Bilgisayar ile ilgili temel terimleri (kilobyte, gigabyte, ram, rom, vb.) anlayabilirim					
23. Farklı sürücülerde (disket, sabit disk, flash disk) verileri depolayabilirim					
24. Farklı elektronik haberleşme türlerinin (e-posta, haber grupları, Web sayfaları, sohbet programları) işlevlerini bilirim					
25. Tarayıcı programlarının (Internet Explorer vb.) temel özelliklerini kullanabilirim					
26. İnternet arama motorlarını kullanabilirim					
27. Yazılım türlerini (Sınırlı Kullanım, Ücretsiz kullanım, Deneme Sürümü) tanımlayabilirim					
28. Araştırmalarımda farklı bilgi kaynaklarını (ansiklopedi, dergi, rehber vb.) kullanabilirim					
29. Araştırma konusunu belirleyebilirim					
30. Araştırma konusu ile ilgili bilgi gereksinimi tanımlayabilirim					
31. Araştırma konusunu sınırlandırabilirim					
32. Bilgi kaynak türlerini seçebilirim					
33. İnternet kaynaklarını (İnternet sayfaları, elektronik dergiler elektronik ansiklopediler vb.) kullanabilirim					

EK-9B: Teknolojiye Yönelik Tutum Ölçeği

	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Sık Sık	Her Zaman
34. Kaynaklardan elde ettiğim bilgiyi nitelik açısından değerlendirebilirim					
35. Kaynaklardan elde ettiğim bilgileri eski bilgilerimle birleştirebilirim					
36. Araştırma yaparken birden fazla kaynak kullanmam gerektiğinde zorlanmam					
37. Araştırma içinde yararlandığım kaynakları nereden aldığımı gösterebilirim					
38. Araştırma sonuçlarını rapor haline getirebilirim					
39. Araştırma sonuçlarını yazılı olarak verirken sayfa sınırlaması yapabilirim					
40. Araştırma sonuçlarını sunmam için gerekli yazılımları seçebilirim					
41. Araştırma sonuçlarını sunmam için gerekli donanımları seçebilirim					
42. Karmaşık olarak belirlenen araştırma konularını daha kullanışlı ve basit hale bölebilirim.					
43. Farklı bilgi kaynaklarımı (İnternet, yazılı, görsel, vb.) araştırma amaçlı olarak kullanabilirim.					
44. Bilgileri topladıktan sonra birbirleriyle ilişkili olanları bir araya getirebilirim.					
45. Araştırma yaparken yanlış bilgileri ayırabilirim					
46. Grup çalışmalarında bilgileri grup arkadaşlarıma iletebilirim					
47. İnternet kaynaklarında bulduğum bilgileri eleştirel olarak değerlendirebilirim					
48. Bilgi arama stratejileri geliştirebilirim					
49. Bilgilerimi uygulamaya dökebilirim					
50. Elektronik veritabanlarını kullanabilirim					
51. Karşılaştığım teknolojik problemleri çözme konusunda ısrarcı davranırım					
52. Teknolojik araçlar ile çalışırken güvenlik konusuna dikkat ederim					
53. Teknolojik problemleri çözerken bilgi kaynaklarımı kullanırım					
54. Teknolojik problemleri kolaylıkla çözerim					
55. Çevremdeki teknolojik ürünleri kolaylıkla kullanabilirim					
56. Çevremdeki teknolojik ürünlerde bir problem olması durumunda kolaylıkla çözebilirim					
57. Yeni teknolojik ürünleri denemeyi severim					
58. Yeni teknolojik araçlar keşfedebilirim					
59. Teknoloji hakkında seçmeli dersler alırım					
60. Teknoloji kullanarak işlerimi daha kolay bir şekilde yaparım					
61. Teknoloji yaşamım içerisinde önemli bir yer tutar					
62. Teknolojik araçların seçiminde güvenliği dikkate alırım					
63. Teknolojik araçların seçiminde yapılacak işi dikkate alırım					
64. Teknolojik araçlar ile enerji kaynaklarını daha etkin kullanırım					
65. Teknolojik araçlar ile bilgiyi daha etkin kullanırım					
66. Teknolojik araçlar ile yeteneklerimi arttırırım					
67. Teknolojik gelişimleri takip ederim					
68. Arkadaşlarımla görüşmek için genellikle yeni teknolojik (Msn Messenger, Skype vb. gibi) araçları tercih ederim					
69. Öğrenme süreçlerini daha etkili hale getirmek için teknolojik araçları kullanırım					

EK-9C: Teknolojiye Yönelik Tutum Ölçeği

	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Sık Sık	Her Zaman
70. Teknolojik araçları kullanan insanları izleyerek araçların nasıl kullanıldığını anlayabilirim					
71. Teknolojik araçların bakımını gerçekleştirebilirim					
72. Karşılaştığım problemleri çözmek için gerekli olan kaynakları tanımlayabilirim					
73. Karşılaştığım problemleri çözmek için gerekli olan bilgiyi kullanabilirim					
74. Teknolojik araçların kullanım kılavuzlarını anlayabilirim					
75. Hareketli görüntüleri düzenlemek için gerekli donanımları seçebilirim					
76. Sesleri düzenlemek için gerekli donanımları seçebilirim					
77. Metinleri düzenlemek için gerekli donanımları seçebilirim					
78. Görsel ortamlar için mesajlar (afiş, broşür vb.) üretebilirim					
79. İşitsel ortamlar için mesajlar (radyo yayınları vb.) üretebilirim					
80. Yazılı ortamlar için mesajlar üretebilirim					
81. Bilgisayarlı ortamlar için mesajlar üretebilirim					
82. Video kameralar ile çekilen görüntüleri bilgisayar ortamına aktarabilirim					
83. Fotoğrafları bilgisayar ortamına aktarabilirim					
84. Dijital fotoğraf makineleri ile çekilen görüntüleri bilgisayar ortamına aktarabilirim					
85. Ses kayıt cihazları ile çekilen sesleri bilgisayar ortamına aktarabilirim					
86. Televizyonun bütün özelliklerini kullanabilirim					
87. Video kayıt cihazlarını etkili bir şekilde kullanabilirim					
88. CD çalar cihazlarını etkili bir şekilde kullanabilirim					
89. VCD çalar cihazlarını etkili bir şekilde kullanabilirim					
90. Dijital fotoğraf makinelerini etkili bir şekilde kullanabilirim					
91. Televizyon yayınlarını video kayıt cihazı ile kayıt edebilirim					
92. Radyo yayınlarını ses kayıt cihazları ile kayıt edebilirim					
93. Bilgisayar ortamında fotoğrafları düzenlemek için gerekli yazılımları seçebilirim					
94. Bilgisayar ortamında hareketli görüntüleri düzenlemek için gerekli yazılımları seçebilirim					
95. Bilgisayar ortamında ses dosyalarını düzenlemek için gerekli yazılımları seçebilirim					
96. Bilgisayar ortamında metin bilgileri düzenlemek için gerekli yazılımları seçebilirim					
97. Bilgisayar ortamında fotoğrafları düzenleyebilirim					
98. Bilgisayar ortamında hareketli görüntüleri düzenleyebilirim					
99. Bilgisayar ortamında ses dosyalarını düzenleyebilirim					
100. Bilgisayar ortamında metin bilgilerini düzenleyebilirim					

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı :Eser Kahraman
Doğum Yeri Ve Tarihi :Feke 1976
Medeni Hali :Evli, 2 çocuk sahibi
İletişim Bilgileri :kahramaneser@gmail.com 505 489 43 66 (GSM)

EĞİTİM

1990-1993 :İskenderun Lisesi
1998-2002 :Niğde Üniversitesi Türkçe Öğrt. Bölümü (Bölüm İkinciliği)
2010-2013 :Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı

İŞ DENEYİMİ

2002-2004 :Niğde Hacıabdullah Şehit Doğan Demir İlköğretim Okulu –Türkçe Öğretmeni
2004-2005 :Erzincan Balıklı İlköğretim Okulu-Türkçe Öğretmeni
2005- :Niğde Dumlupınar İlkokulu-Türkçe Öğretmeni

YABANCI DİL

İngilizce